

Arkiort. n. 18/13 i. 1998

N

Punkalaitumen muinaisjännökset

Kertomus v. 1997 tapahtuneesta
inventoinnista

Laatinut Esa Laukkanen

Satakunnan Museo 1997

SISÄLLYSLUETTELO

Esipuhe	2
Punkalaitumen esihistorialliset ja esihistoriallisiksi oletetut muinaisjäännökset, suppea luettelo	5
Punkalaitumen esihistorialliset kaivaus- ja irtolöydöt	8
Inventointikohteet	23
Valokuvien selostustekstit	53
Yleiskartta esihistoriallisista ja esihistoriallisiksi oletetuista muinaisjäännöksistä Punkalaitumella	60
Esihistoriallisia ja niiksi arvioituja muinaislöytöpaikkoja ja historiallisen ajan kohteita kartoille merkittyinä	61
Muistiinmerkintöjä historialliselta ajalta olevista tai sellaisiksi oletettavista kohteista	85
Paikannimihakemisto	96
Tietoja maanomistuksesta	98

Esipuhe

Punkalaitumen kunnan alue sijoittuu Satakunnan historiallisen maakunnan sisällä maakunnan kaakkoislaidalle, sen Hämeen vastaiselle rajalle. Punkalaitumelta on Tampereelle matkaa linnuntietä noin 55 km, Poriin 80 ja Turkuun 85 km. Aukkaita Punkalaitumella on tuoreen sanomalehtitiedon mukaan 3891 henkeä. Punkalaitumen rajanaapureita ovat seuraavat kaupungit ja kunnat: Vammala, Urjala, Humppila, Loimaa, Alastaro, Huittinen, Äetsä.

Valtatie 2 kulkee Punkalaitumen lounaiskulman lävitse. Rautatietä ei Punkalaitumella ole.

Punkalaitumen pinta-ala on 362,85 neliökilometriä, josta vesistöjä on vain 4,71 neliökilometriä. Maanpinnan korkeussuhteet ovat Punkalaitumella kaiken kaikkiaan vaihtelevia. Mäki- ja kallioalueiden ohella on varsin paljon laajoja tasaisia savikoita. Soita on varsinkin kunnan etelälaidalla. Jokilaakson pohja on alajuoksulla Huittisten rajoilla osapuilleen 65 m merenpintaa ylempänä.

Järviä on Punkalaitumella verraten vähän. Vehkajärvi on osaksi Punkalaitumen, osaksi Urjalan alueella; Sammakkajärvi taas on vastaavasti Punkalaitumen ja Vammalan alueella. Vielä mainittakoon Punkalaitumella olevat Ruokojärvi ja Aukanjärvi. Nämä järvet ovat monin paikoin jyrkkärantaisia. Niiden rannoilla on verraten vähän viljelysmaita. Järvenlaskuja on ollut: ainakin Aukkajärven pintaa on laskettu kahdesti.

Vedet virtaavat Punkalaitumelta Kokemäenjokeen ensinnäkin Punkalaitumenjoen kautta. Punkalaitumenjoki laskee Loimijokeen Huittisten keskustassa melko lähellä sitä kohtaa, missä Loimijoki yhtyy Kokemäenjokeen. Punkalaitumen lounaisosista vesiä virtaa myös Palojoen kautta Loimijokeen. Punkalaitumenjoella on useita lisäjokia, esim. Jalasjoki. Paikoin jokien uomat ovat melkoisen kiemuraisia. Peltoalueet Punkalaitumella keskittyvät paljolti jokilaaksoihin.

Elinkeinoaloista eniten työpaikkoja Punkalaitumella tarjoaa alkutuotanto, jonka parissa työskentelee vuonna 1997 julkaistun sanomalehtitiedon mukaan 672 henkeä. palveluelinkeinojen parissa on vastaavasti 620 ja jalostuksen parissa 458 henkeä.

Aiemmat tiedot Punkalaitumen muinaisjäänköskannasta

Punkalaitumen muinaisjäänköskantaa koskevaa tietoa on entuudestaan lähinnä seuraavissa julkaisuissa:

- 1) *Killinen, K:* Kiinteitä Muinaisjäänköksiä Loimijoen kihlakunnassa. Suomen Muinaismuistoyhdistyksen aikakauskirja II. H:ki 1877.
- 2) *Lähteenoja, Aina & Valjakka, Sirkka & Virkkala, Kalevi:* Suur-Huittisten pitäjän historia. Vammala 1949.
- 3) *Salo, Unto* (Yhteistyössä *Jukka Luodon* ja *Pehr-Gösta Bäckströmin* kanssa): Satakunnan kiinteät muinaisjäänköset (Satakunnan seutukaavaliitto, sarja K). Pori 1972.
- 4) *Suvanto, Seppo & Niemelä, Jari:* Punkalaitumen historia I. Vammala 1986.
- 5) *Alhonen, Pentti & Huurre, Matti:* Satakunnan historia I, 1. (Siinä Punkalaitumen esihistoriasta on tietoa lähinnä sivuilla 141–142 Huurteen kirjoittamassa osuudessa "Satakunnan kivikausi".) Rauma 1991.
- 6) *Suonto, Unto:* Liitsolan kyläkirja I. 1993.
- 7) Satakunnan kiinteät muinaisjäänköset. Satakuntaliiton julkaisu A:216. Koonneet *Leena Ruonavaara* ja *Nina Strandberg*. Pori 1994.

Inventointi v. 1997

Punkalaitumen muinaisjäännösinventointia kustantamassa olivat Satakuntaliitto ja Punkalaitumen kunta. Hankkeen toteutuksessa oli mukana Satakunnan Museo, jonka taholta osa tarpeellisia käytännön järjestelyjä hoidettiin. Inventoinnin kenttätyö tapahtui jaksolla 15.9. – 17.10.1997. Suorittamaani inventointityötä ohjasi Satakunnan Museon taholta amanuenssi Jouko Rätty. Inventoinnin kenttätyön aikana asuin Punkalaitumen kunnan vuokraamassa asunnossa.

Inventointikäynneillä kulkuvälineenäni oli auto. Kenttätyöt järjestettiin ajankohtaan, jolloin peltoalueet olivat paljolti kynnöksellä. Sadeilmoista ei ollut sanottavasti haittaa kenttätöitten edistymiselle.

Tietooni ei tullut Punkalaitumelta yhtään muinaisjäännöstä, joka olisi tällä hetkellä välittömässä tuhoutumisvaarassa. Aiemmin tuntemattomia kivikautisia asuinpaikkoja sain inventoinnissa selville seitsemän. Niiden lisäksi ilmeni kolmesta kohtaa rikottua kvartsia pienempinä esiintyminä, mitkä ovat joko merkkinä tilapäisestä esihistoriallisesta ihmistoiminnasta sillä kohtaa, tai sitten ne ovat mahdollisesti viite jossakin lähellä sijaitsevasta toistaiseksi paikantamattomasta asuinpaikasta.

Mahdollisesti esihistorialliseen aikaan ajoittuvia kiviröykkiöitä tuli Punkalaitumelta tietooni neljä. Yksi niistä oli entuudestaan mainittu Killisen teoksessa v. 1877 ilman tarkkaa sijaintitietoa, toisesta oli saamani tiedon mukaan mainittu ainakin sanomalehtikirjoituksessa.

Lisäksi tein muistiinmerkintöjä kahdessa kohteessa, joissa saattaa olla hävitettyjen röykkiöiden jäännöksiä. Nämä molemmat oli entuudestaan mainittu kirjallisuudessa ilman täsmällistä sijainnin määrittelyä.

Historialliseen aikaan kuuluvia muinaisjäännöksiä koetin saada inventoinnin aikana listatuksi sikäli, kun käytettävissä oleva työaika myöten antoi. Lähinnä minun oli kuitenkin keskittyminen etusijalle asetettuihin esihistoriallisen ajan muinaisjäännöksiin.

Inventointikohteista ilmoitetaan jäljempänä kohteita esiteltäessä tietoja seuraavassa järjestyksessä:

- kohdenumero (on entuudestaan vain kahdella Punkalaitumen kohteista)
- kohteen paikannimi tai muu vastaava luonnehdinta
- peruskoordinaatit
- löydöt
- tarkastushavainnot
- mahdollinen tulkinta
- valokuvat ja piirroukset
- lähilöydöt

Kaikki maanomistusta koskevat tiedot, mukaanlukien maanomistajien yhteystiedot, on koottu yhtenäiseen liitteeseen.

Kohteet ovat luokiteltuna rauhoitusasteluokkiin seuraavasti:

- Luokkaan I ne, joiden kohdalla pätee: "Kohteet katsotaan valtakunnallisiksi muistomerkeiksi, jotka ovat niin arvokkaita, että niiden säilyminen on turvattava kaikissa olosuhteissa. Vaikka ne tutkittaisiinkin, ne pyritään entisöimään."
- Luokkaan II ne, joiden kohdalla pätee: "Kohteiden arvoa ei voida selvittää ilman tarkempia tutkimuksia. Tutkimustulosten perusteella ne siirretään joko I luokkaan tai tavallisimmin III luokkaan".
- Luokkaan III ne, joiden kohdalla pätee: "Kohteet, joita riittävästi tutkittuina tai kokonaan hävinneinä ei ole enää tarpeen pitää rauhoitettuina".

Milloin kohteella ei ole luokitusta, on kohteen esittelyssä mukana luokitusehdotus.

Inventoinnin aikana otetut valokuvat luetteloidaan Satakunnan Museon kokoelmiin. Valokuvien luettelonumeroita en ole käytännön syistä voinut sisällyttää tässä kertomuksessa oleviin valokuvaluetteloihin. Kutakin kohdetta esittävät valokuvat kumminkin tarvittaessa löytynevät helposti siten, että haetaan ilmoitetun inventointikäynnin päivämäärän avulla aikajärjestyksessä olevasta valokuvaluettelosta kohta, jossa kohteen kuvat ovat.

Mainittakoon jäljempänä käytettyjen lyhenteiden merkitys, vaikka ne ovatkin yleisesti tunnettuja: KM = Kansallismuseon kokoelmat, SatM = Satakunnan Museon kokoelmat. Inventoinnin aikana kertynyt löytöaineisto on diaroitu 4.11.1997 museoviraston kokoelmiin luettelonumeroille KM 30573–30587.

Paikkakuntalaiset lahjoittivat inventointiaikana julkisiin kokoelmiin useita Punkalaitumelta tallennettuja maalöytöjä ja lisäksi monet paikkakuntalaiset edesauttoivat inventointityötä maastossa opastamalla ja muulla tavoin, mistä haluan tässä yhteydessä esittää omasta puolestani heille kaikille parhaat kiitokseni.

Nousiaisissa 5.12.1997

Esa Laukkanen
Esa Laukkanen
FK

Punkalaitumen esihistorialliset ja esihistoriallisiksi oletetut muinaisjäännökset, suppea luettelo

Mainitut kylät ovat kaikki maarekisterikyliä. Vasemmassa sarakkeessa peruskarttalehden nimi ja numero.

✓ 2112 08
VANTTILA	1. Korpihosia
Kivikautinen asuinpaikka. II.
koordinaatit: x = 6780 16, y = 446 02, z = 68–88
Kohde sijaitsee metsässä ja pellolla, aivan lähellä sitä ei ole rakennuksia.
✓ 2112 10
PUNKAL Aidun	2. Rautionmaa
Kivikautinen asuinpaikka. II.
koordinaatit: x = 6776 14–23, y = 454 35–45, z = 75–80
Peltoaukeamaa ja ajoteitä, asuinpaikka on matalalla loivasti kaakkoon laskeutuvalla kumpareella.
2112 10
PUNKAL Aidun	Koukonkallio (jokilaaksossa)
Muinaisjäännösryhmät: Röykkiö ja mahdollinen kulttipaikka
koordinaatit: x = 6772 56–76, y = 456 52–76, z = 90–105
Korkeahko, kallioinen ja viljelemätön, osaksi metsää kasvava mäki jota pellot ympäröivät lähes joka suunnasta. Peltoaukean takana melko lähellä on piha-alue.
2112 10
PUNKAL Aidun	Koukonkallio (Jalituskallion vieressä)
Mahdollinen kulttipaikka
koordinaatit: x = 6772 64–77, y = 457 05–18, z = 120–130
Kallioinen pieni ja jyrkkäreunainen mäki metsäalueella. Aivan lähellä ei ole rakennuksia.
✓ 2112 10
PUNKAL Aidun	Nokkamäki 1
Kivikautinen asuinpaikka
koordinaatit: x = 6775 96 – 6776 07, y = 455 02–13, z = 77,5–85
Kapean mäen koilliseen laskeutuvalla rinteellä. Asuinpaikka-alue on peltovainiolla ja hiekanottokuoppien reunoilla. Alarinteessä lähellä on suuli.
✓ 2112 10
PUNKAL Aidun	Nokkamäki 2
Kivikautinen asuinpaikka
koordinaatit: x = 6775 95 – 6776 02, y = 454 76–85, z = 77,5
Pellon ja metsän rajakohdassa korkean mäenharjanteen lounaisrinteellä. Lähellä on maa-aineksen ottopaikka ja vapaa-ajan asumus tai sauna, kauempana muita rakennuksia.
✓ 2112 10
PUNKAL Aidun	Kupari
Kivikautinen asuinpaikka
koordinaatit: x = 6776 90 – 6777 05, y = 454 52–70, z = 77,5–80
Lounaaseen joelle päin laskeutuvalla peltovainiolla.

- ✓ 2112 10
 PUNKAL Aidun Uusi-Jonkka
 Kivikautinen asuinpaikka
 koordinaatit: $x = 6773$ 19-27, $y = 456$ 28-37,
 $z = 95-105$
 Peltovainion ja viljelemättömän maan rajakohdassa lähellä
 avokalliota, lounaaseen Jalasjoelle laskeutuvassa
 rinteessä.
- ✓ 2112 08
 VANTTILA Kalisen jokiranta
 Kivikautinen asuinpaikka
 koordinaatit: $x = 6781$ 36-52, $y = 443$ 42-60,
 $z = 67,5 - 75$
 Vainion ja viljelemättömän saarekkeen rajakohdassa
 Punkalaitumenjoelle päin laskeutuvassa maastossa.
- ✓ 2112 08
 VANTTILA Pihko
 Kivikautinen asuinpaikka
 koordinaatit: $x = 6780$ 95 - 6781 07, $y = 443$ 68-83,
 $z = 65-80$
 Pohjoiseen Punkalaitumenjoelle viettävällä peltovainiolla.
- ✓ 2112 11
 LIITSOLA Suonio/Suonto
 Kivikautinen asuinpaikka
 koordinaatit: $x = 6784$ 82-90, $y = 458$ 42-50, $z = 90-92,5$
 Melko tasaisella peltoaukealla.
- ✓ 2112 11
 LIITSOLA Pikkukorpi
 Röykkiö
 koordinaatit: $x = 6786$ 52, $y = 459$ 16, $z = 115$
 Metsässä; lähellä ei ole teitä eikä rakennuksia.
- ✓ 2112 11
 LIITSOLA Palonkallio
 Röykkiö
 koordinaatit: $x = 6781$ 57, $y = 453$ 81, $z = 127,5$
 Metsässä kalliolla; lähellä ei ole teitä eikä rakennuksia.
- 2112 11
 LIITSOLA Konattu
 Muinaisjäännösryhmät: kaivantoja sekä mahdollinen
 hävitetyn röykkiöryhmän sijaintipaikka
 koordinaatit: $x = 6781$ 29-60, $y = 453$ 86 - 454 48,
 $z = 115-132,5$
 Metsäalueella, lähellä ei ole rakennuksia.
- ✓ 2112 07
 KANTEENMAA Juutinsaari (myös nimellä Jutinsaari)
 Röykkiö
 koordinaatit: $x = 6775$ 91, $y = 449$ 41, $z = 95$
 Metsäalueella suuren suon laidassa kalliolla, lähellä ei
 rakennuksia.
- 2112 10
 PUNKAL Aidun Haavisto
 Mahdollinen röykkiön jäännös.
 koordinaatit: $x = 6770$ 87, $y = 459$ 04, $z = 112,5$
 Metsässä kalliolla; lähellä tie, jonka vierillä on ajettu
 kiviä.

- 2112 10
PUNKAL Aidun
ja
2112 07
KANTEENMAA
- Hiirenkallio
Mahdollisena kulttipaikkana tarkastettu kohde
koordinaatit: $x = 6778\ 70-83$, $y = 449\ 92 - 450\ 09$,
 $z = 92,5-97,5$
Metsäaluetta peltoaukeamien ja pihamaiden vieressä.
Yhdessä kohtaa on sileää avokalliota.
- 2112 10
PUNKAL Aidun
- Tuomola
Kvartsi-iskosten löytöpaikka
koordinaatit: $x = 6771\ 12-18$, $y = 457\ 56-63$, $z = 90-100$
Lounaaseen Jalasjoelle viettävällä peltoaukealla.
- 2112 10
PUNKAL Aidun
- Uusi-Jalli
Reikäkiven ja kahden tai kolmen kvartsi-iskoksen
löytöpaikka
koordinaatit: $x = 6774\ 65$, $y = 455\ 13$, $z = 90$
Jyrkästi koilliseen Jalasjoelle päin viettävässä rinteessä,
jota on leikattu pihamaan tasaamiseksi. Lähellä on
vuolaasti virtaava puro ja peltoa, alarinteen puolella on
asfalttitie ja sen takana myös peltoa. Ylärinne metsäinen.
- 2112 10
PUNKAL Aidun
- Laitakorpi
Kvartsien löytöpaikka.
koordinaatit: $x = 6777\ 83$, $y = 454\ 68$, $z = 87,5-90$
Peltovainiolla, jolla on myös viljelemättömiä kaistaleita.

Punkalaitumen esihistorialliset kaivaus- ja irtolöydöt

Lyhenteet: HäM = Hämeen museo, KM = Kansallismuseo, SatM = Satakunnan Museo, SMYA = Suomen Muinaismuistoyhdistyksen aikakauskirja. Yli-Kirran museo = Yli-Kirran Talonpoikaismuseo (Punkalaitumella). (Aspelin on käyttänyt julkaisussa SMYA II erityistä lyhennettä H. M, minkä merkitys ei ole tämän kirjoittajan tiedossa.)

Käytössäni olleet kopiot KM:n lappuluettelosta ja rautakauden esinekortistosta eivät sisältäneet yhtäkään KM 20118:n jälkeen tulevaa löytönumeroa.

Tähän luetteloon on koottu lähinnä löytöpaikkojen sijaintia selvittävät tiedot, niinpä esim. mainintoja esineiden löytäjistä ei yleensä ole otettu mukaan, vaikka tietoja löytäjistä olisikin saatavissa.

Kivikauden irtolöydöt kylittäin

Valmistusaines on kiveä, ellei muuta mainita. Huom: osa kirveistä lienee paremminkin luettavissa talttoihin, mutta tässä on seurattu alkuperäisissä luetteloissa esiintyviä nimityksiä, mitä tulee kirveiden ja talttojen erittelyyn.

Numero	Löytölaji	Löytötiedot ja niihin mahd. liittyvät kommentit
<u>Halkivaha</u>		
KM 2176:593	talta	Pellosta Polarin talosta Halkivahasta Punkalaitumen pitäjältä. Suur-Huittisten pitäjän historian (s. 39) mukaan <u>Ollarin</u> talon pellostä.
?	kirves	Moision pellostä Halkivahan kylässä (Lähde: Suur-Huittisten pitäjän historia s. 40).
<u>Hankuri</u>		
KM 553 a	tasataltan katkelma	Hankurin kylästä. Kaiketi sama esine kuin Aspelinin mainitsema H. M. 607. Huom: sillä numerolla kaksi löytöä. (SMYA II, s. 127).
KM 553 b	kourutaltan katkelma	Hankurin kylästä. Kaiketi sama esine kuin Aspelinin mainitsema H. M. 607. Huom: sillä numerolla kaksi löytöä. (SMYA II, s. 127).
KM 553 c	vasarakirveen katkelma	Hankurin kylästä. Kaiketi sama esine kuin Aspelinin mainitsema H. M. 609 (SMYA

- II, s. 127). Löydöllä lienee tietty oppihistoriallinen merkitys päätellen siitä, että lappuluetteloon on kirjoitettu maininta, jonka mukaan tämä katkelma olisi ensimmäinen tietoon tullut osoitus siitä, että veneenmuotoiset kivikirveet kuuluisivat Suomen sisäosienkin eikä pelkästään rannikkoseutujen menneisyyteen Katkelman on kansallismuseolle lahjoittanut v. 1864 isäntä Efraim Eerola
"Kelka pellostä" i Punkalaidun".
Tarkoittanee Kelkan talon peltoa. Kartalla on myös Kelkkapelto runsaan kilometrin päässä Punkalaitumen keskustasta pohjoiseen, mutta siellä on nimi alunperin ollut Kolkkapelto.
- KM 2102:265 taltta
- KM 12039 kirves
Hankurin kylän Ylösmäen tilan maalta, Jalasjoen ja Punkalaitumenjoen yhtymäkohdasta Käyväärin vuoresta rakennusta purettaessa noin 50 cm syvästä hiekan ja saven sekaisesta maasta.
Köyväärinvuori on merkitty vuoden 1979 peruskarttalehdelle 2112 10, mutta se ei ole Hankurin rekisterikylässä vaan Velkalan rekisterikylässä.
Löytänyt mv. Matti Rautionmaa omistamansa Rautionmaa-nimisen tilan Haka- eli Töykkäpellostä useamman vuoden aikana peltotöissä.
Töykkäpelto on kaivauskertomuksen mukaan se pelto, jolla vuonna 1954 tutkittu asuinpaikka sijaitsee. Kohteen n:o 2 esittelyssä annetaan siitä lähempiä sijaintitietoja.
- KM 13669:1-7 kivikautisia asuinpaikka- löydöksiä
Löytänyt Vesa Berggren kotitalonsa Uuden-Jallin pihalta.
Löytäjä näytti löytökohtan 9.10.1997. Se sijaitsee: x = 6774 65, y = 455 13.
- KM 14200 reikäkivi ja kaksi kvartsi- iskosta
Rautionmaa. Diar. 14.3.1972.
- KM 18699:1-2 saviastian paloja
Lappuluettelossa viitataan Ville Luhon kaivauskertomukseen. Siitä päätellen löytöpaikka olisi Punkalaidun n:o 2.
- KM 30575 asuinpaikkalöytöjä
Inventointilöytöjä kivikautiselta asuinpaikalta sijainnista 6775 95 - 6776 02, 454 76-85 (Nokkamäki II). (Vrt. Nokkamäki I Talalan kylässä.)
- KM 30576 kvartsi-iskoksia, kvartsikaavin, palanut luun siru
Inventointilöytöjä Rautionmaan kivikautiselta asuinpaikalta (Punkalaidun n:o 2).
- KM 30585 kvartsin siru
Inventointilöytö KM 14200:n löytöpaikalta: 6774 65, 455 13.
Löytöpaikka on selostettu inventointikohteitten esittelyssä.
- Yli-Kirran museo.
N:oa ei mainittu
kirveen katkelma
Töykkäpellolta (Punkalaidun n:o 2).
Mitat tulkoot tässäkin mainituiksi identifioimisen vuoksi. Ne ovat:
85 × 50 × 23 mm.

Yli-Kirran museo 457	tuura	Rautionmaan maalta. Löytöpaikka 6775 98 – 6776 07, 454 34–43; tieto museolta, annettu karttaotteen muodossa.
H. M. 607	kts. KM 553 a–b.	
<u>Haviokoski</u>		
KM 2142:374	taltoa	Haaviston koskesta. Lappuluettelon reunahuomautuksen mukaan löytöpaikka olisi Haviokoski. Suur-Huittisten pitäjän historian mukaan (s. 39) taltoa olisi Haviokoskesta.
KM 8905:10 KM 30578	kirves kivikirves	Kts. kohta "Kylä ei selviä". Löytänyt Tauno Murtonen tieltä kohdasta: 6780 91, 448 42. Maastohavainnot löytöpaikalta inventoinnissa: Löytöpaikan lähellä on avokalliota, maasto laskeutuu loivasti länteen; maaperä paikoin hiekkaa, paikoin savea. Vain vähän lohkaraita näkyvissä maan pinnassa. Puusto: kuusen ja koivun taimia, ylärinteessä nuorta männikköä. Valokuva 29.9.1997.
<u>Hosiokorpi</u>		
KM 8927:1–11	kivikautisia esinelöytöjä	Hosiakorven Hosian talon ympärillä olevilta pelloilta ja mäenkumpareilta peltotöissä satunnaisissa kaivelmissa. Ville Luhon 29.4.1950 päivätyn kaivauskertomuksen karttaliitteen mukaan löydöt ovat suunnilleen sijainnista: 6780 56–76, 445 86 – 446 29. Tarkastelin vainioita niillä kohdin 8.10, mutta en havainnut merkkejä muinais- jäännöksistä. Tarkasteluolosuhteet olivat hyvät lukuunottamatta sitä, että oras esti liikkumisen vanhainkohdin (= ent. Hosian talo) ja joen välillä olevilla pelloilla.
KM 10393:1	keihäänkärki	"L. mv. Jaakko Hosia Punkalaitumen Hosiakorven kylän Korpi-Hosian maalta Rinne-nimisestä pellosta n. 300 m talosta ja 250 m joesta sen eteläpuolelta. Esine löytyi hiekkaperäisen pellon ruokamullasta auranviilloksesta." Löytöpaikka kuuluu Korpihosian asuinpaikan (Punkalaidun n:o 1) piiriin.
KM 10393:2	taltoa	Löytänyt toimittaja Eino Hosia Punkalaitumen Hosiankorven kylän Korpi- Hosian tilalta entisen Sapakon torpan maalta n. 150 m talosta ja entisestä joen uomasta, uoman länsipuolelta. Esine löytyi peltotyössä multamaasta auranviillon syvyydeltä.
KM 11954:1	kvartsilevy	Löytänyt Ville Luho Korpi-Hosian maalta

		pohjoiseen, kohti Punkalaitumenjokea, viettävältä peltorinteeltä sen yläosasta. Alemmalta terassilta kuin KM 11954:2. Kahdeksas sarka taloon johtavalta tieltä pohjoiseen.
KM 11954:2	hiontalaa'an kappale	Löytynyt Ville Luho Korpi-Hosian maalta pohjoiseen, kohti Punkalaitumenjokea, viettävältä peltorinteeltä sen yläosasta. Ylemmältä terassilta kuin KM 11954:1. Kahdeksas sarka taloon johtavalta tieltä pohjoiseen.
KM 12254	gneissityypin reikäkivi	Löytynyt ruista leikattaessa Korpi-Hosian maalta.
KM 12255:1-2	kvartsi-iskoksia ja -iskoksia	Korpi-Hosian pellolta.
KM 12255:6-7	kvartsi-iskoksia ja palanut luunsiru	Korpi-Hosian metsän reunasta saman pellon eteläpäästä, millä kaivaus. Löytökohdan länsipuolella on rotko.
SatM 9763	taltta	"L. työmiehen poika Lauri Jylhä Punkalaitumen pitäjän Hosiorin kylästä <u>Ryskarin koskesta</u> Hosion talon maalta v. 1922". Ville Luhon kaivauskertomuksessa on löytöpaikkana mainitun kosken arveltu sijaitsevan Korpi-Hosian asuinrakennuksesta noin 400-500 m koilliseen. Luho totesi samalla, että Ryskari-nimistä koskea ei paikkakunnalla tunnettu.
?	reikäkivi	Löytynyt Korpi-Hosian tienoilta. Punkalaitumen Sanomat 9.10.1986 (Vaiko 9.10.1980?).

Huittinen

Rautionmaan asuinpaikka (Punkalaidun n:o 2) sijaitsee merkittävältä osaltaan tai kauttaaltaan Huittisten rekisterikylän alueella, mutta koska se on vanhastaan luettu Hankurin kylään kuuluvaksi, on tässäkin Rautionmaan löydöt kauttaaltaan sijoitettu Hankurin yhteyteen.

Jalasjoki

KM 20118	taltta	Ainoana löytötietona paikannimi Jalasjoki.
KM 30577	kivikirves, kvartsi-iskoksia, palanut luun siru	Löytöjä kivikautiselta asuinpaikalta sijainnista: 6773 19-27, 456 28-37 (Uusi-Jonkka). Kirveen on löytänyt Simo Mäkinie mi, muut löydöt ovat paikkaa tarkastettaessa löytyneitä.
KM 30579	liuske-keihäänkärjen katkelma	Inventointilöytö pellolta kohdasta 6773 62, 456 03. Löytynyt Esa Laukkanen.
-	reikäaseen katkelma	Simo Mäkinie mi on löytänyt reikäaseen katkelman pelloltaan sijainnista 6773 57, 455 73, mutta tämä löytö ei ole enää Mäkinie miellä, vaan on ollut naapurin

hallussa, eikä naapuri tiedä, minne löytö olisi nyt päätynyt. Havainnoin löytöpaikkaa 30.9.1997 Mäkiniemen näytettyä minulle 26.9.1997, missä se sijaitsee. Maaperä löytökohdalla oli savea ja hieman siitä etelään hiekkaa. Kiviä oli hiekkamaalla runsaasti. Mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa en havainnut.

Kanteenmaa

KM 3430:1	taltta	Taltan "on maanviljelijä Kalle Röökölä (Pöykkölä?) <u>Kanteenmaan</u> kylästä löyt. perunamaasta talon vierestä". Lappuluettelon marginaaliin on merkitty tämän löydön yhteyteen: " <u>Pökölän</u> talo". Suur-Huittisten pitäjän historian (s. 40) mukaan taltta olisi Pökölän talon pellostä. Pökölän sijainti Palojoen rannalla on ollut: 6773 10, 446 02.
KM 3430:2	taltta	Taltan "on maanviljelijä Kalle Röökölä (Pöykkölä?) <u>Kanteenmaan</u> kylästä löyt. perunamaasta talon vierestä". Lappuluettelon marginaaliin on merkitty tämän löydön yhteyteen: " <u>Pökölän</u> talo". Suur-Huittisten pitäjän historian (s. 40) mukaan taltta olisi Pökölän talon pellostä. Pökölän sijainti Palojoen rannalla on ollut: 6773 10, 446 02.
SatM 9766	kirves	"L. työmiehen Oskar Salonen Punkalaitumen pitäjän Kanteen kylästä Kittilän talon peltotöissä ollessaan v. 1914".
Yli-Kirran museo (Lapussa ei mainita luettelo-numeroa.)	kirves	Kanteenmaan kylää on ennen nimitetty <i>Kanteen</i> kyläksi. Kittilän väki ei tiedä löytöpaikasta mitään tarkempaa. Löytöjä Erkki Lingren. Kesäk. 1959. Tapani Patja osoitti löytökohdan. Se on sijainnissa: 6771 74, 445 20. En havainnut siinä merkkejä muinaisjäännöksestä. Tarkasteluolosuhteet olivat hyvät, löytökohta on peltoa. Vrt. jäljempänä osiossa "Kylä ei selviä" Yli-Kirran museon esine n:o 1314.
Yli-Kirran museo 1319	reikäkivi	Löytöjä Kari Vahlsten heinäkuussa 1964. Eino Patja näytti kartalta löytökohdan. Se on sijainnissa: 6771 62, 445 21. En havainnut mitään merkkejä muinaisjäännöksestä löytökohtaa lähinnä olevassa peltomaassa. Mainittakoon tässä samalla, että Eino Patja myös kertoi Sakkolassa sijaitsevan tunnetun 1200-luvun kalmiston löytymisestä Tämä arkeologisessa kirjallisuudessa kuvattu kalmisto (Sakkola, Patjan tila) sijaitsee hänen syntymäkotinsa maalla.

Kirkonkylä, kts. SarkkilaKoskioinen

Yli-Kirran museo 146	reikäkivi	Sijainnista: 6775 60, 458 30. Löytänyt Antti Marttila pellostä Metsärannan tilalta. Paikalta en havainnut mitään merkkejä muinaisjäännöksestä. Tarkkailuolosuhteet olivat hyvät. Kts. osio "Kylä ei selviä".
Yli-Kirran museo 226 Yli-Kirran museo 655	kirves	Löytänyt Kalle Syväoja (Museon luettelossa virheellisesti A. Syväjoki.) Iso-Kurjen talon pellostä. Löytöpaikka on sijainnissa: 6778 33, 457 27. Sen näytti Aarre Koivisto, jonka kotitalon maalla löytöpaikka on. Koivisto totesi Syväojan löytäneen tämän kivistä kirveen kevätaina kylvö- tai äestystöissä. Koivisto näytti löytöpaikan minulle 16.10.1997. Löytöpaikalla oli tasaista savipeltoa, joka oli kynöksellä. Viitteitä muinaisjäännöksestä ei paikalta tullut esille.
Yli-Kirran museo 670	taltta	Löytänyt Heikki Hyrkäs Hyrkään talon pellostä Koskioisilta.

Kostila

KM 2084:308	kirveen tai taltan katkelma	Mäkelä Punkalaitumen kirkolta. Löytöpaikasta ei (1997) ollut talossa tietoa.
SatM 9764 SatM 9765 Yli-Kirran museo 669	reikäkivi	Kts. osio "Kylä ei selviä". Kts. osio "Kylä ei selviä". Löytänyt Kerttu Vigren v. 1958 Taalikan talon pellostä Kostilan kylästä.

Liitsola

(Kts. myös Tyrvään enklaavi.)

KM 2066:139	taltta	Lappuluettelon mukaan Heikkilästä. Suur-Huittisten pitäjän historian (s. 40) mukaan Liitsolan kylästä. (Suonnon "Liitsolan kyläkirja I:n", s. 19, mukaan Liitsolasta Mäki-Jaakkolan maalta Loukonojan partaalta. Vrt. Liitsolan yhteydessä ilman luettelonumeroa mainittu poikkikirves.)
KM 2066:140 KM 2066:141a-d KM 2102:264	taltta	Kts. osio "Kylä ei varmuudella selviä". Kts. osio "Kylä ei varmuudella selviä". "Litolan Eskolan maalta Niänten oja pellostä i Punkalaidun". Suonnon kartan mukaan löytöpaikka olisi peltoaukealla sijainnissa 6786 04-38, 458 50-80 (Suonto: Liitsolan kyläkirja I, s. 19.). Kävin sillä kohtaa 10.10.1997. Puron

		eteläpuolella oli kynnöstä, pohjoispuolella kynnöstä ja siitä hieman alajuoksulle sänkipeltoa. Maalaji oli savea. Kaikkialla tarkasteluolosuhteet olivat hyvät. Mitään muinaisjäänneksen tunnusmerkkejä en havainnut.
KM 5347:3	kirves	Liittolan kylän Mäkijaakkolan talon maalta Uudenkuljun torpan pellostä. Suonnon kartan mukaan löytöpaikka olisi Kuljunsuosta länteen olevalla vainiolla (Suonto: Liitsolan kyläkirja I, s. 19). Tuon vainion keskikohta on suunnilleen sijainnissa 6789 66, 2460 10 (Karttalehti 2114 02, painovuosi 1993.). Kävin sillä vainiolla 10.10.1997. Siellä oli vaikeata havainnoida maan pintaa, jota osaksi peittivät viljansänki, oljet ja kasvullisuus. Vainion länsilaita oli multamaata, itälaita savista.
KM 16520:1	kirves	Suonion tilan kaakkoon viettävästä savipellosta ojanpientareesta vuonna 1961. Löytöpaikka näkyy Sarasmon tarkastuskertomuksen asemapiirroksessa. Kohdasta: 6785 11, 458 36.
KM 16520:2 -6	kirves, taltta, kaavin ja kaksi hiointa	Suonion tilan kaakkoon viettävästä savipellosta. Löytöpaikka näkyy Sarasmon tarkastuskertomuksen asemapiirroksesta. Suunnilleen kohdasta: 6785 12, 458 36-43.
KM 30573	kvartsi-iskoksia, 2 kvartsiydintä, piinsiru, palaneita luun siruja	Inventointilöytöjä kivi-kautiselta asuinpaikalta sijainnista: 6784 82-90, 458 42-50 (Suonio/Suonto).
Yli-Kirran museo 439	kirves	Sijainnista: 6784 84-91, 458 76-82. "Esineen on löytänyt ja museolle luovuttanut Martti Rintala. Löytöpaikka Liitsolan kylässä Suonnon talon maalla, kiviröykkiö Alakosken partaalla."
?	poikkikirves	Suonto, Liitsolan kyläkirja I, s. 19: Mäki-Jaakkolan maalta Loukonojan eteläiseltä partaalta läheltä Korvenojan ja Loukonojan liittymäkohtaa. Tämän löytöpaikan Unto Suonto näytti 14.10.1997 kartalta siten, että se on sijainnissa 6784 05, 455 83; tiedon löytöpaikasta hän mainitsi saaneensa tilan isännältä. Löytöpaikalla käydessäni en havainnut mitään merkkejä muinaisjäänneksestä. Vrt. KM 2066:139, joka olisi mainitun teoksen mukaan samalta löytöpaikalta.
?	taltan osa	Mauri Apiainen (asuu nyk. toisella paikkakunnalla) oli Ette Leanderin mukaan löytänyt taltan katkelman jokirannasta 1950- ja 1960- lukujen taitteessa kohdasta: 6785 10, 458 16.
?	tuntematon löytö	Suonnon Liitsolan kyläkirja I:n (s. 19) mukaan Ollarin talon Jaanin peltoalueelta

? kivikirveen terä

olisi tuntematon kivikauden löytö. Kävin 10.10.1997 Ollarin Jaanin peltoalueella, joka on suunnilleen sijainnissa: 6788 30, 2460 14 (peruskarttalehti 2114 02, painovuosi 1993). Tieto sijainnista, paitsi em. teoksesta, myös lähistöllä asuvalta Pentti Mörskyltä, jolta asiaa tiedustelin. Ollarin Jaanissa oli tasamaata, pintavesi teki sen inventointiajankohtana veteläksi; maalaji savea. Mitään viitteitä muinaisjäännöksistä en havainnut. Löytynyt peltotöissä 1960-luvulla. Toimitettu museolle. Kertoi Anna-Liisa Perttuli (osoite: Lepistöntie 10, 31810 ORINIEMI, puh: 02-7675515) joka oli sen löytänyt. Käydessäni paikalla siinä oli oraspeltoa, jonne ei sopinut astua. Havaitsin pellon laidalta katsoen suurehkolta rikotulta kvartsin palalta näyttävän kiven laihon seassa (Myöhemmin lienee syytä tutkia paikkaa lähemmin.). Löytöpaikka on sijainnissa: 6784 36, 457 07 (Peruskarttalehti 2112 11 LIITSOLA). Valokuva paikalta 15.10.1997.

Mäenpää

KM 2066:144a-b
KM 2142:375

Kts. osio "Kylä ei selviä".
Kts. osio "Kylä ei selviä".

Oriniemi

KM 1952:1-2
KM 2066:143a taltta
KM 2066:143b kirveen katkelma
KM 3908:1 taltta
KM 6190:30 reikäkivi

Kts. kohta "Kylä ei selviä".
Oriniemen kylästä.
Oriniemen kylästä.
Kts. kohta "Kylä ei selviä".
"L. koululainen Kytömaa Konatunmäestä, n. 2 virst. Oriniemen kylästä v. 1887."
Konatunmäellä lienee tarkoitettu Konatun korkeinta osaa, joka sijaitsee: 6781 06-65, 453 97 - 454 63.
Kts. osio "Kylä ei selviä".

Yli-Kirran
museo 227

Parrila

KM 12105 kourutalтта

Löytynyt Parrilan kylän Länsipään kansakoulun kasvitarhamaasta maantien laidasta humuskerroksesta. Länsipään koulu sijaitsee: 6780 40, 446 70. Tarkastelin tien reunoja ja muita maa-leikkauksia Länsipään koulun ympärillä, 29.9.1997, mutta en havainnut merkkejä muinaisjäännöksistä.

Sarkkila

KM 185	tasataltta	Sarkkilan kylästä. Sama esine kuin Aspelinin mainitsema H. M. 136 (SMYA II, s. 128).
KM 186	keihäänkärki	Sarkkilan kylästä. Sama esine kuin Aspelinin mainitsema H. M. 137 (SMYA II, s. 128.).
KM 2066:148 KM 3059:9 KM 30581	kiekko taltta kvartsi-iskoksia ja kvartsiydin	Pourusta (talo). Sarkkilan kylän pellostä. Inventointilöytöjä sijainnista: 6771 12–18, 457 56–63 (Tuomola). Löytökohdalta ei ole toistaiseksi todettu asuinpaikkaa. Löytöpaikkaa on kuvattu inventointikohteiden esittelyissä.
Yli-Kirran museo n:o 228	kirves	Punkalaitumen vanhan hautausmaan länsipäästä, läheltä kiviaitaa, Lauttakylä–Ujala–tien pohjoispuolelta. Havainnoin 10.10.1997 löytöpaikkaa lähinnä olevaa peltovainiota. Maalaji on savea. Vainiolla oli viljansänkeä, mutta maan pintanäkyi silti hyvin. Mitään muinaisjäännöksiin viittaavaa en todennut.
Yli-Kirran museo n:o ei mainittu	kivisaha (?) (On liuskelevy ilman mitään hammastusta.)	"Löyt. maanvilj. Valto Toivonen (os. Sadonmaa) Punkalaitumen Sarkkilan (?) kylästä Tuomolan pelloilta Jalasjoen varrelta. Samalta paikalta löydetty myös kaksi tasataltta (Säilytetään Punkalaitumen museossa) sekä kvartsi-iskennäisiä ja tulisija."
Yli-Kirran museo n:oa ei mainittu	kaksi talttaa	Tuomolan asuinrakennus on nyttemmin purettu. Piha on suunnilleen sijainnissa: 6771 00–08, 457 96 – 458 07. "Löyt. maanvilj. Valto Toivonen (os. Sadonmaa) Punkalaitumen Sarkkilan (?) kylästä Tuomolan pelloilta Jalasjoen varrelta." Samalta paikalta löydetty myös n.s. kivisaha (Säilytetään Yli-Kirran museossa) sekä kvartsi-iskennäisiä ja tulisija.
?	reikäkivi	Tuomolan asuinrakennus on nyttemmin purettu. Piha on suunnilleen sijainnissa: 6771 00–08, 457 96 – 458 07. Löytänyt Niko Tenkanen Penttilän asunto-alueelta, jonne reikäkiven oli arveltu tulleen Sarkkilasta jokivarresta Osuuspankin alapuolelta tuodussa maa-kasassa. (Lähde: Punkalaitumen Sanomat 9.10.1986 tai ehkä 9.10.1980.) Tarkastelin 10.10.1997 peltolohkoja jokirannassa Osuuspankin alapuolella. Maaperä on savea, pellossa oli kasvullisuutta. Mitään merkkejä muinaisjäännöksistä en havainnut.
?	kivitaltta	Yrjö Bernhard Veisu oli 1920-luvulla löytänyt kivitaltan Veisun talon perunamaasta (Veisun asuinrakennus on

Punkalaitumen keskustaaajamassa taloryhmässä, joka sijaitsee: 6778 36, 452 00-14.). Tiedon kertoi Matti Veisu.

Talala

KM 2066:140		Kts. osio "Kylä ei varmuudella selviä".
KM 2066:141a-d		Kts. osio "Kylä ei varmuudella selviä".
KM 2066:145	taltta (rätmejsel)	Kuparista (talo).
KM 2572:394	taltta	Talalan kylästä Juheen talon pellosta.
KM 3019:10	taltta	Juha Nikkilän savimäestä Talalan kylässä. Suur-Huittisten pitäjän historian (s. 40) mukaan Nikkilän talon maalta.
KM 7175	taltta	"Löytynyt työm. Kosti Ojala heinäk. 1916 jokiperkaustöissä n. 30 cm maanpinnan alla savessa aivan joenrannalta Rasin talon maalla, Heikkilän torpasta n. 400 m. W Hankurin joen rannalla n.s. Järviöstä." Heikkilän sijainti: 6775 97, 454 97. Siitä noin 400 m, ei länteen vaan <u>koilliseen</u> , on lohko, jota Martti Rasin mukaan olisi voitu tarkoittaa mainitulla Järviöllä.
KM 12407	taltta	Ala-Kirran maalta Punkalaitumenjoen rantamudasta.
KM 30574	kvartsi-iskoksia, palanut luun siru	Inventointilöytöjä kivikautiselta asuinpaikalta sijainnista: 6775 96 - 6776 07, 455 02-13 (Nokkamäki I). (Vrt. Nokkamäki II Hankurin kylässä.)
KM 30580	kiviesineen katkelma, kvartsi-iskoksia, piin siru	Inventointilöytöjä kivikautiselta asuinpaikalta sijainnista: 6776 90 - 6777 05, 454 52-70. Kuparin asuinpaikka.
KM 30587	kvartsi-iskoksia	Pelloilta sijainnista: 6777 83, 454 68. Paikalta ei ole toistaiseksi löytynyt varmoja merkkejä kivikautisesta asuinpaikasta. Tästä löytöpaikasta on selostus inventointikohteiden esittelyissä (Laitakorpi).
Yli-Kirran museo 505	taltta	Sijainnista: 6778 00-08, 455 10-17. Yli-Jallin talon pellosta, löytynyt Uuno Yli-Jalli. Kävin löytöpaikalla 15.10.1997; se oli tasaista savipeltoa. Ei mitään muinaisjäänökseen viittaavia havaintoja.
?	onsitaltta	Talalan kylän Kuparin pellosta (SMYA II, s. 84 ja 128.).

Teikarla

KM 2084:307 Kts. osio "Kylä ei selviä".

Tyrvää (enklaavi Liitsolan ja Soinilan rajalla)

museo ? kivialttaa Löytynyt sijainnista: 6786 51, 449 86 Kivelän tilan maalta. Taltan löysi Lauri

Kivelä (Osoite: Kestilänkulmantie 105, 31900 PUNKAL Aidun, puh: 02-7675435) kyntäessään peltoaan hevosella. Taltta oli tullut auranviiluun. Taltta oli viety museolle. Lauri Kivelä näytti 15.10.1997 löytöpaikan minulle Simojoki-nimisen ojan varrelta. Ojan rannoilta ei havaittu mitään asuinpaikkaan viittaavaa.

Vanttila

KM 2084:274	pallonuija	Perttulasta (talo). Selostus ja kuva Punkalaitumen historia I:ssä, ss. 14-15.
KM 3288	taltta	"Löydetty lähellä Kaskelan torppaa Fanttilan kylässä. Tullut virkatietä 31/VII 96. Kirje $\frac{1743}{1896}$ A. K."
KM 13027	keihäänkärki	"L. kes. 1951 työmies Lenni Tähtinen Punkalaitumen pitäjän Vanttilan kylän Kalisen tilasta eroiteltua asuintontiltaan pihalla olevaa kellarikuoppaa korjatessa." Saman kiinteistön nykyisen omistajan arvelun mukaan kellarikuoppa olisi ollut todennäköisimmin pihan itälaidalla. Siten se olisi ollut sijainnissa 6781 95, 443 20. Pihamaalla oli käydessäni vasta peitetty sähkö- tai vesijohdolle tms. tehty kaivanto, jonka kaivuussa liikutellussa maassa ei näkynyt minkäänlaisia massalöytöjä. Läheinen vainio pihamaasta pohjoiseen oli vaikeasti havainnoitavissa, sillä viljansänki, luoko ja kasvillisuus vaikeuttivat maan pinnan tarkastelua. Kalisen tilan maalta. Lahjoitti Anne Naatula.
KM 30582	kivikirves	Inventointilöytöjä kivikautiselta asuinpaikalta sijainnista 6781 36-52, 443 42-60 Kalisen jokirannasta.
KM 30583	kivitaltta, kvartsi-iskoksia, palanut luun siru	Inventointilöytöjä kivikautiselta Pihkon asuinpaikalta (Sijaitsee: 6780 95 - 6781 07, 443 68-83).
KM 30586	kvartsiydin, -kaavin ja iskoksia	Vanttilan kylästä.
SatM 7060
Löytäjän
hallussa	taltta
reikäkivi	Mainittu Punkalaitumen historiassa sivulla 23. Löytäjän Pentti Pihkon kertoman mukaan löytynyt kohdasta, jonka koordinaateiksi sain 6780 95 - 6781 07, 443 68-83. (On Pihkon kivikautinen asuinpaikka.)

Kylä ei selviä

KM 1952:1	reikäkivi	Säilytetty kauan Oriniemessä. (Löytöpaikkaa ei ole suoraan ilmaistu.) Suur-Huittisten pitäjän historiassa (s. 40) luettu niihin, joiden löytötiedot puuttuvat.
KM 1952:2	taltta	Säilytetty kauan Oriniemessä.

		(Löytöpaikkaa ei ole suoraan ilmaistu.) Suur-Huittisten pitäjän historiassa (s. 40) luettu niihin, joiden löytötiedot puuttuvat.
KM 2066:140	taltan tai kirveen katkelma	Ala-Nikkilästä. (Nikkilä on talon nimenä tai nimen osana sekä Talalassa että Liitsolassa.) Suur-Huittisten pitäjän historiassa (s. 40) luettu niihin, joiden löytötiedot puuttuvat.
KM 2066:141a	kirves	Vanhasta Nikkilästä. (Nikkilä on talon nimenä tai nimen osana sekä Talalassa että Liitsolassa.) Suur-Huittisten pitäjän historiassa (s. 40) luettu niihin, joiden löytötiedot puuttuvat.
KM 2066:141b	kirves	Vanhasta Nikkilästä. (Nikkilä on talon nimenä tai nimen osana sekä Talalassa että Liitsolassa.) Suur-Huittisten pitäjän historiassa (s. 40) luettu niihin, joiden löytötiedot puuttuvat.
KM 2066:141c	kirves	Vanhasta Nikkilästä. (Nikkilä on talon nimenä tai nimen osana sekä Talalassa että Liitsolassa.) Suur-Huittisten pitäjän historiassa (s. 40) luettu niihin, joiden löytötiedot puuttuvat.
KM 2066:141d	taltta	Vanhasta Nikkilästä. (Nikkilä on talon nimenä tai nimen osana sekä Talalassa että Liitsolassa.) Suur-Huittisten pitäjän historiassa (s. 40) luettu niihin, joiden löytötiedot puuttuvat.
KM 2066:142	taltta	Häihälästä. Suur-Huittisten pitäjän historiassa (s. 41) luettu niihin, joiden löytötiedot puuttuvat.
KM 2066:144a	taltta	Eskolasta (Mäenpään kylässä?). Suur-Huittisten pitäjän historian (s. 40) mukaan taltta olisi <u>Liitsolan</u> Eskolan talosta.
KM 2066:144b	taltta	Eskolasta (Mäenpään kylässä?). Suur-Huittisten pitäjän historian (s. 40) mukaan taltta olisi <u>Liitsolan</u> Eskolan talosta.
KM 2066:146	kirves	Köykästä. Suur-Huittisten historiassa (s. 41) luettu niihin, joiden löytötiedot puuttuvat.
KM 2066:147	keihäänkärki	Kivistöstä. Suur-Huittisten historiassa (s. 41) luettu niihin, joiden löytötiedot puuttuvat.
KM 2084:307	keihäänkärki tai tikari	"'Matiteinilä' Punkalaitumen kirkolla." Ehkä Teinilän talosta, joka on 3½ km Punkalaitumen kirkosta alajuoksulle päin, Teikarlan kylässä.
KM 2084:309	taltta	Heikinojan perästä Punkalaitumen kirkolta. Suur-Huittisten pitäjän historiassa (s. 41) luettu niihin, joiden löytötiedot puuttuvat.
KM 2142:375	taltta	"Löydetty pellostä 'Alavuottilan' maalta Mäenpään kylästä Punkalaitumella." Lappuluettelossa on selventävä maininta "Ala-Uotila". Suur-Huittisten pitäjän

		historian (s. 40) mukaan tämä taltta olisi Ala-Uotilan maalta.
KM 2770:9	kirves	"Länsisuomal. osak. ostettuja esineitä. Kts. Hist. mus. päiväk. 12/X 1891 sekä verifik. E. N. Setälän kirje 27/V 91." Suur-Huittisten pitäjän historiassa (s. 41) luettu niihin, joiden löytötiedot puuttuvat.
KM 2770:10	taltta	"Länsisuomal. osak. ostettuja esineitä. Kts. Hist. mus. päiväk. 12/X 1891 sekä verifik. E. N. Setälän kirje 27/V 91." Suur-Huittisten pitäjän historiassa (s. 41) luettu niihin, joiden löytötiedot puuttuvat.
KM 3908:1	taltta	Äären talon pellostä. Ääri on Oriniemellä.
KM 8905:10	kirves	"Löytynyt talollinen Heikki Onkki tänä kesänä (1928 uutta kivipeltoa tehdessään 60 cm syvyydestä. Asuinhuoneesta löytöpaikkaan 25 m. Punkalaidun, Haviokoski." Suur-Huittisten pitäjän historian (s. 39) mukaan kirves olisi <u>Önkin</u> talon maalta. Önkki-niminen talo on peruskartalla sijainnissa: 6779 86, 448 54 (Karttalehden painovuosi 1961; uudemmalla karttalehdellä on "Onkki").
SatM 9764	vasarakirveen katkelma	"Työmiehen vaimo Emma Soukkala Punkalaitumen pitäjän Kostilan kylässä kauvan aikaa säilyttänyt luonaan; tarkempia löytötietoja puuttuu". Löytöpaikkaa ei suoraan ole ilmaistu.
SatM 9765	taltta	"Työmiehen vaimo Emma Soukkala Punkalaitumen pitäjän Kostilan kylässä kauvan aikaa säilyttänyt luonaan, tarkempia löytötietoja puuttuu". Löytöpaikkaa ei suoraan ole ilmaistu.
SatM 9767	kirves	Palojoen kulmalta Kalvin puustellin maalta. Palojoella on useita eri rekisterikyliä. Kalvi ei näytä enää olevan ainakaan yleisesti käytetty paikannimi. Kivistö, Kestilä.
Tyrvään museo 713, aiemmin n:o 1811	taltta (toisen kerran muulla nimikkeellä)	Punkalaidun
Tyrvään museo 3525, aiemmin n:o 1851	taltta tai kirves	
Tyrvään museo 3500, aiemmin n:o 1857	keihään kärki	Ei tarkempia löytötietoja. "ON ESILLÄ PERUSNÄYTTELYSSÄ".
Tyrvään museo. Numero ei tiedossa	taltta (Pit. 66; lev, 42,5; paksuus 14.)	Ei löytötietoja. Tuonut maalarina Olavi Suvanto, joka oli saanut esineen työmies Nestori Rantalalta, molemmat Sarkkilasta.
Yli-Kirran museo 226	kirves	"ON ESILLÄ PERUSNÄYTTELYSSÄ". Pellostä noin 35 cm syvyydestä. Löytäjä Tapio Nuutila Koskioisilta.
Yli-Kirran museo 227	kirves	Löytynyt Matti Simula Oriniemestä.

Yli-Kirran museo 1314	kirves	Ei löytötietoja. Mitat 150 × 70 × 30 mm. Mahdollisesti juuri Lingrenin Kanteenmaasta löytämä, jolle ei ollut mainittu numeroa (Lingrenin löydön mitat ovat hyvin vastaavia: 147 × 71 × 31 mm).
Yli-Kirran museo 1333	taltta.	Ei tietoa löytäjästä eikä löytöpaikasta.
Yli-Kirran museo 2579	hiomakivi	Ei tietoa löytäjästä eikä löytöpaikasta.
Yksityisen hallussa ollut	vaaja	"Lp. Punkalaidun". "Moision pellostä männynjuurelta löytty." Tieto peräisin kivikauden lappuluettelosta.

Punkalaitumen rautakautiset ja niiksi oletetut irtolöydöt

KM 3019:11	rautainen veitsen terä	Simulan kuokkamaalta (Oriniemi)
KM 3135:9	soikea tuluskivi	Punkalaidun.
KM 30584	rautainen keihään kärki	Löytynyt joesta nostetusta maakasasta (esineen ajoitus?). Löytökohta Sadonmaalla sijainnissa: 6769 53, 2459 48 (PK MAJANOJA 2111 12). Teikalan kylä. (Teikarla)
HäM 1182:4	keihäänkärki	Maalöytö tuntemattomasta paikasta. Museoviraston rautakauden esinekortissa on luettelonumeron ilmoittavalla rivillä maininta: "P:laidun, Sarkkilan kansakoulu". Mitään luettelonumeroa ei tälle keihään kärjelle kortissa mainita, ei liioin mainita, että keihään kärki olisi minkään museon kokoelmissa. Tämä lienee ymmärrettävä niin, että kortilla on vain tarkoitettu ilmoittaa Sarkkilan koulun kokoelmissa olevan tai olleen yhden rautaisen keihään kärjen. Löytöpaikan ilmoittamiseen varattu kohta esinekortissa on tyhjä. Niin ollen sen keihään kärjen <u>löytöpaikan</u> ei tarvitsisi välttämättä olla Sarkkilan koulun alueella. Rautakauden kortistossa lisäksi koko pitäjää koskeva hakukortti osoittaa, että Sarkkilan koululla on säilytetty yhtä Punkalaitumelta löydettyä rautakauden esinettä, ja tietoa jostakin muusta tällaisesta esineestä Sarkkilan koulun kokoelmissa en tunne.
?	keihäänkärki	Punkalaitumen historia I:ssä sivulla 22 esitettyä väitettä, jonka mukaan Sarkkilan koulun maalta olisi löytynyt rautainen keihäänkärki, ei voida perustella ainakaan museoviraston rautakauden esinekortiston tiedoilla.

Punkalaitumen kivikautiset kaivauslöydöt

KM 12255:3-5	kivikautisia asuinpaikka- löydöksiä	Korpihosian (Punkalaidun n:o 1) v:n 1949 kaivausalueelta ruuduista I:2 ja I:4.
KM 13669: 8-461	kivikautisia asuinpaikka- löydöksiä	Hankurin Rautionmaan (Punkalaidun n:o 2) kaivaukselta 1954.

Ajoittamattomia puuesinelöytöjä vesistöistä

- Yli-Kirran museon kokoelmissa on kaksi Ruokojärven mudasta nostettua ruuha sekä yksi Punkalaitumenjoen perkauksessa tallennettu.

Inventointikohteet

PUNKAL Aidun 1

{ PUNKAL Aidun
Korpihosia

PK 2112 08 VANTTILA

x = 6780 16

y = 446 02

z = 68-88

Koordinaatit Satakuntaliiton julkaisun A:216 mukaan.

- Kivikautinen asuinpaikka. II.

- Inventointiajankohta 8.10.1997

Aiemmat muistiinmerkinnät ja numerotunnukset:

- Ville Luhon kaivauskertomus asuinpaikan tutkimuksesta elokuussa 1949.

- Mj. rek. nro 619 1 0001.

Löydöt: KM 10393:1 (keihäänkärki), KM 11954:1-2 (kvartsilevy ja hiontalaa'an kappale), KM 12254 (reikäkivi), KM 12255:3-7 (asuinpaikkalöydöksiä).

Sijaitsee: Punkalaitumen kirkosta 5½ km länsiluoteeseen, etelään Punkalaitumenjoesta.

Tarkastus 1997:

Kuten Luho on maininnut, tässä on pohjoiseen laskevassa pellossa kolme terassia. Käydessäni paikalla pellon pinta oli siinä määrin kasvuston peitossa, että pintalöytöjen tarkkailu ei ollut tuloksekasta. En havainnut mitään asuinpaikalle tyypillisiä massalöytöjä täältä. Asuinpaikan sijaintia ja ulottuvuuksia selventävää lisätietoa en niin ollen kentältä saanut.

Tulkinta: -

Luokkaehdotus ja ehdotus suoja-alueeksi: Entisiin ei muutosehdotusta.

Valokuvat: Asuinpaikka kuvattuna Punkalaitumenjoen vastakkaiselta puolelta (yksi negatiivi).

Piirrokset: -

Lähilöydöt: (Mikäli löytötiedot olisivat täydellisemmät voisi näistä jokin tai jotkut tulla luetuiksi Korpihosian asuinpaikan löytöihin) KM 8927:1-11 (kiviesinelöytöjä joen pohjoisrannalta), KM 10393:2 (taltta), KM 12255:1-2 (kvartsikaavin ja iskoksia), SatM 9763 (taltta), reikäkivi, joka mainittu Punkalaitumen Sanomissa 9.10.1986 (vaiko 1980?).

Tarinoita ja muistitietoa: -

PUNKALOIDUN 2

{ PUNKALOIDUN
 { Rautionmaa

PK 2112 10 PUNKALOIDUN

Koordinaatit pintalöytöjen havainnointiin
 (ja myös kaivausalueen sijaintiin)
 perustuen

{ x = 6776 14-23
 { y = 454 35-45
 { z = 75-80

Aiemmin on tämän muinaisjäännöksen sijaintipaikka ainakin kahdessa julkaisussa määritelty seuraavin koordinaatein: x = 6776 03, y = 454 44, z = 77,5. Tätä kommentoidaan tarkemmin jäljempänä.

– Kivikautinen asuinpaikka. II.

– Inventointikäynnin ajankohta 25.9 ja 26.9.1997.

Aiemmat muistiinmerkinnät ja numerotunnukset:

– Ville Luhon kaivauskertomus asuinpaikan tutkimuksesta kesällä 1954.

– Mj. rek. nro 619 1 0002.

Löydöt: KM 13669:1-461 (asuinpaikkalöytöjä), KM 18699:1-2 (saviastian paloja), KM 30576 (asuinpaikkalöytöjä), Yli-Kirran museo n:o 457 (tuura), lisäksi kirveen katkelma, joka on Yli-Kirran museolla (n:o ei tiedossa).

Sijaitsee: Vajaa 4 km Punkalaitumen kirkosta kaakkoon lähellä Jalasjoen ja Punkalaitumenjoen yhtymäkohtaa.

Tarkastus 1997:

Aiemmin on Rautionmaan asuinpaikan sijainti ilmaistu yhdellä koordinaattiparilla (6776 03, 454 44) ja (Satakuntaliiton julkaisussa A:216) myös kartalle merkityllä ääriiviivalla, jonka sisään jää noiden koordinaattien ilmoittama maastonkohta. Näillä tavoin osoitettu alue on loivasti kumpuilevaa savista peltomaata. Käyntini aikana pellossa oli viljansänki, mutta siitä huolimatta olivat pintalöytöjen tarkkailumahdollisuudet riittävät. Mitään esihistoriaan viittaavaa en havainnut aiemmalla aluerajauksella osoitetussa maastonkohdassa.

Toisaalla hahmotin sänkipellosta yhtenäisen kvartsi-iskosten esiintymisalueen. Se on sijainnissa: x = 6776 14-23, y = 454 35-45, z = 75-80. Sillä kohtaa on peltomaassa hieman ympäristöstä kohoava mäen tapainen; kvartseja on lähinnä loivasti kaakkoon laskevalla rinteellä. Maaperä on savea. Tarkastellessani sitä oli pellon pinnassa viljansänkeä, mikä ei juuri haitannut kvartsien havaitsemista. Tässä poimin myös yhden mahdollisen hiotun kiviesineen katkelman.

Tiedustelin lähellä Rautionmaan asuinpaikkaa asuvalta Olli Ylijoelta, missä kaivausalue vuonna 1954 on sijainnut. Ylijoki tiesikin asian hyvin, koska oli ollut itsekin töissä tuolla kaivauksella. Hän osoitti pyynnöstäni silloisen kaivausalueen sijaintipaikan maastossa. Kaivaus oli tehty suunnilleen kohdassa: x = 6776 18, y = 454 42, z = 77,5. Samalla Ylijoki näytti kohdan, josta oli kaivauksella otettu maanäytteitä. Se kohta on sijainnissa: x = 6776 16, y = 454 45, z = 77,5. Ylijoen näyttämä kaivausalueen paikka oli siinä, missä olin havainnut kvartsilöytöjä olevan kaikkein tiheimmin. Vielä saatoin todeta, että kaivauskertomuksen teksti ja kaivauskarttojen pintavaakituslukemat osoittivat kaivauspaikalla maaston olevan kaakkoon viettävää, mikä ei oikein sovi aiemman aluerajauksen paikkeille, mutta sopii sille kohtaa, missä havaitsin kvartseja, ja mistä Ylijoki näytti kaivauspaikan.

Näin ollen päätelin, että Satakuntaliiton julkaisussa A:216 karttapiirroksella ja koordinaattiparilla osoitettu Rautionmaan asuinpaikan

sijainnin määrittäminen ei pidä täysin paikkaansa. Tuo paikanmäärittäminen perustuu viime kädessä Ville Luhon kaivauskertomuksen liitteen karttamerkintään, jossa näyttäisi olevan epätarkka paikannus. Asuinpaikka on yllä mainitussa sijainnissa: $x = 6776$ 14–23, $y = 454$ 35–45, $z = 75$ –80.

Luokkaehdotus ja ehdotus suoja-alueeksi: Luokaksi II. Suoja-alueeksi 20 m leveä vyöhyke kvartsilöytöalueen ulkolaidasta alkaen.

Negatiivit (25.9. – 26.9.):

- Näkymä Nokkamäeltä länteen Rautionmaan asuinpaikkaa kohti.
- Rautionmaan asuinpaikka lounaasta kuvattuna.
- Rautionmaan asuinpaikan lähialuetta etelän suunnalla. Kuvattu lännestä.

Diat (25.9. – 26.9.):

- Näkymä Nokkamäeltä länteen Rautionmaan asuinpaikkaa kohti.
- Rautionmaan asuinpaikka lounaasta kuvattuna.

Piirroksat: –

Lähilöydöt: KM 7175 (talta), KM 30574 (asuinpaikkalöytöjä Nokkamäki I:n kivikautiselta asuinpaikalta.), KM 30575 (asuinpaikkalöytöjä Nokkamäki II:n kivikautiselta asuinpaikalta.).

Muistitietoa: Kts. edellä kaivauspaikan sijaintia koskeva kohta.

PUNKALOIDUN n:otta

{ PUNKALOIDUN
{ Koukonkallio (jokilaaksossa)
Vrt. myös Koukonkallio
Jalituskallion vieressä, josta
on erillinen selostus.

PK 2112 10 PUNKALOIDUN

$x = 6772$ 56–76

$y = 456$ 52–76

$z = 90$ –105

Koordinaatit rajaavat mäki-alueen. Nimi Koukonkallio aiemman muinaisjäännösluettelon mukaan. Paikannimestä huomattakoon, että peruskartalla mäen nimi on Koukonmäki. Niilo Valosen mukaan *Koukonmäki* tai *Koukonokka* ovat tässä selostettavan mäen (6772 56–76, 456 52–76) nimiä, ja hänen mukaansa "aivan pieni kallio mäen keskellä oli *Koukonkallio*" (Valonen: Koukonkallion perimätieto. Kalevalaseuran vuosikirja 38, ss. 235–236).

– K o u k o n C a l l i o –niminen maastonkohta on merkitty Lars Schroderuksen v. 1651 tekemälle Jalasjoen niittyalueen kartalle siten, että sen sijaintipaikan koordinaattien voidaan päätellä olevan:

$x = 6772$ 66–76, $y = 457$ 05–18, $z = 120$ –130. Viereinen mäki on samalla merkitty Jalitus Callioksi. Siinä yhteydessä mainittu Koukon Callio sijaitsisi noin 300 metriä idempänä kuin tässä selostettava Koukonkallio (Esim.

Punkalaitumen historia 1, s. 35–36.*). Näiden molempien mäki-alueiden huomioiminen samalla kertaa on tullut esille tutkimuksessa jo vanhastaan, ainakin Valonen (mt, s. 235) ja Suvanto (Punkalaitumen historia 1, s. 35–37.) ovat ottaneet kysymyksen kirjoituksissaan esille.

* Siinä teksti ilmoittaa Schroderuksen kartan tekoajaksi 1651 ja kuvateksti 1640 tienoot.

- Muinaisjäännösryhmät (tarinapaikka ja röykkiö).
- Inventointikäyntien ajankohdat 7.10. ja 9.10.1997. Edellisellä käynnillä oli oppaana Valo Saikku, jälkimmäisellä Yrjö Keto. Juhani Helariutta ja Martti Lehtelä osallistuivat kumpainenkin toiseen näistä käynneistä. Aiemmat muistiinmerkinnät ja numerotunnukset:
- Ollut Koukonkallion nimellä merkittynä I luokan suojelukohteeksi Satakunnan seutukaavaliiton julkaisussa "Satakunnan kiinteät muinaisjäännökset" (1972).
- Maininta Satakuntaliiton julkaisussa A:216: "3. KOUKONKALLIO Vuoden 1972 luettelossa pakanuudenaikainen kulttipaikka. I. POISTETAAN (ei muinaisjäännös)."
- Jalmari Jaakkola: Pakanallisiin kulttitarkoituksiin "vihitystä" maasta Suomessa (Suomalais-ugrilaisen Seuran Toimituksia LII)
- Aulis Oja: Koukonkallion arvoitus (Kalevalaseuran vuosikirja 36)
- Niilo Valonen: Koukonkallion perimätieto. (Kalevalaseuran vuosikirja 38)
- Jalmari Jaakkola: Koukonkallio – Kåwokoss bærggh (Kalevalaseuran vuosikirja 38)
- Valo Saikku: Arvoituksellinen Koukonkallion kulttialaisuus askarruttaa yhä (Lounais-Hämeen Kotiseutu- ja Museoyhdistys vuosikirja 61. 1992.)
- Mj. rek. nro

Löydöt: -

Sijaitsee: 8 km Punkalaitumen kirkosta kaakkoon, Jalasjoen itärannalla.

Tarkastus 1997:

Mäen pohjoisella rinteellä sijaitsee kiviröykkiö. Sen näytti Yrjö Keto (osoite: Koukomäentie 100, 31850 KOSKIOINEN; puh: 7675267.) omistamansa Koivumäen tilan maalta. Röykkiön sijainti on: $x = 6772$ 69, $y = 456$ 73, $z = 100$.

Röykkiö on koilliseen laskeutuvassa mäenrinteessä maapohjalla, ja siinä rinteessä on melko vähän irtokiviä näkyvissä maan pinnalla lukuun ottamatta röykkiössä olevia. Röykkiötä lähin puusto on yleisimmin koivuja ja kuusia. Maanpintaa peittää ruoho ja sammal.

Röykkiö näyttäisi tulleen jolloinkin pahoin pengotuksi. Sen pohjan läpimitta N-S-suunnassa on 3,4 m. Toisaalta läpimitaksi voitaisiin saada 3,8 metriä, mutta silloin tulisi lasketuksi mukaan myös ehkä sellaisiakin kiviä, jotka on irrotettu röykkiöstä sitä pengottessa. Röykkiön pohjan läpimitta W-E-suunnassa on 2,5 m. Korkeus on nykyisellään 0,4 m:n luokkaa. Röykkiön keskellä oleva purkamisjälki on 1,2 m W-E-suunnassa ja 0,8 m N-S-suunnassa. Alunperin röykkiön pohja-ala vaikuttaa olleen huolella ladottu säännöllinen ympyrä; reuna näyttää olevan paljolti ehjänä säilynyt.

Röykkiössä olevien kivien suurin läpimitta vaihtelee rajoissa 5–55 cm. Kivissä on sekä särmikkäitä että pyöristyneitä, ja kivilajit vaihtelevat.

Joittenkin kivien pinnoissa on sammalta. Röykkiön ulkopuolella on maakiviä, joita ei kuitenkaan liene syytä lukea röykkiöön kuuluviksi.

Tulkinta: Röykkiötä on vaikea tulkita peltoraunioksi, koska sen reuna on siksi säännöllinen rakenteeltaan, että sen latominen on vaatinut vaivannäköä. Lämmityskiukaan jäännöksiksi tätä röykkiötä on vaikea selittää koskapa kivissä ei ole merkkejä tulen aikaan saamasta haurastumisesta.

Kiviröykkiöstä hieman ylärinteeseen on kylien rajalla kivirivi. Laattamaisia kiviä on asetettu pystyyn suoraan linjaan epäsäännöllisin välimatkoin, ja ne ovat näköjään kaikki kylänrajalla (Sijainti: 6772 68, 456 72.).

Puut tällä mäellä ovat yleensä nuoria koivuja, kuusia ja katajia. Mäellä on tasaista avokalliota, ja mäen laella on muutakin tasannetta.

Mäen juurella joen puolella eli lounaassa on matalien pyöreähköjen kuoppien ryhmä. Kuoppien halkaisija on noin 1½ m:n luokkaa. Arvioin varsin pieneksi sen mahdollisuuden, että nämä kuopat olisivat ratkaiseva tarkastelukohde mäen muinaisjäänösluonteen selittämisen kannalta; onhan otettava huomioon, että mm. alueen pitkäaikainen niittytalous ja peltoviljely lienevät osaltaan jättäneet monia muodostumia maaperään. Niin ollen en tutkinut kuoppia lähemmin.

Edellä mainitun kiviröykkiön vieressä on Yrjö Kedon kertoman mukaan ollut aivan pieni peltotilkku, jota nykyisin ei enää viljellä. Vielä sota-aikana sitä lohkoa oli viljelty (Koordinaatit eivät eroaisi röykkiölle määritetyistä. Pelto on ollut röykkiöstä kutakuinkin itään.).

Ämmänlammilla on tarkoitettu Koukonkallion lähellä olevaa joen laaksossa ollutta entistä joenuoman kohtaa. Ämmänlammin sijaintikohta on karkeasti: 6772 40, 456 71. Valonen (mt. s. 242) on maininnut, että Ämmänlammissa oli suoritettu vuonna 1957 koekaivaus. Silloin oli kaivauksella saatu esille majavan jyrsimiä puita.

Sijainnissa 6772 63, 456 76 oli Yrjö Kedon mukaan ollut viljelyspellossa näkyvissä nuotionsijoja. Niiden lähistöllä oli ollut joitakin suuria maakiviä, suurin läpimitaltaan lähes 2 m. Kivet on nyttemmin siirretty pois peltovainiolta.

Luokkaehdotus ja ehdotus suoja-alueeksi: Mikäli mäkeen liittyvä tarinaperinne sinänsä katsottaisiin riittäväksi aiheeksi mäen rauhoittamiselle, tulisi mainittu röykkiökin samalla rauhoitusalueen piiriin. Muussa tapauksessa röykkiö vaatisi ympärilleen ehkä 20 m leveän suoja-alueen.

Negatiivit (9.10.1997):

- Koukonkallion röykkiön sijaintikohta pohjoisesta kuvattuna.
- Sama etelästä kuvattuna.
- Sama pohjoisesta kuvattuna.

Diat (7.10.1997):

- Koukonkallion laella.
- Näkymä Koukonkalliolta Jalasjoen laaksoon.

Piirroksat: -

Lähilöydöt: Kivikautinen asuinpaikka (Uusi-Jonkka).

Tarinoita ja muistitietoa:

- Isäntä Frans Kelkan mukaan tällä mäellä oli joskus näkynyt kivityksiä, kuin suurien rakennusten jäännöksiä. Samalla on mainittu, että Koukonkallion on sanottu isonvihan aikana olleen herrojen asumuspaikan.

- Otto Ali-Rantala (s. 1896) oli maininnut isoäitinsä kertoneen, että Koukonkalliolla oli ollut pakanallinen uhripaikka. Uskonriitojen takia oli viereiseen Ämmänlammiin hukutettu nainen.

- Paavo Kedon (s. 1922) mukaan Koukonkalliolla (jokilaaksossa) oli kerrottu olleen Ruotsin vallan aikana sotaväkeä asemassa. Ämmänlammiin oli hänen tuntemiensa kertomusten mukaan joko hukunut tai hukutettu nainen.

- Eevertti Ojasen (s. 1890) mukaan Koukonmäki oli ollut ennen syystä tai toisesta kuulu paikka. Hänen mukaansa kansankertomus oli kertonut Ämmänlammiin vahingon kautta hukkuneesta emännästä.

Edelliset tiedonannot on julkaissut Niilo Valonen artikkelissaan Koukonkallion perimätieto, s. 236, 244-246 (Kalevalaseuran vuosikirja 38).

Yrjö Keto kertoi 9.10.1997 kuulleensa kerrottavan, että suolalaivoja olisi tullut niitylle saakka jokea pitkin. Hänelle ei ollut selvinnyt, olivatko kertojat tarkoittaneet laivojen tulleen ylä- vai alavirtaan. Vaikkakin tämä tarinaihjelma ei sellaisenaan kuvastane todellisia oloja, lienee se

kumminkin kannattavaa mainita, koska laivojen oli sanottu pysähtyneen Ämmänlammilla, mihin muutakin tarinastoa on kytkeytynyt.

PUNKAL Aidun

{ PUNKAL Aidun
 { Koukonkallio (Koukon Callio)
 { Jalituskallion vieressä
 Vrt. myös Koukonkallio
 (jokilaaksossa),
 josta on erillinen selostus.

PK 2112 10 PUNKAL Aidun

x = 6772 64-77

y = 457 05-18

z = 120-130

Koordinaatit rajaavat mäki-alueen, johon 1600-luvulla tehty karttamerkintä Koukon Callio viittaa.

- Mahdollinen kulttipaikka.

- Inventointikäynnin ajankohta 7.10.1997. Käynnillä olivat mukana myös Valo Saikku Urjalasta ja Martti Lehtelä Punkalaitumelta.

Aiemmat muistiinmerkinnät ja numerotunnukset:

Ainakin Valonen (Koukonkallion perimätieto. Kalevalaseuran vuosikirja 38, s. 235) ja Suvanto (Punkalaitumen historia 1, ss. 35-37.) ovat huomioineet tämän mäen Koukonkallion probleeman yhteydessä.

- Mj. rek. nro

Löydöt: -

Sijaitsee: Runsas 8 km kaakkoon Punkalaitumen kirkolta.

Tarkastus 1997:

Tämä mäki sijaitsee noin 300 m itään edellä selostetusta jokilaaksossa olevasta Koukonkalliosta. Mitään ihmisen rakentamaa emme havainneet tässä selostettavalta Koukonkalliolta (x = 6772 66-76, y = 457 05-18). Tämä mäki kohoaa verraten jyrkästi ympäristöstään, on pienialainen, ja sen huipulla on silokalliota, jolla jonkin verran irtokiviä, osaksi rykelmissä. Mäellä kasvaa harvassa matalaa männikköä. Jäkälää ja sammalta on runsaasti.

Tulkinta: Vuonna 1651 piirretylle kartalle tämän mäen kohdalle on merkitty sanat "Olim Mansio Diabolica", mikä lause on suomennettu mm. "muinainen pakanallinen tila". Tätä karttamerkintää tuskin on syytä aivan huomiotta sivuuttaa, vaikka se epämääräinen ja moniselitteinen onkin. Mäkeen ei tiettävästi liity suullisesti säilynyttä tarinaperinnettä, eikä siltä toistaiseksi tunneta jälkiä muinaisen ihmisen toiminnasta.

Luokkaehdotus ja ehdotus suoja-alueeksi: Nämä kysymykset sivuutan, koska tässä on erikoistapaus: kohteen muinaisjäännösluonne on toistaiseksi perusteltavissa vain epämääräisen historiallisessa lähteessä olevan maininnan avulla. Tiedossani ei entuudestaan ole, miten tällaisessa tapauksessa luokka ja suoja-alue määräytyvät.

Negatiivit (7.10. ja 9.10.1997):

– Koukonkallion lakea sijainnissa: 6772 56–76, 456 52–76.

– Koukonkallio sijainnissa: 6772 56–76, 456 52–76.

Diat (7.10.1997):

– Koukonkallion lakea sijainnissa: 6772 56–76, 456 52–76.

Piirroksat: –

Lähilöydöt: Kivikautinen asuinpaikka (Uusi-Jonkka).

Tarinoita ja muistitietoa: –

PUNKALAUDUN n:otta

{ PUNKALAUDUN
Nokkamäki I

PK 2112 10 PUNKALAUDUN

x = 6775 96 – 6776 07

y = 455 02–13

z = 77,5 – 85

Koordinaatit kvartsien löytöalueen mukaan.

– Kivikautinen asuinpaikka.

– Inventointikäynnin ajankohta 23.9.1997.

Aiemmat muistiinmerkinnät ja numerotunnukset:

Punkalaitumen Sanomissa on 26.6.1931 kirjoitettu Nokkamäestä löytyneen kivikirveitä, hiiliä, luuta ja luunsiruja. Nuo löydöt eivät tietääkseni ole tulleet tallennetuiksi mihinkään kokoelmiin. Löydöistä Punkalaitumen Sanomien mukaan: "Kun joitakin aikoja sitten tehtiin ojitustöitä Hankurinkylän Ylösmäen talon n.s. Nokkamäessä, joka on lähellä jokihaaraa tai toisinsanoen jokien yhtymäkohtaa, löytyi maasta useita kappaleita oudonnäköisiä kiviesineitä, jotka sittemmin on todettu kivikauden työaseiksi, kivikirveiksi. Kun sitten taas sattumalta kaivettiin maata sanotun mäen kupeelta, löytyi sieltä hiiliä ja luuta ja luunsiruja. Kun sanottu Nokkamäki on tavallista savimultaa alaltaan noin 2 ha ja tavattoman korkea, nykyisestä joenpinnasta noin 15 metriä ja kun sinne johtaa Koskioisten kylästäpäin kapea ainoastaan muutaman metrin levyinen santaharju, joka on vesistömmä korkeallakin ollen ollut vedenpinnan ylöpuolella, joutuu ehdottomasti ajattelemaan, olisiko siinä ollut kivikautinen asutus, ehkä joku linnoituksen tapainen? Tällaiseen asema onkin aikoinaan ollut erikoisen sopiva, sillä mäki laskee aivan äkkijyrkästi ympäristöpeltoihin ja viereiseen jokeen. Samanluontoinen on tähän johtava luonnonmuodostama käytäväkin." (Kirjoitus jatkuu, mutta sen loppuosa ei ole inventoinnin kannalta olennaista.)

Siteeraamani kirjoituksen sain valokopiona käyttööni Punkalaitumen Sanomista Juhani Helariutalta, joka oli sen lehtensä arkistosta kopioinut.

– Mj. rek. nro

Löydöt: Aiemmista löydöistä on tietona vain se, mikä sisältyy edellä olleeseen sitaattiin. Inventoinnissa poimin kvartseja ja palaneen luun sirun (KM 30574).

Sijaitsee: Punkalaitumen kirkosta runsas 4 km kaakkoon.

Tarkastus 1997:

Asuinpaikka sijaitsee viljelysmaalla koilliseen laskeutuvassa rinteessä. Maaperä vaikutti hiesulta, mäen yläosassa oli hieman hiekkavaltaisempaa aluetta. Harjanteen päällä on kaksi hiekkakuoppaa, ja kvartsien löytöalue ulottuu niihin. (Kuopista itäisempi on osoitettu v:n 1979 peruskarttalehdellä hiekkakuopan merkillä, läntisemmän kohdalla on korkeuskäyrän muodostama maaston painannetta merkitsevä rengas.) Tarkasteluolosuhteet inventoinnin aikana olivat hyvät; pelto oli kynnöksellä.

Tulkinta: Nokkamäen molemmat kivikautiset asuinpaikat voitaisiin lukea yhdeksi, ellei niitä erottaisi mäen korkein harjanne. Niiden etäisyys toisistaan on hieman vajaa 200 metriä, tähän mennessä kertyneiden havaintojen valossa.

Luokkaehdotus ja ehdotus suoja-alueeksi: Luokaksi II. Suoja-alueeksi riittänee 20 m leveä vyöhyke kvartsilöytöalueen ulkolaidasta lähtien.

Negatiivit (23.9.1997):

- Asuinpaikkaa kaakosta kuvattuna.
- Asuinpaikkaa lännestä kuvattuna.

Diat (23.9.1997):

- Asuinpaikkaa kaakosta kuvattuna.

Piirroksat: -

Lähilöydöt: Nokkamäki II:n löydöt.

Tarinoita ja muistitietoa: -

PUNKALAJDUN n:otta

{ PUNKALAJDUN
{ Nokkamäki II

PK 2112 10 PUNKALAJDUN

x = 6775 95 - 6776 02.

y = 454 76-85

z = 77,5

Koordinaatit kvartsien löytöalueen mukaan.

- Kivikautinen asuinpaikka.

- Inventointikäyntien ajankohdat 23.9. ja 25.9.1997.

Aiemmat muistiinmerkinnät ja numerotunnukset: Samoin kuin Nokkamäki I:n osalla.

- Mj. rek. nro

Löydöt: Aiemmat löydöt kuin Nokkamäki I:n osalla. Inventointikäynnillä poimin pellostä kivikirveen teräkatkelman, kvartsityökalan, muita kvartseja ja palaneen luun sirun (KM 30575).

Sijaitsee: Runsas 4 km Punkalaitumen kirkosta kaakkoon.

Tarkastus 1997:

Asuinpaikka on loivasti lounaaseen laskeutuvalla pellolla lähellä

metsikön reunaa, ja myös metsikön puolella saattaa olla saman muinaisjäännöksen osia. Maa on pellossa hiekansekaista savea tai hiesua. Se ei näköjään ole sitkeää, vaan sellaista, joka kuivuu helposti ja kuivuttuaan murenee. Jossakin ehkä 77,5 m:n korkeuskäyrällä ja sitä alempana on pellossa myös mudalta näyttävää maa-ainesta, joka erottuu väriltään tummempana kuin pellon muitten osien maa-aines.

Tarkasteluolosuhteet olivat hyvät pellon ollessa kynnöksellä. Kvartsien löytöalue erottui vaivatta. Muista pintalöydöistä mainittakoon, että tässä oli vain hyvin vähän moderneja löytöjä pellossa.

Pellon ja metsän rajassa, metsän puolella, on maa-aineksen ottopaikka, josta on joskus ajettu ehkä maanparannusainetta pellolle. Metsikön puusto on sekalaista.

Tulkinta: Nokkamäen molemmat kivi-kautiset asuinpaikat voitaisiin hyvin lukea yhdeksi, ellei niitä erottaisi mäen korkein harjanne. Niiden etäisyys toisistaan on hieman vajaa 200 metriä, tähän mennessä kertyneiden havaintojen perusteella.

Tulevaisuudessa mahdollisesti selvinnee, onko tämä asuinpaikka kenties sijainnut hävinneen Talalanjärven rannalla. Talalanjärvestä esim. Matti Sauramon artikkelissa "Punkalaitumenjoki" (Kalevalaseuran vuosikirja 38).

Luokkaehdotus ja ehdotus suoja-alueeksi: Luokaksi II. Tähän mennessä havaitun löytöalueen ympärille tulevan suoja-alueen leveydeksi sopisi 20 m, ja metsikön puolella, jossa muinaisjäännöksen reunaa ei ole voitu vielä hahmottaa, jonkin verran enemmän.

Negatiivit (25.9.1997):

- Asuinpaikka etelästä kuvattuna.
- Asuinpaikka lounaasta kuvattuna.

Diat:

Kuten negatiivitkin.

Piirroksat: -

Lähilöydöt: Nokkamäki I.

Tarinoita ja muistitietoa: -

PUNKALOIDUN n:otta

{ PUNKALOIDUN
{ Kupari

PK 2112 10 PUNKALOIDUN

x = 6776 90 - 6777 05

y = 454 52-70

z = 77,5 - 80

Koordinaatit kvartsien löytöalueen mukaan.

- Kivikautinen asuinpaikka.

- Inventointikäynnin ajankohta 6.10.1997.

Aiemmat muistiinmerkinnät ja numerotunnukset: Tunnistettavasti samalta paikalta ei ole tallennettu löytöjä. Kuparin tilan maalta on kumminkin löytynyt kivialta aiemmin (KM 2066:145).

– Mj. rek. nro

Löydöt: Mahdollinen kivisen koukun varren tms. katkelma, kvartseja (KM 30580).

Sijaitsee: Punkalaitumen kirkolta 3½ km Punkalaitumenjoen vartta yläjuoksulle itäkaakkoon.

Tarkastus 1997:

Kvartsien löytöalue sijaitsee viljelysmaalla, etelään loivasti viettävässä rinteessä. Maaperä on hiesua. Käydessäni paikalla oli ylimpänä sijaitseva osa vainiosta jo kynnety. Tarkasteluolosuhteet olivat hyvät lukuunottamatta kohteen eteläosaa, jota ei vielä oltu kynnety, ja jossa oljet ja viljansänki häirtasivat pintalöytöjen tarkastelua. Ylimalkaan pellossa oli havaittavissa verraten runsaslukuisesti kvartsi-iskoksia ja vain hyvin vähän moderneja massalöytöjä. Koetin tarkkailla, erottuisiko Talalanjärven pohjana ollut kerros ympäristöstään, mutta se ei erottunut niinkään selvästi kuin esim. Nokkamäki II:n luona.

Luokkaehdotus ja ehdotus suoja-alueeksi: Suoja-alueeksi riittänee 20 m leveä vyöhyke sen alueen ympäriltä, jolta kvartsilöytöjä on tähän mennessä havaittu.

Negatiivit (6.10.1997):

- Asuinpaikka jokirannasta etelästä nähtynä. (2 kuvaa)
- Asuinpaikka luoteesta Kuparin pihalta kuvattuna.

Diat (6.10.1997):

- Asuinpaikka jokirannasta etelästä kuvattuna.
- Asuinpaikka luoteesta Kuparin pihalta kuvattuna.

Piirroksat: –

Lähilöydöt: Kts. kohta "Aiemmat muistiinmerkinnät ja numerotunnukset".

Tarinoita ja muistitietoa: –

PUNKALOIDUN n:otta

{ PUNKALOIDUN
Uusi-Jonkka

PK 2112 10 PUNKALOIDUN

x = 6773 19–27

y = 456 28–37

z = 95–105

Koordinaatit kvartsien löytöalueen mukaan.

- Kivikauden asuinpaikka.
- Inventointikäynnin ajankohta 30.9.1997.

Aiemmat muistiinmerkinnät ja numerotunnukset: Ei tietävästi ole. Isäntä Simo Mäkinie mi on löytänyt tältä asuinpaikalta kivi kirveen noin 15 vuotta sitten.

– Mj. rek. nro

Löydöt: KM 30577: kivikirves, kvartsi-iskoksia, palanut luun siru.

Sijaitsee: Runsas 7 km Punkalaitumen kirkosta kaakkoon, Jalasjoen itäisellä rannalla.

Tarkastus 1997:

Kvartsien löytöaluetta erottui pellolla metsän reunassa, ja löytöalue jatkuu myös metsän puolelle. Tässä maaperä on hienoa hiekkaa, jota on paksuna kerroksena. Kiviä ei ollut hiekassa näkyvissä. Muutamia kalliopaljastumia sijaitsee melko lähellä kvartsien löytöaluetta tai ehkä siihen rajoittuenkin. Löytöalueen lounaislaita on suunnilleen sillä kohtaa, missä maasto laskee äkkijyrkkänä 3–5 m korkeana törmänä; löytöalue on terassilla. Metsä lähinnä löytöaluetta oli sekametsää, jossa puulajeina ainakin koivu, kuusi ja kataja.

Käydessäni paikalla pelto oli kynnöksellä, ja tarkasteluolosuhteet olivat hyvät. Pellosta havaitsin moderneja löytöjä vain niukasti. Havaittuani kyntöviilussa yhdessä kohdin hiekkaa, joka vaikutti punaiseksi palaneelta, tein sille kohtaa 36 cm syvän koekuopan. Hienoa hiekkaa oli koekuopassa 30 cm paksuudelta, sen alla oli karkeaa keltaista hiekkaa, jonka alla taas hienompaa. Kuopan ylärinteen puoleisessa laidassa osoittautui olevan tummaa nokista hiekkaa korkeintaan 4 cm paksuna kerroksena kuopan pohjatason korkeudella (valokuvat). Muita koekuoppia en paikalle tehnyt.

Pellon laidassa sijainnissa 6773 21, 456 38 erottui nokiesiintymä. Tätä esiintymää näkyi kynnöksen laidassa 2,1 m:n matkalla, 16,3–18,4 m:n päässä viereisen kärrytien keskikohdasta (valokuvat).

Luokkaehdotus ja ehdotus suoja-alueeksi: Luokaksi II. Havaitun kvartsilöytöalueen ympärille tulevan suoja-alueen leveydeksi sopisi 20 m pellolla. Metsän puolella taas suoja-alue voisi ulottua avokallioiden ympäri 40 m:n levyisenä, elleivät mahdolliset myöhemmät maastohavainnot osoita toisenlaista suoja-aluetta sopivammaksi.

Negatiivit (30.9.1997):

- Koekuopan pohjalla näkyvissä nokialueen reunaa.
- Asuinpaikan matalimmalla sijaitseva kohta etelästä kuvattuna.
- Asuinpaikka alarinteestä kuvattuna.
- Asuinpaikan kaakkoiskulmaa.
- Nokiesiintymä kynnöksen laidassa. Viilun paksuus noin 25 cm. Kuvattu pellon puolelta.

Diat (30.9.1997):

- Aura on kääntänyt kynnössä esille punertavaa hiekkaa.
- Kuten edellinen.
- Edellisissä dioissa näkyvä kohta lännestä metsän reunasta kuvattuna.
- Koekuopan pohjalla näkyy nokikerroksen reunaa.
- Asuinpaikan kaakkoiskulmaa.
- Nokiesiintymä kynnöksen laidassa. Viilun paksuus noin 25 cm. Kuvattu pellon puolelta.

Piirroksat: –

Lähilöydöt: Irtolöytönä inventoinnin aikana tallennettu liuskekeihäänkärjen katkelma KM 30579.

Tarinoita ja muistitietoa: –

PUNKALAUDUN n:otta

{ PUNKALAUDUN
Kalisen jokiranta

PK 2112 08 VANTTILA

x = 6781 36-52

y = 443 42-60

z = 67,5 - 75

Koordinaatit kvartsilöytöalueen mukaan.

- Kivikautinen asuinpaikka.

- Inventointikäynnin ajankohta 8.10.1997.

Aiemmat muistiinmerkinnät ja numerotunnukset: Ei tiettävästi ole. Kalisen tilan maalta on löytynyt joskus kivikirves (KM 30582), jonka Anne Naatula luovutti 8.10.1997 kokoelmiin.

- Mj. rek. nro

Löydöt: Inventoinnin yhteydessä kivitaltta, kvartseja, luun siru, mahdollinen kivilaji-iskos (KM 30583).

Sijaitsee: Runsas 8 km Punkalaitumen kirkosta länsiluoteeseen, Punkalaitumenjoen pohjoisrannalla.

Tarkastus 1997:

Kohde on loivasti kumpuilevalla etelään laskeutuvalla joenvarren vainiolla. Vainiolla on viljelemätön saareke hieman ympäristöään korkeammalla kohdalla. Kvartisien löytöalue sijaitsee niin, että se on tuosta saarekkeesta välittömästi joelle päin, ehkä osaksi saarekkeen eteläosassakin. Maaperä on hiesua.

Kohteen valokuvaaminen täytyi suorittaa verraten kiireisesti, alkavan sateen uhatessa. Sade haittasi jonkin verran löytöalueen ulottuvuuksien hahmottamista, mutta muuten tarkasteluolosuhteet olivat hyvät. Peltovainio oli kynöksellä sillä käydessäni.

Tiedoksi jatkossa mahdollisesti kaivauksia puhtaasti tutkimuksellisista lähtökohdista suunnitteleville: tämä asuinpaikka on tilalla, jonka omistaja ilmoitti kantanaan, ettei halua maallaan tehtävän arkeologisia kaivauksia. Tämän hän mainitsi keskustellessani hänen kanssaan juuri löytyneen asuinpaikan lähistöllä.

Luokkaehdotus ja ehdotus suoja-alueeksi: Luokaksi II. Suoja-alueeksi riittänee viljelysmaalla 20 m leveä vyöhyke sen alueen ympäriltä, jolta kvartsilöytöjä on tähän mennessä havaittu. Metsäsaarekkeen puolella voisi suoja-alueen leveys vastaavasti olla 40 m, lisäksi mäen laki 80 m:n korkeuskäyrän yläpuolelta voisi kuulua suoja-alueen piiriin.

Negatiivit (8.10.1997):

- Asuinpaikka lännestä kuvattuna.

Diat: kuten negatiivikin.

Piirroksat: -

Lähilöydöt: Keihäänkärki KM 13027. Kivikirves, joka on mainittu yllä. Vastakkaisella puolella Punkalaitumenjokea on Pihkon kivikautinen asuinpaikka (Löydöt KM 30586).

Tarinoita ja muistitietoa: -

PUNKALOIDUN n:otta

{ PUNKALOIDUN
{ Pihko

PK 2112 08 VANTTILA
x = 6780 95 – 6781 07
y = 443 68–83
z = 65–80

Koordinaatit kvartsi-iskosten löytöalueen mukaan.

- Kivikautinen asuinpaikka.
 - Inventointikäynnin ajankohta 13.10.1997.
- Aiemmat muistiinmerkinnät ja numerotunnukset: Tältä asuinpaikalta on löytynyt reikäkivi, joka on kuvattuna Punkalaitumen historia 1:ssä sivulla 23.

- Mj. rek. nro

Löydöt: Edellä mainitun reikäkiven lisäksi: inventointikäynnillä löytyi kvartsi-iskoksia ja -ytimiä (KM 30586).

Sijaitsee: Punkalaitumen kirkosta vajaa 8 km länsiluoteeseen Punkalaitumenjoen etelärannalla.

Tarkastus 1997:

Pohjoiseen Punkalaitumenjoelle laskeutuvalla peltovainiolla erottui savisessa maaperässä kvartsien löytöalue. Tarkasteluolosuhteet olivat tyydyttävät; viljansänti vaikeutti tässä hieman pintalöytöjen havainnoimista. Yhtenäisen kvartsilöytöalueen ohella panin merkille kaksi terävasärmäistä kvartsia myös sijainnista 6781 06, 443 55. Maaperässä ei ollut missään havaittavissa värjäytyneitä kohtia.

Luokkaehdotus ja ehdotus suoja-alueeksi: Luokaksi II. Suoja-alueeksi riittänee 20 m leveä vyöhyke sen alueen ympäriltä, jolta kvartsilöytöjä on tähän mennessä havaittu.

Negatiivit (13.10.1997):

- Asuinpaikka pohjoisesta joen takaa kuvattuna.
- Asuinpaikka idästä metsän reunasta kuvattuna.

Piirroksat: –

Lähilöydöt: –

Tarinoita ja muistitietoa: Edellä mainitun reikäkiven löytöpaikan näytti 8.10.1997 joen takaa reikäkiven löytäjä Pentti Pihko.

PUNKALOIDUN n:otta

{ PUNKALOIDUN
{ Suonio/Suonto

PK 2112 11 LIITSOLA

x = 6784 82-90

y = 458 42-50

z = 90 - 92,5

Koordinaatit kvartsilöytöalueen mukaan.

- Kivikautinen asuinpaikka (Suonio/Suonto)

- Inventointikäynnin ajankohta 19.9.1997.

Aiemmat muistiinmerkinnät ja numerotunnukset: ei tiettävästi ole. Lähellä sijaitsevasta Ullankulman kiviesineiden löytöalueesta on Esko Sarasmo laatinut tarkastuskertomuksen tarkastettuaan sen 23.10.1964.

Punkalaitumen historia 1:ssä sivulla 19 on arveltu Suonnon talon länsipuolisella pellolla sijainneen kivikautisen asuinpaikan. Se arvelu näyttää perustuneen tallennettuihin kiviesinelöytöihin. Inventoinnissa löytyneet kvartsit ja palaneet luun sirut yhdessä aiempien kiviesinelöytöjen kanssa todentavat asuinpaikan olemassaolon sillä vainiolla, joka on Suonnon talosta länteen. Suonion tilan isännän Ette Leanderin kertoman mukaan kaksi tai kolme kiviesinettä näyttää ennen inventointia löytyneen tämän asuinpaikan piiristä.

- Mj. rek. nro

Löydöt:

Aiemmin havaittujen kiviesineiden löytöseikoista Leander kertoi, että Martti Rintala oli löytänyt pienen tummaa kivilajia olevan taltan pellon ja metsän rajalta silloisen suulin luota. Sen löytöpaikan Leander osoitti sijainnista 6784 90, 458 53. Iso kivikirves oli löytynyt Leanderin mukaan paikasta, jonka sijainniksi on määritettävissä 6784 70, 458 88. Kivitaltta oli löytynyt Leanderin mukaan kohdasta, jonka sijainti on 6784 93, 458 45. Nuo löydöt, elleivät ole hukattuja, lienevät tulleet julkisiin kokoelmiin, ainakaan en tiedä niitä olevan yksityisillä tallessa.

Inventointilöytöihin kuuluu 2 kvartsiydintä, kvartsi-iskoksia, piin siru ja palaneita luun siruja (KM 3057³).

Sijaitsee: Punkalaitumen kirkosta 9 km koilliseen.

Tarkastus 1997:

Melko tasaisella peltovainiolla erottui kvartsien löytöalue. Maaperä oli hiesua, ja siinä erottui kohtalaisesti kiviä. Luonnollisilta vaikuttavia kvartseja ei näkynyt. Tarkasteluolosuhteet olivat vaihtelevat, sillä kvartsien löytöalueella oli käyntini aikana kynnöstä, sänkipeltoa ja nurmen peittämää pellon pintaa.

Tulkinta: Ullankulman löytöpaikalta ei toistaiseksi ole havaittu runsaiden kvartsi-iskoslöytöjen esiintymiskohtaa, vaikka kiviesineiden löytötietojen perusteella sieltä voisi mahdollisesti olettaa kvartsi-iskosten ym. massalöytöjen luonnehtiman asuinpaikan löytyvän. On mahdollista sekin, että tässä selostettu kvartsien löytöalue olisi keskeisintä kohtaa sillä asuinpaikalla, jonka piiriin Ullankulman kiviesineet olisi luettava.

Luokkaehdotus ja ehdotus suoja-alueeksi: Suoja-alueeksi riittänee 20 m leveä vyöhyke sen alueen ympäriltä, jolta kvartsilöytöjä on tähän mennessä havaittu.

Negatiivit (19.9.1997):

- Ullankulman löytöpaikka kuvattuna idän suunnasta.
- Asuinpaikka kuvattuna metsän reunasta koillisen suunnasta.
- Asuinpaikka (Suonio/Suonto) kuvattuna lounaan suunnalta.

Diat (19.9.1997):

- Ullankulman löytöpaikka kuvattuna idän suunnasta.
- Asuinpaikka (Suonio/Suonto) kuvattuna metsän reunasta koillisen suunnasta.

Piirroksat: Asemapiirros mittakaavassa 1:1000.

Lähilöydöt:

KM 16520:1 (kirves) kohdasta: 6785 11, 458 36.

KM 16520:2 (kirves, taltta, kaavin ja kaksi hiointa) suunnilleen kohdasta: 6785 12, 458 36-43.

Yli-Kirran museo 439 (kirves) kohdasta: 6784 84-91, 458 76-82.

Inventointikäynnillä havaitsin entisen Ullankulman löytöpaikan tienoilta yhden kvartsin sirun, joka oli sillä kohtaa, missä on ennen kulkenut tie (Käytöstä jäänyt tielinja on merkitty Sarasmon tarkastuskertomuksen asemapiirrokseseen. Myös Leander kertoi tästä tiestä.). On mahdollista, että kvartsin siru olisi tullut paikalle jossakin tien käyttöön tai ylläpitoon liittyvässä toiminnassa, esim. sepelin ajossa. Muutoin en havainnut Ullankulman löytöalueelta kvartsin siruja, vaikka koetin niitä etsiä. Tarkasteluolosuhteet Ullankulman löytöalueen tienoilla olivat melko hyvät.

Tarinoita ja muistitietoa: -

PUNKALAIIDUN n:otta

{ PUNKALAIIDUN
Liitsola
Pikkukorpi

PK 2112 11 LIITSOLA

x = 6786 52

y = 459 16

z = 115

Koordinaatit perustuvat 20 m:n mittanauhalla ja kompassilla tehtyyn murtoviivamittaukseen.

- Osittain hajoitettu kiviröykkiö.
- Inventointikäynnin ajankohta 18.9.1997. Mittaukset seur. päivänä. Aiemmat muistiinmerkinnät ja numerotunnukset:
- Tästä röykkiöstä on maanomistaja Juha Ollarin sekä lähellä asuvan Lauri Takun kertoman mukaan mainittu joskus sanomalehtikirjoituksessa.
- Mj. rek. nro

Löydöt: -

Sijaitsee: 10 km Punkalaitumen kirkosta koilliseen.

Tarkastus 1997:

Röykkiö on osittain hajotettu 1950-luvulla. Tarkastuskäynnillä oppaana toimineen Unto Suonnon (osoite: Poutalankulmantie 31, 31900 PUNKALAIIDUN, puh: 02-7675687) mukaan aiempina vuosikymmeninä olisi röykkiön kiveyksessä nähty olleen paaluja pystyssä.

Unto Suonnon neuvosta kysyin lähellä asuvalta Lauri Takulta (puh: 02-7675605) rökkiötä koskevia seikkoja. Lauri Takku kertoi, että hänen äitinsä äiti Emma Karolina, omaa sukua Nientenoja (1871-1932) oli kertonut, että rökkiössä olisi joskus vuosisadan vaihteessa ollut halkaistuja puita pystyssä. Ne olivat olleet rökkiön keskustaa kohden kallellaan.

Lauri Takku oli nähnyt rökkiön ennen sen penkomista. Hänen mukaansa sen pohja oli ollut pyöreä, halkaisijan ollessa 3-4 m:n luokkaa. Korkeus oli ollut suurimmillaan reunoilla, jossa se oli ollut ½ m:n luokkaa. Rökkiössä näkyneet suurimmat kivet olivat olleet sen reunoilla, ja keskellä oli ollut pienempiä kiviä, ja niiden joukossa hiiliä. Keskeltä rökkiö oli ollut 20-30 cm matalampi kuin reunoilta.

Rökkiö on sammalpeitteisellä silokalliolla. Lähistöllä on runsaasti eri kokoisia lohkaraita näkyvissä maan pinnalla.

Rökkiön lähistöllä puusto on paikoin harvaa, ehkä osaksi lähellä maanpintaa olevan peruskallion vaikutuksesta. Kuusi on valtapuu; myös useita koivuja kasvaa lähistöllä. Paksu sammalikko peittää maan pintaa. Ruohotuppaita näkyi myös.

Rökkiön keskellä on kraaterimainen purkamisjälki, jonka läpimitta on 1,1 m NE-SW-suunnassa. Kivien pinnoilla on sammalta ja jäkälää. Kivet ovat suurehkoja ja särmiikkäitä, mutta eivät ole lohkotun näköisiä. Näkyvillä olevien kivien suurin läpimitta on tavallisimmin 0,15-0,35 m; suurimmat kivet ovat suurimmalta läpimitaltaan 0,45 m:n luokkaa. Eräs erikoisen pieni kivi näytti olevan ehkä 5 cm suurimmalta läpimitaltaan. Puun kanto on rökkiön päällä.

Nykyisellään rökkiön läpimitta on 4,4 m suunnassa NE-SW ja 4,8 m suunnassa NW-SE. Rökkiön pohjan muoto on nykyisellään kutakuinkin pyöreä.

Hiiltä tai hauraiksi palaneita kiviä en havainnut, mutta se saattoi johtua mahdollisesti siitä, että paksu sammal peitti tätä kohdetta. Mielestäni näkyvillä olevat kivet olivat melko yhtäläisiä kooltaan, vaikka rökkiön keskustassa on kerrottu olleen pienempää kiviainesta kuin reunoilla.

Tulkinta: Näyttää selvältä, että tämä rökkiö on ihmisen kokoama ja muinaisjäännekseksi luettavissa. Kohde ei vaikuttanut lämmitysaiheeseen jäännöksiltä sitä tarkastellessani. Kivien joukossa vinoasennossa olleet puut ja hiiltien esiintyminen voivat olla myös osoitus siitä, että alunperin muuhun tarkoitukseen ladottuun kiveykseen olisi tehty myöhemmin tilapäinen tulisija siihen mahdollisesti liittyvine muine rakenteineen, joihin puita olisi tarvittu rakenneosiksi. Mikäli puut ja hiilet liittyvät rökkiöön siihen alunperin kuuluneina, lienee kysymyksessä jokin harvinainen muinaisjäänne (Lauri Takku muisteli saaneensa jolloinkin tietää, että Vammalan alueellakin olisi yksi vastaava rakenne. Hän arveli, että hänen tuntemansa Seppo Leppäkoski, puh: 03-5157196, saattaisi tietää asiasta jotakin.).

Luokkaehdotus ja ehdotus suoja-alueeksi: Luokaksi II, suoja-alue tavanmukainen 2 m leveä.

Valokuvat (18.9.1997):

- Rökkiö lännestä kuvattuna.
- Rökkiö idästä kuvattuna.
- Rökkiö koillisesta. Kuvassa Unto Suonto pyynnöstäni näyttää rökkiön reunan sijaintia kädellään osoittaen.
- Rökkiö lännestä kuvattuna.

Diat (18.9.1997):

- Rökkiö lännestä kuvattuna.
- Rökkiö idästä kuvattuna.

Piirroksat: -

Lähilöydöt: ei tiedossa.

Tarinoita ja muistitietoa: Edellä mainitut tiedot, joiden mukaan röykkiössä olisi ollut puupaalun jäännöksiä.

PUNKAL Aidun n:otta

{ PUNKAL Aidun
{ Palonkallio

PK 2112 11 LIITSOLA

x = 6781 57

y = 453 81

z = 127,5

Koordinaatit määritetty suunnistuskartan ja peruskarttalehden avulla maastossa.

– Lapinrauniolta vaikuttava latomus.

– Inventointikäynnin ajankohta 1.10.1997

Aiemmat muistiinmerkinnät ja numerotunnukset: Killinen on v. 1877 maininnut kaiketi juuri tästä latomuksesta Konatun levon muinaisjäännösten kuvailun yhteydessä (s. 83, SMYA II).

– Mj. rek. nro

Löydöt: –

Sijaitsee: Runsas 3½ kilometriä Punkalaitumen kirkolta koilliseen.

Tarkastus 1997:

Kivilatomus erottuu selvästi kalliopaljastumalla mäen korkeimmalla kohdalla. Latomuksesta runsas 20 m pohjoiseen on lähin tilusraja, mikä erottui selvästi sen vuoksi, että puusto oli hakattu linjan pohjoispuolelta, muttei eteläpuolelta.

Avokalliota on tässä mäellä hyvin pienellä alalla. Kallion päällys on melkoisen tasainen. Mäen laen pohjoisella laidalla on muinaiselta rantakivikolta vaikuttava luonnonmuodostuma.

Paikalla kasvavaan puustoon kuuluu mäntyjä, kuusia, hieman koivujakin. Puusto on harvaa.

Röykkiön kivet ovat vain hieman pyörityneitä. Kivien suurin läpimitta on tavallisimmin rajoissa 0,2–0,3 m. Suurimmat kivien läpimitat ovat 0,5 m:n luokkaa. Pienimpien kivien maksimitat ovat 0,15 m:n luokkaa. Röykkiön päällä kasvaa sammalta, jäkälää ja ruohoa. Selvää purkamisjälkeä ei röykkiössä erotu, mutta kivikon pinta on röykkiön keskellä hieman kuopalla.

Röykkiön pohja on pyöreähkö, sen halkaisija N–S-suunnassa on 3,3 metriä ja E–W-suunnassa 3,8 m. Röykkiön suurin korkeus on 25 cm:n luokkaa. Kiviä on siinä useassa kerroksessa. Sisäisiä rakenteita kivilatomuksessa ei erotu.

Mäellä on laajalla alalla heti humuksen alla palokerrosta, joka luultavimmin on metsäpalon jättämää.

Tulkinta: Tämä kohde on selvästi rakennettu. Mäellä ei röykkiön ulkopuolella ole erityisen runsaasti maan pintaan näkyviä lohkareita. Kohde vaikuttaa ennemminkin lapinrauniolta kuin esim. vanhalta rajaröykkiöltä.

Luokkaehdotus ja ehdotus suoja-alueeksi: Suoja-alueeksi riittänee 2 m:n levyinen vyöhyke latomuksen ympäriltä.

Negatiivit (1.10.1997):

- Röykkiö lännestä.
- Röykkiö lounaasta.

Diat (1.10.1997):

- Röykkiö lounaasta.
- Röykkiö lännestä.

Piirrokset: -

Lähilöydöt: Konatun alueen muinaisjäännökset.

Tarinoita ja muistitietoa: Eino Rantala (puh: 02-7675623) sanoi tämän mäen olevan nimeltään Palonkallion, joka nimi oli sille annettu erään metsäpalaon vuoksi.

PUNKAL Aidun

{ PUNKAL Aidun
{ Konattu

PK 2112 11 LIITSOLA

x = 6781 29-60

y = 453 86 - 454 48

z = 115-132,5

Koordinaatit yllä rajoittavat sisäänsä mäki alueen, jolla on useita erillisiä kohteita - niistä jokaisen koordinaatit on mainittu alla.

- Muinaisjäännösryhmät. Tuhoutuneita kivilatomuksia, kaksi kivistä, maahan kaivettuja kuopparyhmiä.

- Inventointikäyntien ajankohta: 24.9, 1.10. ja 16.10.1997

Aiemmat muistiinmerkinnät ja numerotunnukset: SMYA II:ssa on selostettu tätä kohdetta nimellä Konatun levo. Matti Rautasen kirjoitus Punkalaitumen Sanomissa 23.12.1993 on esiteltyt seikkaperäisesti Konatun mäki alueen eri osia.

- Mj. rek. nro

Löydöt: Konatunmäestä on löytynyt reikäkivi (KM 6190:30).

Sijaitsee: Noin 4 km Punkalaitumen kirkosta koilliseen.

Tarkastus 1997:

Valo Saikku (osoite: Valontie 125, 31860 TURSA; puh: 03-5465273) osoitti 24.9. Konatunmäeltä seuraavat kohteet:

- Kivilatomus
- Kaksi kivistä
- Kuopparyhmä
- Yksittäisiä kuoppia
- Kivi, jossa päällä maljamainen syvennys
- Luonnon muodostama luola, joka tunnetaan nimellä Konatun kellari
- Kuoppa kivessä

Kävin 1.10. mittaamassa em. kohteiden sijainnin, ja siinä työssä oli suureksi avuksi saatavilla ollut suunnistuskartta. Sain vielä 16.10. oppaakseni lähellä asuvan Eino Rantalan, joka kertoi lisätietoja alueesta.

– Kivilatomus

Sijaitsee: $x = 6781\ 36$, $y = 453\ 96$, $z = 117,5-120$. Huolellisesti ladottu kivirakennelma, joka kokonaisuutena antaa vaikutelman pengotusta hautarauniosta. Tästä latomuksesta tiesi Eino Rantala (puh: 02-7675623) kertoa, että se oli ollut hahmotettavissa kellarin jäännökseksi silloin, kun hän sen näki ensimmäistä kertaa 1920-luvun lopulla (Rantala mainitsi olevansa 79-vuotias. Silti maastossa liikkuminen käy häneltä yhä varsin vaivattomasti, ja hän lähtikin mielellään opastamaan.) Kivilatomuksessa oli näyttänyt tuolloin 20-luvulla olevan suorat seinät, ja keskellä oleva syvennys oli ulottunut maahan saakka. Ehkä maatakin oli hieman kaivettu keskeltä. Jäännöksiä puurakenteista ei ollut näkynyt.

Röykkiö sijaitsee maapohjalla länteen laskeutuvalla kohdalla. Nykyisellään röykkiön pohjan läpimitta NW-SE-suunnassa on 4,3 m. Pohjan muoto on pyöreähkö, ja läpimitta NE-SW-suunnassa on 4,4 m. Röykkiön leikkaus on laakean kupera, keskikohdassa olevaa syvennystä lukuun ottamatta. Röykkiön korkeus on itäreunassa noin 0,3 m. Keskellä röykkiötä on syvennys, jonka pituus NW-SE-suunnassa on 2,0 m ja leveys on 1,5 m. Syvennys on syvyydeltään 0,6 m:n luokkaa, huomattakoon näiden mittojen vertailussa, että edellä mainittu röykkiön korkeus on ylärinteen puoleiselta laidalta arvioitu.

Kivilatomus on osittain sammalpeitteinen. Siinä olevien kivien tavallinen koko on sellainen, että suurin läpimitta on rajoissa 0,2-0,25 m. Pienimpien kivien suurin ulottuvuus on 0,1 m:n luokkaa, ja suurimpien 0,5 m:n luokkaa. Kivet ovat melko pyörityneitä. Röykkiön ulkopuolella ei ole juuri kiviä irtaallaan. Kivilatomuksen reuna on yhtenäinen. Kivilajeja tässä latomuksessa on useita. Latomuksen päällä kasvaa kuusia ja vadelpensaikkoo.

Maaperä kivilatomuksen sijaintipaikalla on hiekkaa. Maasto laskeutuu loivasti luoteeseen. Pikkupiirteissään maanpinta on paikoin epätasainen; on pieniä painanteita siellä täällä. Lähellä on avokallioita. Rinteessä on paikoin myös kivikkoa, jossa kivet lonksahtelevat niiden päällä kävellessä, ne kivikot lienevät luonnon muodostamia. Puusto tässä on kuusivaltaista sekametsää. Kasvaa myös ruohoa, horsmikkaa, vadelpensaita, sananjalkoja.

Rantala kertoi, että tässä rinteessä oli sanottu joskus olleen Levon Matiksi kutsutun miehen asunnon. Levon Matista oli kertonut Liitsolasta kotoisin ollut Erland Kankainen (aiemmin Erland Ylöjoki). Levon Matin asunto oli sijainnut nykyisen ajotien linjan ja juuri selostetun kivilatomuksen välillä. Sen summittainen sijainti olisi siten ollut: 6781 34, 453 95.

– Kaksi samansuuntaista epäsäännöllistä kiviriviä

Sijaitsevat: $x = 6781\ 33-34$, $y = 453\ 96-97$, $z = n. 120$. Näitä olisi ehkä pitäminen muinaisina rantakivikkoina, elleivät nämä olisi sijaintikohtansa korkeuskäyriä vastaan kohtisuorassa suunnassa. Kiviä ei ole useassa kerroksessa. Rantala ei tiennyt kertoa näistä enempää. Piirros osoittaa rivien mittoja ja niiden sijoittumisen ilmansuuntiin nähden.

– Säilytyskuoppa, jonka reunat kivillä ladotut

Sijainnissa 6781 37, 453 96. Sivut ulkoa 1,8 × 2,8 m; sisätila 0,8 × 1,6 m.

– Kaivanto, säilytyskuopalta vaikuttava

Sijainnissa 6781 35, 453 96. Leveys 1,8 m, pituus 2 m, ellei lasketa pituuteen mukaan kaivannon yhtä pientä uloketta, joka on ulkonäoltään lähinnä kuin perunakuopan sisääntuloaukon kohta.

- Kuopparyhmä

Sijaitsee: $x = 6781\ 46-48$, $y = 454\ 05-07$, $z = 117,5-120$. Kaksi yksiosaista ja kaksi kaksiosaista syvää kaivantoa, joiden pituussuunta on kohtisuoraan sijaintikohdan korkeuskäyrien vastainen. Nämä on kaivettu hiekkaiseen jyrkästi koilliseen laskevaan rinteeseen. Kaivantojen ympärillä ei ole juuri näkyvissä kivenlohkareita. Puusto tässä on tiheää kuusivaltaista metsää. Maan pinnassa kasvaa ruohoa ja sammalta.

Kuoppien mittoja ja pituussuunta pohjoisesta etelään lukien:

- 1) Pituus 3,7 m, suurin leveys 1,4 m, syvyys 0,6 m. Pitkät sivut kompassisuunnassa 110° .
- 2) Kaksi kuopannetta, joiden pitkät sivut kompassisuunnassa 110° . Alempana rinteessä olevan kuopan pituus on 2,4 m, sitä erottaa ylempänä rinteessä olevasta kuopasta 0,5 m:n levyinen kannas. Ylempänä rinteessä olevan kuopan pituus on 5,2 m, leveys 1,4 m ja suurin syvyys 0,9 m.
- 3) Pituus 7,8 m, leveys 1,8 m, suurin syvyys 0,6 m. Pitkät sivut kompassisuunnassa 115° .
- 4) Kaksi kuopannetta, joiden pitkät sivut kompassisuunnassa 130° . Alempana rinteessä olevan kuopan sekä kuoppien välisen kannaksen yhteinen pituus on 2,3 m. Ylempänä rinteessä olevan kuopan pituus on 5,1 m, leveys 1,2 m ja suurin syvyys 0,4 m. Tähän kaivoin 35 cm syvän koekuopan, jonka seinämässä erottui yksi ohuehko hiilikerros 12 cm:n syvyydessä maanpinnasta alaspäin ja toinen 22 cm:n syvyydessä maanpinnasta alaspäin. Maalaji oli hiekkaa. Suuria hiilen paloja oli kerroksena 30–35 cm syvällä maanpinnasta lukien. Niiden alla oli kellanruskeaa hiekkaa. Hiilet olivat joiltakin osiltaan vaillinaisesti hiiltyneitä. Erikoisesti kiinnitti huomiotani, että ainakin yhdessä rungon pintakerroksen osasta hiiltyneessä kappaleessa oli vielä kiinni tuolta. Nuo tuohen kappaleet osoittivat palan olevan lehtipuusta, varmaankin koivusta. (Tämä kuopparyhmä on verrattavissa Pitkämäen haassa olleisiin kuoppiin, joista olevaa Killisen kuvausta siteerataan tuonnempana.)

- Yksittäisiä kuoppia

- Sijainnissa: $x = 6781\ 46$, $y = 454\ 03$, $z = 115-117,5$. Syvyys 0,7 m, läpimitta 1,1 m.
- Sijainnissa: $x = 6781\ 51$, $y = 454\ 07$, $z = 115-117,5$. Pieni hiekanottopaikka.
- Sijainnissa: $x = 6781\ 52$, $y = 454\ 07$, $z = 115-117,5$. Kuoppa, jonka syvyys on noin 1 m, suu neliömäinen, sivun pituuden ollessa noin 2 m.
- Sijainnissa: $x = 6781\ 52$, $y = 454\ 09$, $z = 117,5-120$. Syvyys 0,4 m, pituus 1,8 m, leveys 1,0 m.
- Sijainnissa: $x = 6781\ 55$, $y = 454\ 09$, $z = 117,5-120$. Syvyys 0,5 m, pituus 2,7 m, leveys 1,8 m.
- Sijainnissa: $x = 6781\ 65$, $y = 454\ 12$, $z = 115-117,5$. Syvyys 0,4 m, suu neliömäinen, sivun pituuden ollessa noin 2 m.

- Luonnonmuodostuma: kivi, jossa päällä maljamainen syvennys

Sijaintikohtaa en tarkasti määrittänyt; se on osapuilleen seuraavissa rajoissa: $6781\ 55-65$, $454\ 02-12$. Tässä on suuren maakiven päällä ollut patamainen syvennys, jonka yksi laita on lohjennut. Syvennys on tilavuudeltaan ollut ehkä useiden litrojen vetoinen. Kivi on luonnostaan moneen suuntaan lohkeillut, ja yksi syvennyksen laitakin on lohjennut ja pudonnut alas. Tähän kiveen ei mielestäni kannata kiinnittää kovin paljon huomiota; syvennyksen arvioin luonnon muovaamaksi. Seudulla on ainakin yksi muu aivan vastaava kiven pinnassa oleva suurehko kuoppa, kiveä, jossa se on, nimitetään Patakiveksi, ja se on lähellä Rasin taloa (selostettu tarkemmin jäljempänä).

– Luonnon muodostama holvimainen tila suurten lohcareiden välissä, joka tunnetaan nimellä Konatun kellari
 – Sijaitsee: 6781 66, 454 15. Tähän liittyy tarinaperinnettä, mutta mitään muinaisen ihmisen toimintaan viittaavaa löytöä ei tietääkseni ole havaittu Konatun kellarista.

– Luonnonmuodostuma: kuoppa kivessä
 – Sijaitsee: 6781 38, 454 10. Kivi, jossa kuoppa on, sijaitsee 30 metriä kompassisuuntaan 50° mäellä olevasta suuresta siirtolohkareesta. Kivi, jossa kuoppa on, on lohkeillut useaan kappaleeseen. Tätä kiveä on mainitussa Rautasen lehtikirjoituksessa väitetty kuppikiveksi. Kiven päällä on soikea kuopanne, jonka pituudeksi mittasin 55 mm ja leveydeksi 40 mm. Kuopan kovera sisäpinta on omituisen jyrkästi kaartuva, mikä seikka varsinkin viittaa siihen, että tätä kuoppaa olisi pidettävä luonnollisena syöpymänä.

Tulkintoja:

Killinen on v. 1877 kirjoittanut Punkalaitumella sijaitsevasta Konatun levo –nimisestä maastonkohdasta seuraavasti:

"Noin 6 virstaa Sarkkilan kylästä, penikulma Oriniemen kylästä, viimeksi mainitun kylän Uotilan talon metsässä on Konatunmaa niminen paikka. Siinä on muutaman kapan–alan suuruinen sileä paikka, jonka nimi on *Konatun levo* *); se ei ole yhtään metsistynyt, ja muutama vuosi sitte oli maan omistaja sen kääntänyt pelloksi, mutta se ei mitään kasvanut, muka siitä syystä, että Hiidet ovat siinä ennen leikitelleet; vaikka syy kasvamattomuuteen on nähtävästi se, että tuo aho on pelkkää hietaa, ainoastaan hyvin ohut nurmikerros päällä. Tämän 'levon' syrjässä on *kuusi pientä kivikyhäystä*, joita, tottuneena näkemään noita mainion suuria Hiittenkiukaita, en olisi juuri minäkään pitänyt, jos en olisi tohtori J. W. Calamnius'en kertomuksesta 'Muinais–tiedustuksia Pohjanperillä', huomannut, että hän sellaisia kiviläjiä pitää Lapinraunioina. Puheena olevat kyhäykset ovat 6–10 jalkaa läpimitaten, 2–3 jalan korkuiset ja näyttävät hajonneiden kiviseinäin raunioilta. Ahon vastapäätä olevalla vuorella on yksi raunio erillään muista. Ensin–mainittuin kivipanosten lähellä metsässä on *kaivannoita*, muutamat parin, kolmen sylen pituisia, soukkia kuin pellon ojat. Hiitten, Jättien eli Peikkojen työksi kansa kaikkia näitä sanoo, mutta koska Lappalaiset kansan kertomuksissa tavallisesti kuuluvat edellisten luokkaan, niin on hyvin mahdollista, että nuo kivipanokset ja kaivokset ovat Lappalaisten tekoja; tiettäänhän muutenki niiden näilläki seuduilla asuneen."

Killisen alaviite mainitussa teoksessa sivulla 82: *) Täällä sanotaan 'Karjan levo', 'linnun levo'; se tietää paikkaa, jossa karja tahi lintu on maannut."

Muista erillään oleva raunio, joka Killisen mukaan on Konatun levon ahoa vastapäätä sijaitsevalla vuorella, saattaa olla edellä selostettu Palonkallion röykkiö (6781 57, 453 81).

Inventoinnin aikana en havainnut mitään usean kiviraunion ryhmää, mikä olisi ollut mahdollista samaistaa Killisen mainitsemaan kuuden pienen kivikyhäyksen ryhmään. Valo Saikku kertoi Killisen mainitsemaa raunior ryhmää etsityn harrastajavoimin. Ainakin Saikku oli ollut sitä etsimässä. Etsintöjen tulos oli ollut, että hänellä olivat tiedossa ne kivikot ja latomukset, mitkä sijaitsevat Levon Matin asumuksen paikan läheisyydessä, ja muita Killisen kuvaukseen yhdistettäviä kivikoita Saikku ei tiennyt osoittaa. Mikäli Palonkallion röykkiö on sama muista erillään sijaitseva raunio, jonka Killinen on maininnut, on kuuden raunion ryhmää haettava ehkäpä juuri samasta rinteestä, jossa Levon Matin asumuksen sanotaan olleen. Siinä on mahdollisesti asumuksen ympärillä tapahtunut toiminta sekoittanut kiviraunioiden alkuperäisen ulkonäön; nyt erottuvissa latomuksissa (röykkiö kohdassa 6781 36, 453 96 ja kivirivit 6781 33–34, 453 96–97) olevat kivet voisivat olla hajotetuista latomuksista siirrettyjä.

Killisen mainitsemat kivikyhäykset tuskin ovat peittyneet humuksen ja karikkeen alle, koska niillä kuvauksen mukaan oli kohtalaisesti korkeuttakin.

– Edellä olleeseen sitaattiin sisältyvä Killisen maininta kaivannoista sopii kuopparyhmään sijainnissa: 6781 46–48, 454 05–07, mutta ei muihin mäellä oleviin kuoppiin. Kaivamani koekuoppa näytti osoittavan, että näissä kaivannoissa oli merkkejä tulenpidosta. Puiden hiiltyminen oli tapahtunut ehkä valmistettaessa tai muokattaessa jotakin tarviketta. (Lähinnä mieleen tuleva ajatus on, että olisi valmistettu sysiä kotitarvekäyttöön.) Killisen maininta osoittanee näiden kaivantojen jääneen viimeistään 1800-luvun alkupuolella pois käytöstä, koskapa niiden merkityksestä ei enää Killisen tutkimuksen aikoihin ollut paikkakunnalla selvyyttä.

– Neliömäiset kuopat saattaisivat kukaties olla partiolaisten tekemiä kaivantoja. Partiolaiset ovat, se tiedetään, liikkuneet paljon Konatunkellarin seudulla.

Luokkaehdotus ja ehdotus suoja-alueeksi: Muinaisjäännöksille luokaksi II. Kiviriveille (6781 33–34, 453 96–97), rökkiölle (6781 36, 453 96) ja kuopparyhmälle (6781 46–48, 454 05–07) olisi niitä ympäröivä 2 m:n levyinen suoja-alue ehkä tarpeen.

Negatiivit (1.10.1997):

- Rökkiö (6781 36, 453 96) luoteesta kuvattuna.
- Säilytyskuoppa, jossa kivireunus (6781 37, 453 96), kuvattu lännestä.
- Kiviä on ladottu maakivelle; tässä on ehkä kysymys Konatun levon viljelyksen aikaisesta peltorauniosta (sijainti: 6781 37, 453 98), kuvattu lännestä.
- Kivirivejä sijainnissa 6781 33–34, 453 96–97 lännestä kuvattuna.
- Kivirivejä sijainnissa 6781 33–34, 453 96–97 lännestä kuvattuna.
- Kivessä oleva syöpymä (sijainnissa: 6781 38, 454 10), kuvattu kaakosta.
- Sama kivi kuvattuna kauempaa.

Diat (1.10.1997):

- Rökkiö (6781 36, 453 96) luoteesta kuvattuna.
- Säilytyskuoppa, jossa kivireunus (6781 37, 453 96), kuvattu lounaasta.
- Kivirivejä sijainnissa 6781 33–34, 453 96–97 etelästä kuvattuna.
- Kivirivejä sijainnissa 6781 33–34, 453 96–97 lännestä kuvattuna.

Piirrookset: Kartta mittakaavassa 1:2500 Konatun alueesta. Kartta kiviriveistä mittakaavassa noin 1:57.

Lähilöydöt: –

Tarinoita ja muistitietoa: Edellä olevassa sitaatissa tuli jo esille eräitä tarinanaihelmia. Lisäksi Konatun kellariin on liittynyt tarinaperinnettä, mm. kansainvälinen kiertotarina myyttisiltä olennoilta ryöstetystä kallisarvoisesta juoma-astiasta (Killinen 1877, s. 83–84).

PUNKAL Aidun n:otta

{ PUNKAL Aidun
{ Juutinsaari (Vaiko Jutinsaari?)

PK 2112 07 KANTEENMAA

x = 6775 91

y = 449 41

z = 95

Koordinaatit määritetty suunnistuskarttaa ja peruskarttalehteä apuna käyttäen.

– Kiviraunio.

– Inventointikäynnin ajankohta 3.10.1997. Menin paikalle v:n 1961 peruskarttalehdeltä havaitsemani paikannimen perusteella ilman muita etukäteistietoja tästä kohteesta. (Paikan nimi on Juutinsaari vuoden 1961 peruskarttalehdellä, mutta Jutinsaari vuoden 1978 peruskarttalehdellä.)

Aiemmat muistiinmerkinnät ja numerotunnukset: näitä ei liene olemassa, ellei paikannimeä voida pitää muistiinmerkintään verrattavana tietona röykkiöstä.

– Mj. rek. nro

Löydöt: –

Sijaitsee: 4 km Punkalaitumen kirkolta lounaaseen; Isosuon laidalla.

Tarkastus 1997:

Kivilatomus sijaitsee suon laidassa olevalla kalliopaljastumalla. Tästä kalliopaljastumasta pohjoiseen ja länteen on tiheää mäntymetsää, etelään havupuita kasvavaa suota, itään on hakkuualueita, jolla kasvaa vadelmikkoa. Paikannimen jälkimmäinen osa –saari kuvastaa hyvin maaston muotoa, tämän kalliopaljastuman voi hahmottaa suosta kohoavaksi saarekkeeksi.

Kohoumalla eli saarella, jolla kivilatomus sijaitsee, kasvaa harvassa mäntyjä. Sammalta on kallion pinnassa; tässä kasvaa myös puolukkaa, jäkälää ja heinikkoa.

Röykkiö on aavistuksen verran kallion korkeimman kohdan länsipuolella. Paljaan kallion laen vierustoilla on tasaista maanpintaa ja sillä monen kokoisia lohkaraita, suuriakin. Röykkiön lähellä olevan tasapintaisen maakiven päällä on kaksi irtokiveä (ainakin toinen näkyy valokuvassa). Kuoppia ei tämän kiven pinnassa näkynyt.

Röykkiön kivissä erottuu ikään kuin kaksi kokoluokkaa: on särmikkäitä, melkein pä kuutiomaisiksi lohkeilleita, kiviä, joiden läpimitta on yleensä rajoissa 0,3 – 0,6 m, ja on pienempiä, läpimitaltaan 0,15–0,3 m olevia. Tämä röykkiö vaikuttaa tulleen joskus pengotuksi: joskin kivet ovat selvänä ryhmänä silokalliolla, niitä on vain satunnaisesti päällekkäin, pääasiallisesti ainoastaan yhtenä kerroksena. Kivien päällä ja väleissä on paksusti sammalta ja jäkälää. Raunion pohjan läpimitta W–E-suunnassa on 4,6 m ja N–S-suunnassa 4,2 m. (Nuo mitat on otettu huomioimatta joitakin kiviä, jotka ovat tiheimmän kivikon ulkopuolella.)

Tulkinta: On vaikeata päätellä, onko tässä kysymyksessä tulisijan, rajamerkiksi tehdyn röykkiön vai hautaröykkiön jäännös. Peltoraunioksi selittäminen on pois laskuista.

Luokkaehdotus ja ehdotus suoja-alueeksi: Luokaksi II. Suoja-alueen tulisi ehkä ympäröidä röykkiötä joka puolella 20 m:n levyisenä.

Negatiivit (3.10.1997):

- Yleiskuva röykkiöstä lähiympäristöineen. Kuvattu lännestä.
- Röykkiö lounaasta kuvattuna.
- Röykkiö etelästä kuvattuna.
- Röykkiön kiviä lähikuvassa.
- Röykkiön kiviä lähikuvassa.

Piirrokset: -

Lähilöydöt: Ei tiedossa.

Tarinoita ja muistitietoa: Ei tiedossa.

PUNKAL Aidun n:otta

{ PUNKAL Aidun
{ Vehkajärvi
{ Haavisto

PK 2112 10 PUNKAL Aidun

x = 6770 87

y = 459 04

z = 112,5

Koordinaatit määritetty suunnistuskarttaa ja peruskarttalehteä apuna käyttäen.

- Mahdoliinen hajotetun hiidenkiukaan tai lohkarpellon eli pirunpellon jäännös.

- Inventointikäynnin ajankohta 26.9.1997

Aiemmat muistiinmerkinnät ja numerotunnukset: Suur-Huittisten pitäjän historiassa sivulla 22 on mainittu: "'Vehkajärven maassa', Sarkkilan kylän Haaviston asunnon lähellä, mäen harjalla kerrotaan olleen myös hiidenkiukaan, josta kiviä on kuljetettu pois hevoskuormittain."

- Mj. rek. nro

Löydöt: -

Sijaitsee: Punkalaitumen kirkosta 11 km kaakkoon, lähellä Vehkajärven länsirantaa.

Tarkastus 1997:

Haaviston pihalta tapaamani Sulo Tulonen näytti ystävällisesti tämän kivikon. Lähes korkeimmalla kallion kohdalla on kivikkoa alalla, jonka läpimitta W-E-suunnassa on 10,9 m ja N-S-suunnassa 4,1-5,8 m, sen alan sisään jää myös kivettömiä kohtia. Kivikon suurin korkeus on 0,2 m:n luokkaa. Tavallisesti kivet tässä kivikossa ovat suurimmalta läpimitaltaan 0,15-0,25 m. Suurin havaitsemani kiven läpimitta oli 65 cm:n luokkaa, pienin 10 cm:n.

Kivikon ympärillä kasvaa kuusia ja mäntyjä. Maan pintaa peittävät lähinnä kanerva, sammal ja ruoho. Maan pinta kivikon lähetyvillä on hieman epätasaista. Siellä täällä näkyy maan pinnassa eri kokoisia lohkarkeitä, mutta niitä ei ole tiheässä muualla kuin siinä kivikossa, jota mahdollisesti voidaan pitää pirunpellon tai hiidenkiukaan jäännöksenä.

Sen mäen itälaidalla, jolla kohde sijaitsee, on luontaista kivikkoa, jossa on suunnilleen sama kivikoko. Sillä mäen laidalla on myös vasta hiljattain koottuja kivikasvoja, niistä yhdessä on keskellä sementistä valettu

elementti tms. Kolmen metrin päässä siitä kivikasasta on toinen kasa, joka on puolittain maaperän kohoumalla, puolittain kohouman viereisessä syvennyksessä. Aivan mäenrinteen juurella on ajotieltä raivattuja isoja kiviä kasoina.

Tulkinta: Edellä on jo tuotu esille mahdollisuus, että tämä tarkastuskohde voisi olla jäännös hajotetusta pirunpellostä tai hiidenkiukaasta.

Luokkaehdotus ja ehdotus suoja-alueeksi: Koska kohteen muinaisjäännösluonne on epävarma, sivuutan nämä esitykset.

Valokuvat:

- Kivikkoa idästä kuvattuna.
- Sama lounaasta.
- Saman kivikon kiviä lähikuvassa.

Piirroksat: -

Lähilöydöt: Tuomolan löydöt ovat verraten läheltä (Tuomolan kaksi talttaa ja kivisaha ilman luettelonumeroa, lisäksi inventointilöytöinä kvartseja numerolla KM 30581.).

Tarinoita ja muistitietoa: -

PUNKAL Aidun n:otta

{ PUNKAL Aidun
{ Hiirenkallio

PK 2112 10 PUNKAL Aidun
ja PK 2112 07 KANTEENMAA

x = 6778 70-83

y = 449 92 - 450 09

z = 92,5-97,5

Koordinaatit rajoittavat mäki alueen.

- Mahdollisena kulttipaikkana tarkastettu mäki.

- Inventointikäynnin ajankohta 2.10.1997.

Aiemmat muistiinmerkinnät ja numerotunnukset: Mauno Koski on maininnut tämän mäen sivulla 128 teoksessaan "Itämerensuomalaisten kielten hiisi-sanue I" (Turun yliopiston julkaisuja C5. Turku 1967.). Mainitulla sivulla: "417. PunL Kostila Vähä-Erkkilä *Hiiðenkallio* ~ *Hiirenkallio* (NA) matalahko, ympäristön muihin mäkiin verrattuna keskikorkea mäki kylän vieressä; mäki on kylän kivisin, keskellä n. 20 m pitkä soikea kallio, jonka ympärillä on kivipeltomaista kivikkoa; mäen äärellä siirtokivilohkare, vanha piirileikkipaikka (o. m.)."

- Mj. rek. nro

Löydöt: -

Sijaitsee: Punkalaitumen kirkosta 1½ km suoraan länteen; Punkalaitumenjoen eteläpuolella.

Tarkastus 1997:

Henkilö, joka ei halunnut nimeään mainittavan asian yhteydessä, paikansi Kosken teoksessa mainitun mäen siihen maastonkohtaan, jonka koordinaatit ovat yllä.

Mäen itäpää, jolla avokalliota

Mäen päällystä on tasainen, ei kovin laaja alaltaan. Laen itäpäässä on avokalliota. Tämän mäen laella on joitakin suuria irtolohkareita, ja kallion koillispuolella on muinaiselta rantavallilta vaikuttavaa kivikkoa. Mäellä on pitkiä kuusia, mäntyjä ja katajia. Suuria puita kasvaa jo välittömästi kalliopaljastumasta länteen olevalla tasamaalla. Ruohoa, sammalta ja sananjalkoja kasvaa. Maassa oli hakkuujätettä käydessäni paikalla. Silokalliota peitti sammal.

Mäen länsipää

– Poikkeuksellisen paljon suuria yli metrin läpimittaisia lohkareita on näkyvillä maan pinnalla. Puusto on hakattu hiljattain pois. Nyt tällä mäen osalla kasvaa tiheässä männyn ja koivun taimia.

Tulkinta: Toistaiseksi ei ole varmaa, että tällä mäellä olisi ollut kulttipaikka.

Luokkaehdotus ja ehdotus suoja-alueeksi: Ei ole. Kts. edellinen kohta.

Negatiivit (2.10.1997):

– Silokalliota idästä kuvattuna, taustalla mäen tasaista lakea.

Diat (2.10.1997):

– Silokalliota idästä kuvattuna, taustalla mäen tasaista lakea.

Piirroksat: –

Lähilöydöt: Ei tiedossa.

Tarinoita ja muistitietoa: Edellä on mainittu piirileikkipaikasta.

PUNKAL Aidun n:otta

{ PUNKAL Aidun
{ Tuomola

PK 2112 10 PUNKAL Aidun

x = 6771 12–18

y = 457 56–63

z = 90–100

Koordinaatit kvartsien löytöalueen mukaan.

– Kvartsien löytöpaikka.

– Inventointikäynnin ajankohta 7.10.1997.

Aiemmat muistiinmerkinnät ja numerotunnukset:

Punkalaitumen museolle on jolloinkin toimitettu kaksi talttaa ja kivisahaksi sanottu löytö Tuomolan talon maalta. Löytötietojen mukaan oli niiden löytöpaikalta havaittu myös kvartsi-iskennäisiä ja tulisija. Tiedossani ei ole näistä minkään luettelunumeroita (Sain näistä löydöistä tiedot valokopioilta, jotka olivat ehkä museoviraston lappuluettelon kopioita.). Löytöaluetta, jota kvartsit KM 30581 osoittavat, lienee mitä luultavimmin molemmin puolin Jalasjoen ja Sarkkilan välistä kylänrajaa. Siten löytöalue tullee osaksi Tuomolan peltojen alueelle, mutta inventointiaikana ei sitä saatu todennetuksi, koska tiheä nurmi peitti vainiota Tuomolan puolella rajaa.

Inventoinnissa tarkasteltu kohde tässä alustavasti esitetään kvartsien löytöpaikkana. Myöhemmin lienee mahdollisuus saada selville, onko kvartsien löytöalue osa aiemmin huomioimatonta kivikautista asuinpaikkaa.

- Mj. rek. nro 1000018127

Löydöt: Kvartsi-iskoksia ja kvartsiydin (KM 30581).

Sijaitsee: Hiukan vajaa 10 km Punkalaitumen kirkosta kaakkoon.

Tarkastus 1997:

Lounaaseen Jalasjoelle laskeutuvassa rinteessä erottuu peltovainiossa alue, jolla on lohkottuja kvartsin siruja harvaksen hiesumaan pinnassa. Tarkkailuolosuhteet olivat osaksi hyvät, osaksi huonot: Jalasjoen-Sarkkilan kylänrajan luoteispuolella pelto oli kynöksellä, missä pintalöytöjen tarkastelu oli helppoa, rajan kaakkoispuolta (Tuomolan puoli) taas ei ollut mahdollista samalla tavoin havainnoida, koska kasvillisuus häytti maan pinnan tarkastelemista.

Kylänrajan kohdalla on pieni vesilampare. Kvartsien löytöalue ulottui hieman siitä alarinteeseen. Niillä paikkeilla, missä löytökerroksen alarinteen puoleinen reuna näytti olevan, oli kyntökerroksessa nähdäkseen erilaisten maakerrosten rajakohta siten, että alarinteen puolella erottui hiesuun sekoittunutta järven pohjamudalta vaikuttavaa ainesta.

Tulkinta: Tämä kvartsien löytöalue osoittanee aiemmin tuntemattoman kivikautisen asuinpaikan länsi- tai luoteisosan sijainnin, tai sitten se on merkinä lähellä sijaitsevasta yhä vielä paikantamattomasta kivikauden asuinpaikasta.

Luokkaehdotus ja ehdotus suoja-alueeksi: Näitä lienee paikallaan tarkastella mahdollisesti sitten, kun löytökohdasta välittömästi itään olevan vainion pintalöydöistä on enemmän selvyyttä.

Negatiivit (7.10.1997):

- Kohde koillisesta ylärinteen puolelta metsän reunasta kuvattuna.

Diat (7.10.1997):

- Kohde koillisesta ylärinteen puolelta metsän reunasta kuvattuna.

Piirroksiset: -

Lähilöydöt: Edellä mainitut Tuomolan maalta löytyneet esineet.

Tarinoita ja muistitietoa: Tuomolan asuinrakennus on nykyisin purettu. Se on ollut suunnilleen sijainnissa: 6771 03, 458 03.

PUNKALAIIDUN n:otta

{ PUNKALAIIDUN
{ Uusi-Jalli

PK 2112 10 PUNKALAIIDUN

x = 6774 65

y = 455 13

z = 90

Koordinaatit Vesa Berggrenin näyttämän reikäkiven ja kahden kvartsi-

iskoksen löytökohdan (KM 14200:1–2.) mukaan. Samalta kohtaa löytyi inventointikäynnillä yksi iskokselta vaikuttava kvartsin siru, mutta ei mitään muita viitteitä kivikautisen ihmisen toiminnasta.

– Irtolöytöpaikka.

– Inventointikäynnin ajankohta 9.10.1997.

Aiemmat muistiinmerkinnät ja numerotunnukset: KM 14200:n löytötiedot.

– Mj. rek. nro 1000018218

Löydöt: Reikäkivi, kolme iskosta (KM 14200:1–2 ja KM 30585).

Sijaitsee: 5½ km Punkalaitumen kirkosta kaakkoon, Jalasjoen länsirannalla.

Tarkastus 1997:

Maaperä löytöpaikalla ja sen ympäristössä on hiekkaa. Reikäkivi oli löytynyt kohdasta, jossa mäenrinnettä oli vuosikymmeniä sitten leikattu pihamaan tasaamiseksi. Siinä oli irrotettu maata (kuutiomäärin), jota sitten oli siirretty peltolohkolle, joka on heti pihamaasta kaakkoon (Se peltolohko näkyy vuoden 1979 peruskarttalehdellä, ollen yhdeltä sivulta pihan, yhdeltä tien ja yhdeltä puron rajoittama.).

Pihasta välittömästi länteen kohoaa mäenrinne melkoisen jyrkästi; se on samaa rinnettä, jota on leikattu pihan tasaamiseksi. Tämä rinne on erittäin epätasainen pinnanmuodoiltaan, ja sen vuoksi siinä olisi vaikea olettaa olleen asuinpaikka-alueita. Läheisen puronuoman seutu kylläkin olisi saattanut vetää puoleensa kivikautista asutusta. Puro virtaa nytkin vuolaasti, ja sen äyräiden syöpyneisyys viittaa siihen, että vesi on virrannut samalla kohtaa pitkään. (Vesa Berggren muisteli, että puron lähettyvillä ennen asunut naapuri olisi joskus näyttänyt jotakin tallentamaansa kiviesinelöytöä. Tämän naapurin asuinrakennus on yhä sijainnissa 6774 55, 455 20.)

Yhden iskokselta vaikuttavan kvartsin sirun poimin maaleikkauksesta niiltä paikkeilta, mistä maakerroksia on siirretty. Käydessäni oli pihalla runsaasti kohtia, joissa maan pinta oli sillä tavoin rikki, että oli mahdollista tarkkailla mahdollisten pintalöytöjen esiintymistä. Pintalöydöistä en voinut havaita mitään, mikä olisi todistanut paikalla olevan muinaisjäännöstä. Saatuani isäntävältä luvan kaivaa koekuoppia pihanurmikolle ja muualle, minne tarvitaan, koetin niillä selvittää, onko paikalta todettavissa muinaisjäännöstä.

Ensimmäisen, 40 cm syvän ja 25 cm × 25 cm reunoiltaan olevan, koekuopan kaivoin pellon kulmaan lähelle tietä ja puroa. Kuopassa oli harmaata viljelyksessä ollutta hiekkaa pinnasta 20 cm:n syvyyteen saakka, siitä alaspäin oli keltaista puhdasta hiekkaa. Löytöjä ei tullut esille.

Toisen koekuopan kaivoin nurmikolle 7 m asuinrakennuksen etelänurkasta etelään päin. Kuopan syvyydeksi tuli 40 cm, sen sivut olivat 30 cm. Tässä oli täyttemaaksi ajettua savea 25 cm paksu kerros heti maan pinnasta alkaen. Sen alla oli paksu hiilikerros, jonka alla luonnontilassa olevaa hiekkaa 40 cm:n syvyyteen saakka. Löytöjä ei tullut esille.

Kolmannen koekuopan kaivoin rinteeseen pihamaasta länteen. Kuoppa tuli kohtaan 6774 63, 455 11. Kuopan syvyys oli 20 cm, reunojen mitat 40 cm. Kuoppaa oli vaikea kaivaa sen vuoksi, että maaperässä oli erittäin paljon pikkukiviä. Hiilen murenia esiintyi.

Neljäs koekuoppa tuli puronreunalle suunnilleen sijaintiin 6774 59, 455 16. Kuopan syvyys oli 40 cm, reunat 30 cm. Maan pinnassa olleen 8 cm paksun humuskerroksen alta tuli esiin tasaisen kellertävää hiekkaa, jota oli kerroksena 8–35 cm:n syvyydessä. Siitä alaspäin oli savea. Kiviä oli tässä kuopassa vain harvassa; niitä oli lähinnä maan pinnan tuntumassa. Löytöjä ei tullut.

Viidennen koekuopan kaivoin kasvimaahan 16 m asuinrakennuksen etelänurkasta etelään. Kuopan syvyydeksi tuli 35 cm, sen sivujen mitat olivat 40 cm. Maanpinnasta 5 cm alaspäin oli tummaa hiekkaa, sitä alempana 5–35 cm:n syvyydellä tummasta hiekasta ja keltaisesta hiekasta sekoittunutta kerrosta. Alinna oli kerroksellista hiekkansekaista savea. Löytöjä ei tullut.

Tulkinta: Koekuopitus ja mahdollisten pintalöytöjen tarkkailu eivät antaneet selvyyttä siihen, ovatko löytyneet reikäkivi ja kolme iskosta viitteinä löytökohtalla sijaitsevasta asuinpaikasta. Nämä löydöt voivatkin olla myös jäänteitä tilapäisestä ihmistoiminnasta paikalla. Ne voivat myös olla mahdollisesti toistaiseksi havaitsemattoman asuinpaikan ympäristöön sirottuneita löytöjä.

Luokkaehdotus ja ehdotus suoja-alueeksi: Tämä inventointikohde voitaneen katsoa irtolöytöpaikaksi, ellei muuhun viittaavaa tule vastaisuudessa ilmi. Ei luokka- eikä suoja-alue-ehdotusta.

Negatiivit (9.10.1997):

- Reikäkiven löytökohta kaakosta kuvattuna (2 otosta).
- Reikäkiven löytökohta luoteesta kuvattuna.

Piirroksiset: -

Lähilöydöt: Ei ole tiettävästi kokoelmissa.

Tarinoita ja muistitietoa: -

PUNKAL Aidun

{ PUNKAL Aidun
{ Laitakorpi

PK 2112 10 PUNKAL Aidun

x = 6777 83

y = 454 68

z = 87,5 - 90

- Kvartsien löytöpaikka.

- Inventointikäynnin ajankohta 15.10.1997

Aiemmat muistiinmerkinnät ja numerotunnukset: Ei ole. Maanomistaja Tapio Jalli on havainnut tämän löytöpaikan ja näytti sen minulle.

- Mj. rek. nro 1001018 210

Löydöt: Inventoitaessa löytyi kolme kvartsi-iskosta (KM 30587). Aiemmin Jalli oli havainnut löydön, jonka oli poiminut mahdollisena kiviesineenä. Jallilla ei ollut muistissaan, minne oli löydön tallentanut, mutta hän aikoo ottaa yhteyttä museovirastoon saatuaan sen jälleen käsiinsä.

Sijaitsee: Runsas 3 km Punkalaitumen kirkolta itään.

Tarkastus 1997:

Inventointikäynnin aikana erottui muutamia teräväsärmäisiä kvartsin paloja pellon pinnassa Jallin näyttämässä paikassa. Siitä hän oli havainnut

myös aikaisemmat löytönsä, joihin oli kuulunut edellä mainittu löytö ja kvartseja. Jalli oli jo aikaisemmin huomannut terävsärmäisiä kvartseja esiintyvän tässä Laitakorpi-nimisessä pellossa vain tietyllä melko suppearajaisella alueella. Tarkasteluni tuotti saman tuloksen. Laitakorpi on nähdäkseni hiesumaata. Aivan löytöpaikan luona on jyrkänne, jossa maasto laskeutuu eteläänpäin. Jyrkänteessä on noin 15 m:n levyinen puustoa kasvava viljelemätön kaistale, joka näkyy v:n 1979 peruskarttalehdellä.

Tulkinta: Pelkästään näiden löytöjen perusteella ei voitane pitää osoitettuna, että paikassa, johon yllä annetut koordinaatit viittaavat, olisi muinaisjäännöstä. Kvartsit voivat olla paikalla jonkin tilapäisen toiminnan jäljiltä, tai ne voivat olla viitteenä jossakin lähellä sijaitsevasta mahdollisesti vielä havaitsemattomasta asuinpaikasta.

Luokkaehdotus ja ehdotus suoja-alueeksi: Voitaneen katsoa irtolöytöpaikaksi, ellei muuhun viittaavia todisteita ilmene. Ei luokka- eikä suoja-alue-ehdotusta.

Levyt: Ku 30587

Valokuvat: -

Piirroksat: -

Lähilöydöt: Ainakin Punkalaitumen Yli-Kirran Talonpoikaismuseon kokoelmassa numerolla 505 oleva kivitaltta, joka on löytynyt sijainnista 6778 00-08, 455 10-17.

Tarinoita ja muistitietoa: -

Valokuvat

Mustavalkonegatiivit

SatM

1. filmi

18.9.1997

- 181540 Pikkukorven rökkiö (6786 52, 459 16) lännestä nähtynä. (neg. 2)

- 181541 Sama idästä. (neg. 3)

- 181542 Unto Suonto osoittaa Pikkukorven rökkiötä, kuvattu koillisesta. (neg. 4).

- 181543 Edelleen sama Pikkukorven rökkiö, kuvattu lännestä. (neg. 5)

19.9.1997

- 181544 Ullankulman löytöpaikka kuvattuna idästä. (neg. 6)

- 181545 Asuinpaikkaa (Suonio/Suonto) koillisesta. (neg. 7)

- 181546 Sama muinaisjännös kuin edellisessä otoksessa, tämä on kuvattu lännestä. (neg. 8)

23.9.1997

- 181547 Nokkamäki I:n maastoa kaakosta mäen yläosasta kuvattuna. (neg. 9)

- 181548.1 Nokkamäki I kuvattuna lännestä. Kuvassa oikealla näkyy syvä hiekkakuoppa. (neg. 10)

- 181548.2 Sama selitys kuin edellisessä otoksessa. (neg. 11)

25.9.1997

- 181549 Nokkamäki II etelästä kuvattuna. (neg. 12)

- 181550 Nokkamäki II lounaasta kuvattuna. (neg. 13)

- 181551 Näkymä Nokkamäeltä länteen Rautionmaan asuinpaikkaa kohti. (neg. 14)

- 181552.1 Nokkamäki II lounaasta nähtynä. (neg. 15)

- 181552.2 Sama selitys kuin edellisessä otoksessa. (neg. 16)

26.9.1997

- 181553 Kiviesinelöytöjä Punkalaitumen Yli-Kirran Talonpoikaismuseon kokoelmissa. Ylärivissä vas. n:o 669 oikealla n:o 509 (ei esihistoriallinen); alarivissä vas. 146, kesk. 1319 ja oikealla 3403 (ei esihistoriallinen). (neg. 17)

- 181554 Kiviesinelöytöjä Punkalaitumen Yli-Kirran Talonpoikaismuseon kokoelmissa. Ylärivissä vasemmalta oikealle numerot: 439, 1314, 226, 655; keskirivissä vasemmalta oikealle numerot: 228, 227, 670, 1333, 505, alarivissä vasemmalla 457, oikealla 2579. (neg. 18)

- 181555 Yli-Kirran museon pihalla oleva kivikko, ei muinaisjännös. (neg. 19)

- 181556 Rautionmaan asuinpaikka (Punkalaidun n:o 2) lounaasta kuvattuna. (neg. 20)

- 181557 Rautionmaan asuinpaikan lähialuetta etelän suunnalla. Kuvattu lännestä. (neg. 21)

- 181558 Kivikkoa Haavistossa lähellä Vehkajärveä. Kuvattu idästä. (neg. 22)

- 181559 Sama inventointikohde kuin edellisessä otoksessa. Kuvattu lounaasta. (neg. 23)

- 181560 Lähikuvassa näkyy särmikkäitä kiviä. Kohde edelleen Haaviston kivikko. (neg. 24)

29.9.1997

- 181561 Kivikirves n:o KM 30578 löytöpaikka. (neg. 25)

- 181562 Lämmityskiukaan jännös lähellä Tuohimaan pihapiiriä

SaM

- 181523 sijainnissa 6781 68, 448 64. (neg. 26)
Kaivantoja lähellä Tuohimaan pihapiiriä. Kuva esittää kaivantoja sijainnissa 6781 68, 448 66. Kuvattu kaakosta. Lapio näyttää koekuopan paikan. (neg. 27)
- 181524 Järjestyksessä toinen otos samoista kaivannoista. Kuvattu idästä. (neg. 28)
- 181525 Kiuas sijainnissa 6782 05, 448 65. Kuvattu koillisesta. (neg. 29)
- 30.9.1997
- 181526 Kiviesineen KM 30579 löytöpaikka pellossa. Kuvattu pohjoisesta. Lapio osoittaa löytöpaikan. (neg. 30)
- 181527 Koekuoppa Uuden-Jonkan kivikautisella asuinpaikalla. Kuvassa lapio on kuopan eteläreunalla. Kuopan pohjassa näkyy nokiesiintymä. (neg. 31)
- 181528 Uuden-Jonkan kivikautisen asuinpaikan alin kohta kuvattuna etelästä. (neg. 32)
- 181529 Uuden-Jonkan kivikautinen asuinpaikka alarinteestä kuvattuna. (neg. 33)
- 181530 Uuden-Jonkan kivikautisen asuinpaikan kaakkoiskulmaa. (neg. 34)
- 181531 Uuden-Jonkan kivikautisella asuinpaikalla kynnöksen laidasta havaittu nokiesiintymä pellon puolelta kuvattuna. Sijaitsee kohdassa: 6773 21, 456 38. Viilun paksuus kuvassa on 25 cm. (neg. 35)
- 181532 Maastonkohta, josta Simo Mäkinieniemi oli löytänyt kiviesineen, joka ei ole enää tallessa. Löytöpaikka on suunnilleen keskellä kuvan ruutua, ja koordinaateilla ilmaistuna on 6773 57, 455 73 (Peruskarttalehti 2112 10 PUNKALAUDUN). (neg. 36)

2. filmi

1.10.1997

- 181533 Konatun alueella oleva kiviröykkiö. Sijainti: 6781 36, 453 96. Kuvattu luoteesta. (neg. 2)
- 181534 Säilytyskuoppa Konatun alueella sijainnissa: 6781 37, 453 96. Kuvattu lännestä. (neg. 3)
- 181535 Konatun alueelta: maakiven päällä ja vierillä irtokiviä sijainnissa: 6781 37, 453 98. Kuvattu lännestä. (neg. 4)
- 181536 Konatun alueella sijainnissa 6781 33-34, 453 96-7 olevia kivirykelmiä lännestä kuvattuna. (neg. 5)
- 181537 Konatun alueella sijainnissa 6781 33-34, 453 96-97 olevia kivirykelmiä etelästä kuvattuna. Etualalla oleva suuri mänty on merkitty sivun 84 karttapiirroksen. (neg. 6)
- 181538 Palonkallion röykkiö lännestä kuvattuna. (neg. 7)
- 181539 Palonkallion röykkiö lounaasta kuvattuna. (neg. 8)
- 181540 Kivessä oleva syöpymä Konatun alueella sijainnissa: 6781 38, 454 10. Kuvattu kaakosta. (neg. 9)
- 181541 Kivi, jossa on syöpymä, kauempaa kaakosta kuvattuna (vrt. edellinen otos). (neg. 10)

2.10.1997

- 181542 Kivi, joka soi keinutettaessa. Kuvassa oppaana Olli Ylijoki. Kivi sijaitsee: 6774 18, 451 17 (Peruskarttalehti 2112 10 PUNKALAUDUN). (neg. 11)
- 181543 Kivi, jonka päällä on syöpymä. Sijaitsee: 6774 10, 451 03 (Peruskarttalehti 2112 10 PUNKALAUDUN). Kivi on alueella, josta on etsitty perimätiedon tuntemaa uhrikiveä. (neg. 12)
- 181544 Sama aihe kuin edellisessä otoksessa. (neg. 13)
- 181545 Hiirenkallio sijainnissa 6778 70-83, 449 92 - 450 09. Silokallion kohtaa idästä kuvattuna. Taustalla mäen tasaista lakea. (neg. 14)

SaM

- 181586 Killankosken seutua kuvattuna Punkalaitumenjoen etelärannalta suunnilleen sijainnista: 6779 60, 448 00. (neg. 15)
- 181587 Killankosken seutua kuvattuna Punkalaitumenjoen etelärannalta suunnilleen sijainnista: 6779 60, 448 00. (neg. 16)
- 3.10.1997
- 181588 Ju(u)tinsaari, yleiskuva rökkiöstä lähiympäristöineen. Kuvattu lännestä. (neg. 17)
- 181589 Ju(u)tinsaari, rökkiö kuvattuna lounaasta. (neg. 18)
- 181590 Ju(u)tinsaari, rökkiö etelästä kuvattuna. (neg. 19)
- 181591 Ju(u)tinsaari, lähikuva rökkiön kivistä lännestä kuvattuna. (neg. 20)
- 181592 Ju(u)tinsaari, lähikuva rökkiön kivistä pohjoisesta kuvattuna. (neg. 21)
- 181593:1 Porttikalliota (sijainnissa: 6776 54-60, 453 55-65) pohjoisesta kuvattuna. (neg. 22)
- 181593:2 Porttikalliota (sijainnissa: 6776 54-60, 453 55-65) pohjoisesta kuvattuna. (neg. 23)
- 6.10.1997
- 181594:1 Kuparin kivikautista asuinpaikkaa etelästä Punkalaitumenjoelta päin kuvattuna. (neg. 24)
- 181594:2 Kuparin kivikautista asuinpaikkaa etelästä Punkalaitumenjoelta päin kuvattuna. (neg. 25)
- 181595 Kuparin kivikautista asuinpaikkaa kuvattuna luoteesta. (neg. 26)
- 7.10.1997
- 181596 Koukonkallion lakea sijainnissa: 6772 64-77, 457 05-18. (neg. 27)
- 181597 Tuomolan lähistöllä oleva kvartsien löytöpaikka kuvattuna metsän rajasta ylärinteen puolelta eli koillisesta päin. (neg. 28)
- 181598:1 Rajapaikka Telkunsuon laidassa Korpiniemessä sijainnissa 6766 04, 2456 66 (Peruskarttalehti 2111 12 MAJANOJA.). Rajakivi ja sen viisarikivi tai mahdollisesti kaksi linjassa olevaa rajakiveä kuvattuna lounaasta. (neg. 29)
- 181598:2 Sama selitys kuin edellisessä otoksessa. (neg. 30)
- 181599 Korpiniemen rajakiviä edelleen: suurin niistä kuvattuna lännestä. (neg. 31)
- 181600:1 Korpiniemen kaksi rajakiveä kuvattuna lännestä. (neg. 32)
- 181600:2 Sama selitys kuin edellisessä otoksessa. (neg. 33)
- 181601 Korpiniemen rajamerkeistä joitakin kymmeniä metrejä on luonnollinen kahdeksi haljennut kivilohkare mäen harjalla. (neg. 34)
- 181602 Kivikirves KM 30578 Korkeakallion irtolöytöpaikalta. (neg. 35)
- 181603 Kivikirves KM 30577 Uuden-Jonkan asuinpaikalta. (neg. 36)
- 181604 Rautainen keihään kärki KM 30584 Keskisen jokirannasta. (neg. 36A)
- 3. filmi
- 8.10.1997
- 181605 Korpihosian asuinpaikka (Punkalaidun n:o 1) pohjoisesta vastakkaiselta puolen jokea kuvattuna. (neg. 3)
- 181606 Kalisen kivikautista asuinpaikkaa lännestä kuvattuna. (neg. 4)
- 9.10.1997
- 181607 Uuden-Jallin irtolöytöpaikka kaakosta kuvattuna kauempaa. (neg. 5)
- 181608 Uuden-Jallin irtolöytöpaikka kaakosta kuvattuna lähempää. (neg. 6)

- SaM
- 181609 Koukonkallio sijainnissa: 6772 64-77, 457 05-18. Kuvattu koillisesta. (neg. 7)
 - 181610 Yrjö Keto näyttää lämmityskiukaan jäännöksiä sijainnista 6772 60, 456 88. (neg. 8)
 - 181611 Lämmityskiukaan jäännökset sijainnissa: 6772 62, 456 96. (neg. 9)
 - 181612 Koukonkallion röykkiön sijaintikohta pohjoisesta kuvattuna. Taustalla vasemmalla näkyvällä pellonosalla on Yrjö Kedon mukaan ollut näkyvillä vanhoja nuotionsijoja. (neg. 10)
 - 181613 Koukonkallion röykkiö etelästä kuvattuna. (neg. 11)
 - 181614 Koukonkallion röykkiö pohjoisesta kuvattuna. (neg. 12)
 - 181615 Hormanlähde luoteesta kuvattuna. (neg. 13)
 - 181616 Hormanlähde lounaasta kuvattuna. (neg. 14)
 - 181617 Uuden-Jallin irtolöytöpaikka luoteesta kuvattuna. (neg. 15)
 - 10.10.1997
 - 181618 Halkivahan rajamerkki idästä kuvattuna. (neg. 16)
 - 181619 Halkivahan rajamerkki koillisesta kuvattuna. (neg. 17)
 - 181620 Yhivuoren rajamerkki koillisesta kuvattuna. (neg. 18)
 - 12.10.1997
 - 181621 Patakivi sijainnissa 6779 00, 454 25 (Peruskarttalehti 2112 10 PUNKALAUDUN). (neg. 19)
 - 13.10.1997
 - 181622 Pihkon kivikautinen asuinpaikka kuvattuna joen takaa eli pohjoisesta. (neg. 20)
 - 181623 Kirkon paikaksi sanottu maastonkohta vastapäätä Kalisen taloa, sijainnissa 6781 97, 443 28. Kuvattu kaakosta. (neg. 21)
 - 181624 Pihkon kivikautinen asuinpaikka metsän reunasta lännestä kuvattuna. (neg. 22)
 - 14.10.1997
 - 181625 Saunamäki sijainnissa 6784 57, 456 66 (Peruskarttalehti 2112 11 LIITSOLA). Kuva otettu kalliolta lännen suuntaan. (neg. 23)
 - 181626 Saunamäen kivirivi kaakosta kuvattuna. (neg. 24)
 - 181627 Sama selitys kuin edellisessä otoksessa. (neg. 25)
 - 181628 Oriniemen Ristikalliossa oleva ristikuvio, luonnollinen syöpymä. Sijainnissa: 6782 84, 456 49. (neg. 26)
 - 181629:1 Pentti Gröndahl (vas.) ja Unto Suonto (oik.) Mokan lähteellä, joka sijaitsee Oriniemessä seuraavasti: 6782 98, 456 39. Kuvattu luoteesta. (neg. 27)
 - 181629:2 Sama selitys kuin edellisessä otoksessa. (neg. 28)
 - 181630 Sama Mokan lähde kuin edellisessä otoksessa, kuvattuna luoteesta. (neg. 29)
 - 15.10.1997
 - 181631 Lauri Kivelä näyttää, mistä hän löysi museoon toimitetun kivitalan. Löytökohta on sijainnissa 6786 51, 449 86 (Peruskarttalehti 2112 08 VANTTILA). Kuvattu idästä. (neg. 30)
 - 181632 Sama löytökohta kuin edellisessä otoksessa. Kuvattu koillisesta. (neg. 31)
 - 181633 Kiviesineen löytöpaikka Liitsolassa sijainnissa: 6784 36, 457 07. Kuvassa keskellä vähän horisontin alapuolella ojassa näkyvän katajapensaankohdalta on Anna-Liisa Perttuli löytänyt kivikirveen, joka on toimitettu museolle. (neg. 32)
 - 16.10.1997
 - 181634 Punkalaitumen museon kokoelmissa oleva kivikirves n:o 655 on löytynyt kuvassa keskellä näkyvän paalun takaa kuvaussuuntaan katsottuna. Kuvattu kaakosta; löytöpaikan

SatM

- 1816.35 sijainti on: 6778 33, 457 27. (neg. 33)
Eino Rantala näyttää kaivantoa, joka on sijainnissa: 6781 34, 454 87. Kuvattu idästä. (neg. 34)
- 1816.36 Sama kaivanto kuin edellisessäkin otoksessa. Kuvattu lännestä. (neg. 35)

Diat

Dioista on kuvattu kentällä duplikaatti museoviraston kokoelmia varten.

A0

SatM

Filmi 1

18.9.1997

- 38664 - 24404:1-2 Pikkukorven röykkiö (6786 52, 459 16) lännestä nähtynä. (diat 2-3)
- 38665 - 24405:1-2 Pikkukorven röykkiö idästä maakiven päältä kuvattuna. (diat 4-5)

19.9.1997

- 38666 - 24406:1-2 Ullankulman löytöpaikka kuvattuna idästä. (diat 6-7)
- 38667 - 24407:1-2 Asuinpaikkaa (Suonio/Suonto) koillisesta. (diat 8-9)

23.9.1997

- 38668 - 24408:1-2 Nokkamäki I:n maastoa kaakosta mäen yläosasta kuvattuna. (diat 11-12)

25.9.1997

- 38669 - 24409:1-2 Nokkamäki II etelästä kuvattuna. (diat 15-16)
- 38670 - 24410:1-2 Näkymä Nokkamäeltä länteen Rautionmaan asuinpaikkaa kohti. (diat 17-18)
- 38671 - 24411:1-2 Nokkamäki II lounaasta nähtynä. (diat 19-20)

26.9.1997

- 38672 - 24412:1-2 Rautionmaan kivikautinen asuinpaikka (Punkalaidun n:o 2) lounaasta kuvattuna. Asuinpaikka on taka-alalla kohoavassa loivassa rinteessä. (diat 22-23)

30.9.1997

- 38673 - 24413:1-2 Uuden-Jonkan kivikautiselta asuinpaikalta. Kynnössä on tullut esille punertavaa hiekkaa. Tälle kohdalle tein koekuopan. (diat 24-25)
- 38674 - 24413:1-2 Edelleen sama kohta, tässä kaakosta kuvattuna. (diat 26-27)
- 38675 - 24414:1-2 Edelleen sama kohta, kuvattu idästä. (diat 28-29)
- 24415:1-2 Koekuoppa Uuden-Jonkan kivikautisella asuinpaikalla edellisissä kuvissa näkyneessä kohdassa. Lapiro on kuopan etelälaidalla. Koekuopan pohjalla näkyy nokialueen reunaa. (diat 30-31)
- 38676 - 24416:1-2 Uuden-Jonkan kivikautisen asuinpaikan kaakkoiskulmaa. (diat 32-33)
- 38677 - 24417:1-2 Uuden-Jonkan kivikautisella asuinpaikalla kynnöksen laidasta havaittu nokiesiintymä pellon puolelta kuvattuna. Sijaitsee kohdassa: 6773 21, 456 38. Viilun paksuus kuvassa on 25 cm. (diat 34-35)

Filmi 2

1.10.1997

- 38678 - 24418:1-2 Konatun alueella oleva kiviröykkiö. Sijainti: 6781 36, 453 96. Kuvattu luoteesta. (diat 3A-4A)
- 38679 - 24418:1-2 Säilytyskuoppa Konatun alueella sijainnissa: 6781 37, 453 96. Kuvattu lounaasta. (diat 6A-7A)
- 38680 - 24419:1-2 Konatun alueella sijainnissa 6781 33-34, 453 96-7 olevia kivirivejä etelästä kuvattuna. (diat 8A-9A)
- 38681 - 24420:1-2 Konatun alueella sijainnissa 6781 33-34, 453 96-7 olevia

A0

SAAMI

- kivirivejä lännestä kuvattuna. (diat 10A-11A)
- 38682 -24421:1-2 Palonkallion rökkiö lounaasta kuvattuna. (diat 13A-14A)
- 38683 -24422:1-2 Palonkallion rökkiö lännestä kuvattuna. (diat 15A-16A)
2.10.1997
- 38684 -24423:1-2 Hiirenkallio sijainnissa 6778 70-83, 449 92 - 450 09.
Silokallion kohtaa idästä kuvattuna. Taustalla mäen tasaista lakea. (diat 17A-18A)
- 38685 -24424:1-2 Killankosken seutua kuvattuna Punkalaitumenjoen etelärannalta suunnilleen sijainnista: 6779 60, 448 00. (diat 19A-20A)
3.10.1997
- 38686 -24425:1-2 Porttikalliota (sijainnissa: 6776 54-60, 453 55-65) pohjoisesta kuvattuna. (diat 21A-22A)
6.10.1997
- 38687 -24426:1-2 Kuparin kivikautista asuinpaikkaa etelästä Punkalaitumenjoelta päin kuvattuna. (diat 23A-24A)
- 38688 -24427:1-2 Kuparin kivikautista asuinpaikkaa kuvattuna luoteesta. (diat 25A-26A)
7.10.1997
- 38689 -24428:1-2 Koukonkallion lakea sijainnissa: 6772 64-77, 457 05-18. (diat 27A-28A)
- 38690 -24429:1-2 Martti Lehtelä (oik.) ja Valo Saikku (vas.) Koukonkallion laella. Koukonkallio sijainnissa: 6772 56-76, 456 52-76. (diat 29A-30A)
- 38691 -24430:1-2 Näkymä samalta paikalta Jalasjoen laaksoon. (diat 31A-32A)
- 38692 -24431:1-2 Tuomolan lähistöllä oleva kvartsien löytöpaikka kuvattuna metsän rajasta ylärinteen puolelta eli koillisesta päin. (diat 33A-34A)
- 38693 -24432:1-2 Rajapaikka Telkunsuon laidassa Korpiniemessä sijainnissa 6766 04, 2456 66 (Peruskarttalehti 2111 12 MAJANOJA.) kuvattuna lounaasta. (diat 35A-36A)
- Filmi 3
8.10.1997
- 38694 -24433:1-2 Korpihosian asuinpaikka (Punkalaidun n:o 1) pohjoisesta vastakkaiselta puolen jokea kuvattuna. (diat 4-5)
- 38695 -24434:1-2 Kalisen kivikautista asuinpaikkaa lännestä kuvattuna. (diat 6-7)
10.10.1997
- 38696 -24435:1-2 Yhivuoren rajamerkki koillisesta kuvattuna. (diat 8-9)
28.10.1997
- 38697 -24436:1-2 Kvartseja ja luun siru Uuden-Jonkan kivikautiselta asuinpaikalta. KM 30577. (diat 10-11)
- 38698 -24437:1-2 Kivitaltta Kalisten asuinpaikalta KM 30582. (diat 17-18)
- 38699 -24438:1-2 Kvartsityökalu (Koveraksi kulunut, käytetty salkojen tms. silittämiseen?) Nokkamäki II:n kivikautiselta asuinpaikalta. KM 30575. (diat 19-20)
- 38700 -24439:1-2 Kivikirveen teräkatkelma Nokkamäki II:n kivikautiselta asuinpaikalta. KM 30575. (diat 22-23)
- 38701 -24440:1-2 Punkalaitumelta luovutettuja kivikirveitä. Oikealla kirves Kalisen tilan maalta, KM 30582; keskellä kirves Uuden-Jonkan asuinpaikalta, KM 30577; vasemmalla kirves Korkeakallion maastosta (kapeaniskaisin), KM 30578. (diat 24-25)
- 38702 -24441:1-2 Kivisen keihään kärjen katkelma Hepanterintien maastosta (KM 30579) ja rautainen keihään kärki Keskisen jokirannasta (KM 30584). (diat 26-27)
- 38703 -24442:1-2 Palaneita luun siruja Suonion/Suonnon kivikautiselta asuinpaikalta (KM 30573). (diat 30-31)

AO
38704

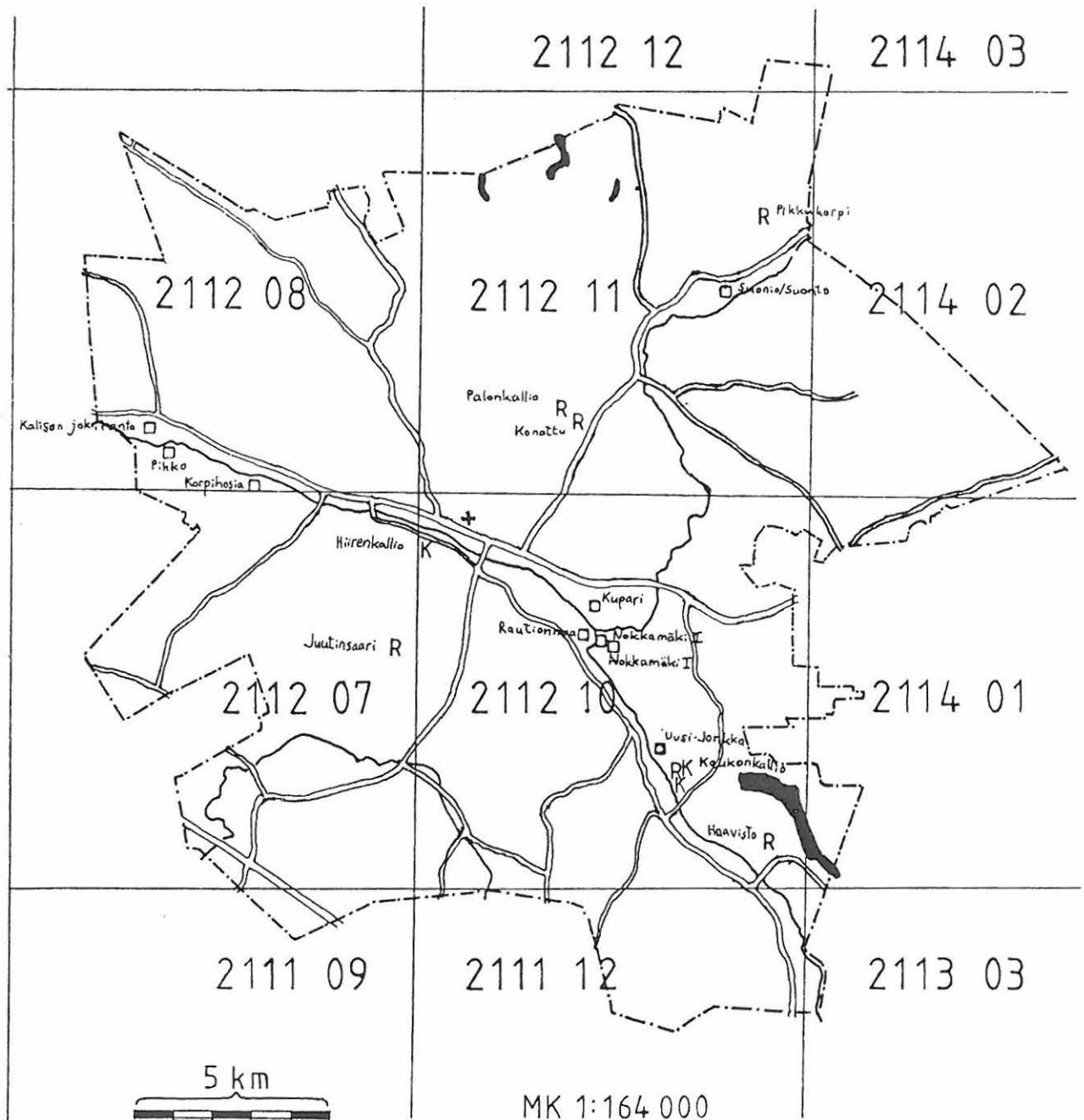
Sa+M
- *2443.12* Piin siru Suonion/Suonnon kivikautiselta asuinpaikalta
(KM 30573). (diat 32-34)

Yleiskartta esihistoriallisista ja esihistoriallisiksi oletetuista muinaisjäännöksistä Punkalaitumella

Karttamerkit:

□	kivikauden asuinpaikka	~	joki
R	kiviröykkiö tai -röykkiöryhmä	- - -	kunnanraja
K	kulttipaikkana tarkastettu kohde		tie
■	järvi	+	kirkko

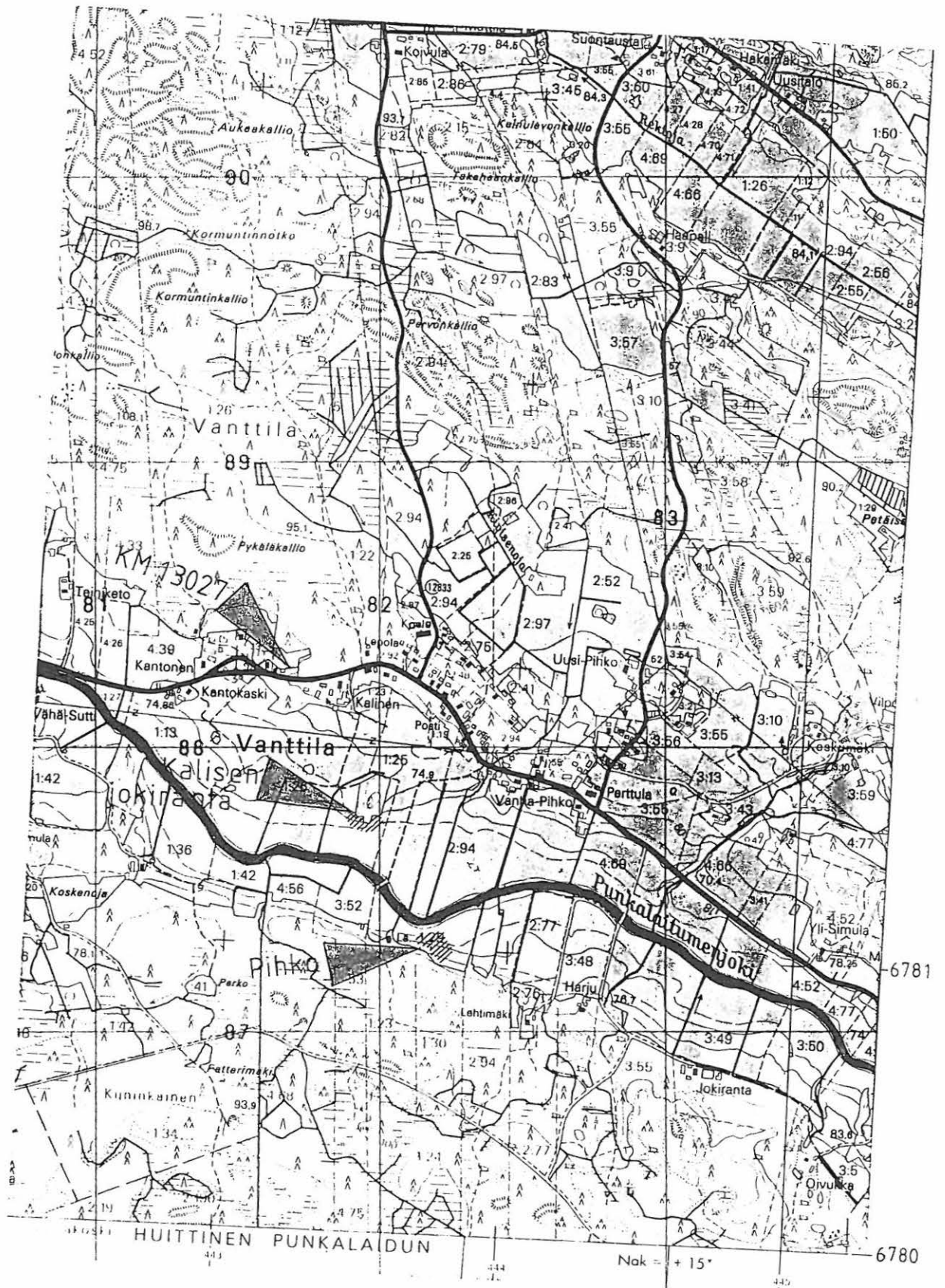
Karttaluonnoksen ruudut osittavat seuraavien peruskarttalehtien alueen: 2111 09 KOJONKULMA, 2111 12 MAJANOJA, 2112 07 KANTEENMAA, 2112 08 VANTILA, 2112 10 PUNKALAUDUN, 2112 11 LIITSOLA, 2112 12 SAMMALJOKI, 2113 03 VENÄJÄ, 2114 01 NUUTAJÄRVI, 2114 02 HALKIVAHA, 2114 03 KRÄÄKKIÖ.

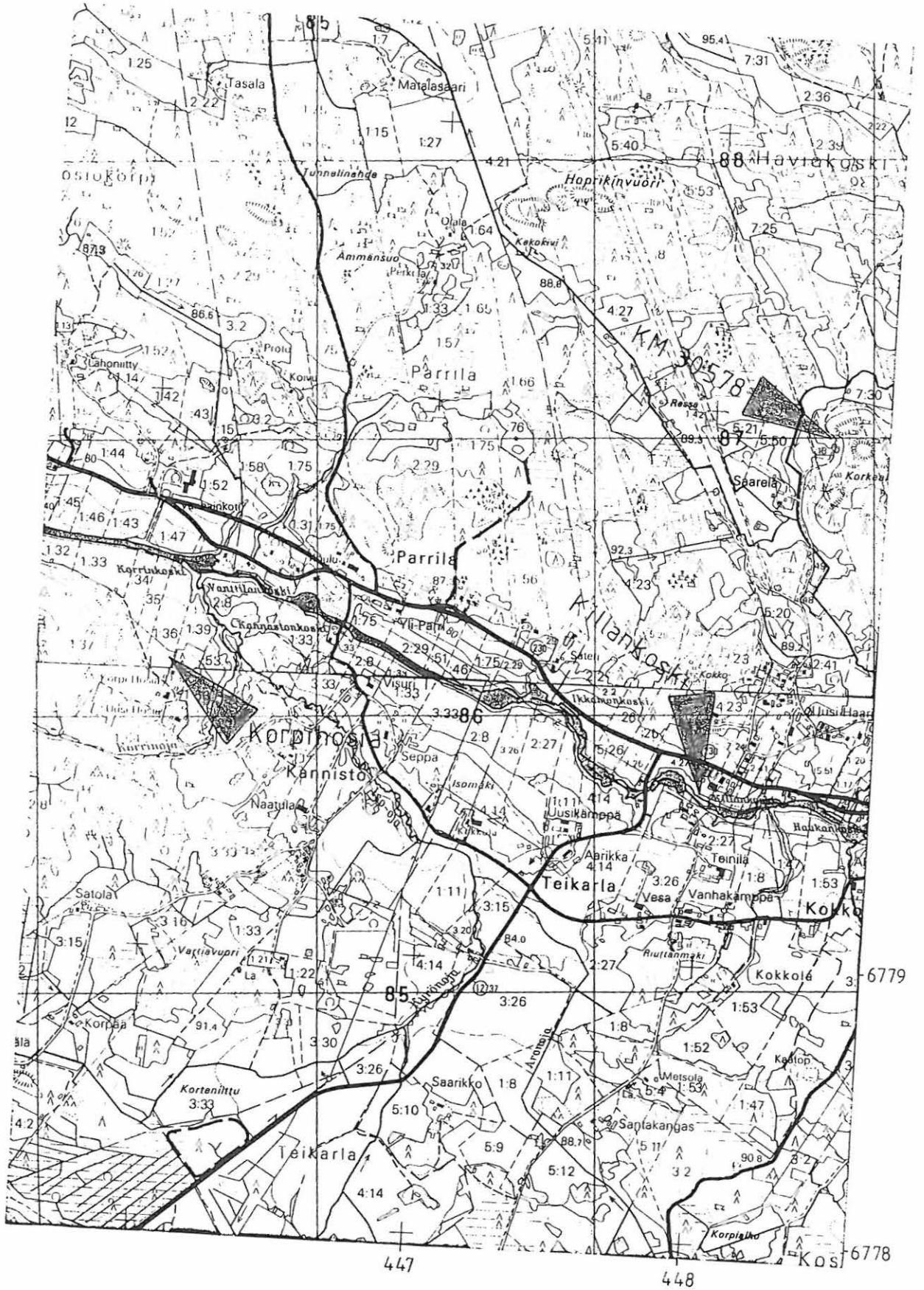
Esihistoriallisia ja niiksi arvioituja muinaislöytöpaikkoja ja historiallisen ajan kohteita kartoille merkittyinä

Läpimitaltaan suurimmat muinaisjännökset eli kivikautiset asuinpaikat on merkitty seuraaville otteille vinoviivoituksella. Ne maastonkohdat, joista on jäljempänä karttaluonnos mittakaavassa 1:2500 tai 1:1000, on merkitty otteille suorakaiteella.

Ote peruskarttalehdeltä (1:20 000) 2112 08 VANTTILA (painovuosi 1979, päällepainatus 1986).

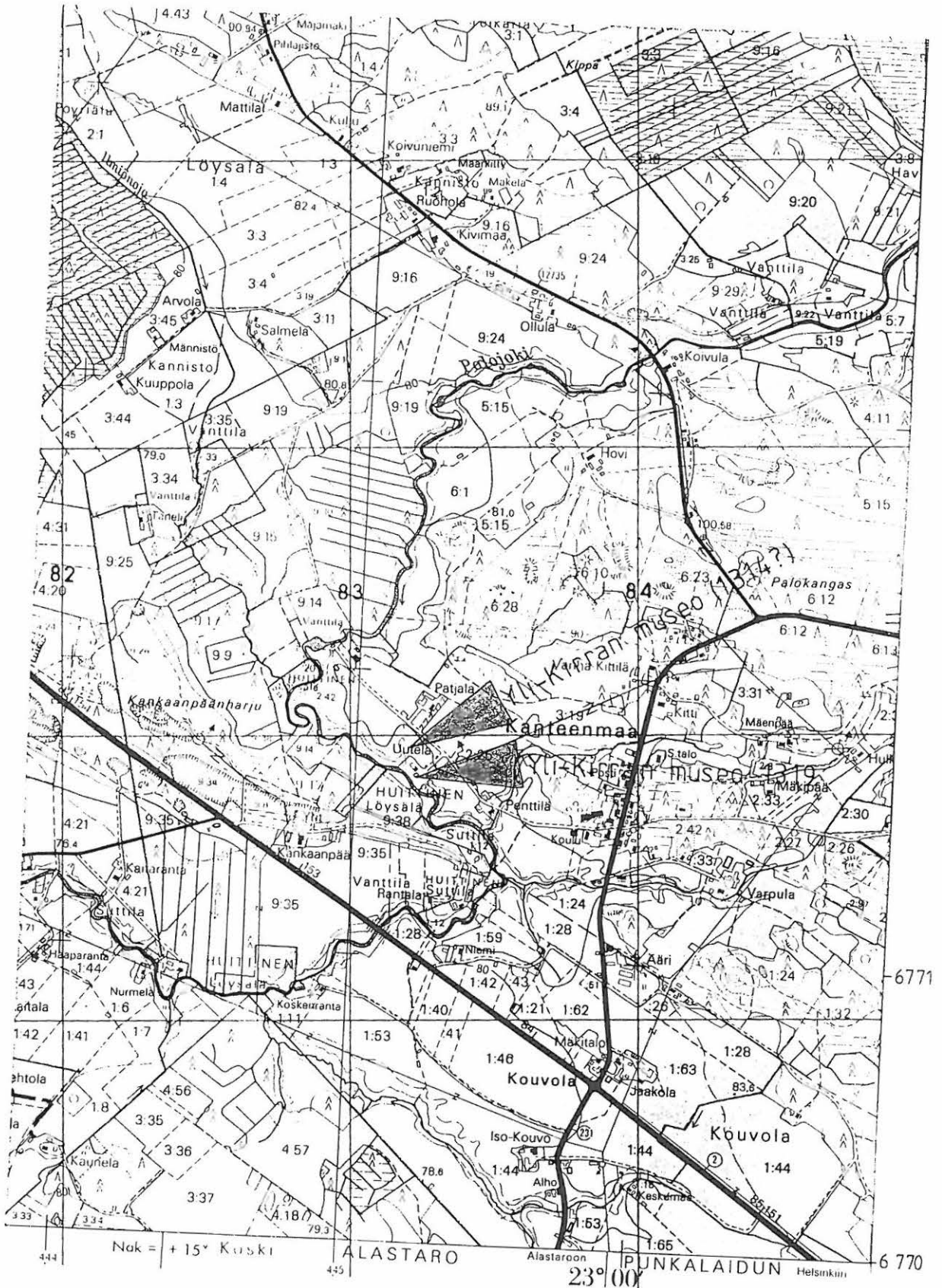
Ote peruskarttalehdiltä (1:20 000) 2112 08 VANTTILA (painovuosi 1979) ja 2112 07 KANTEENMAA (painovuosi 1978), molemmissa päällepainatus 1986.

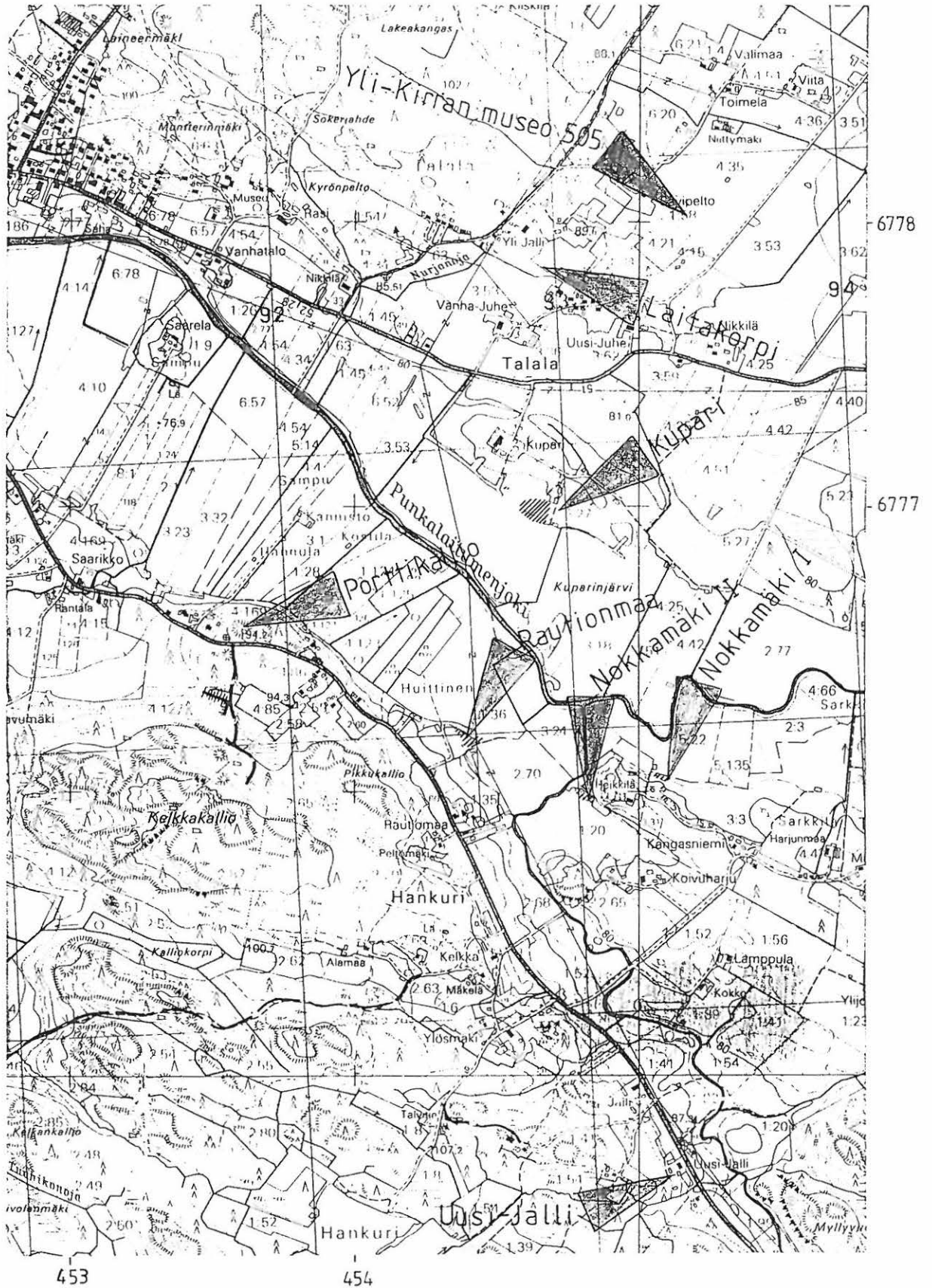
Ote peruskarttalehdiltä (1:20 000) 2112 07 KANTEENMAA (painovuosi 1978) ja 2112 10 PUNKALAUDUN (painovuosi 1979), molemmissa päällepainatus 1986.

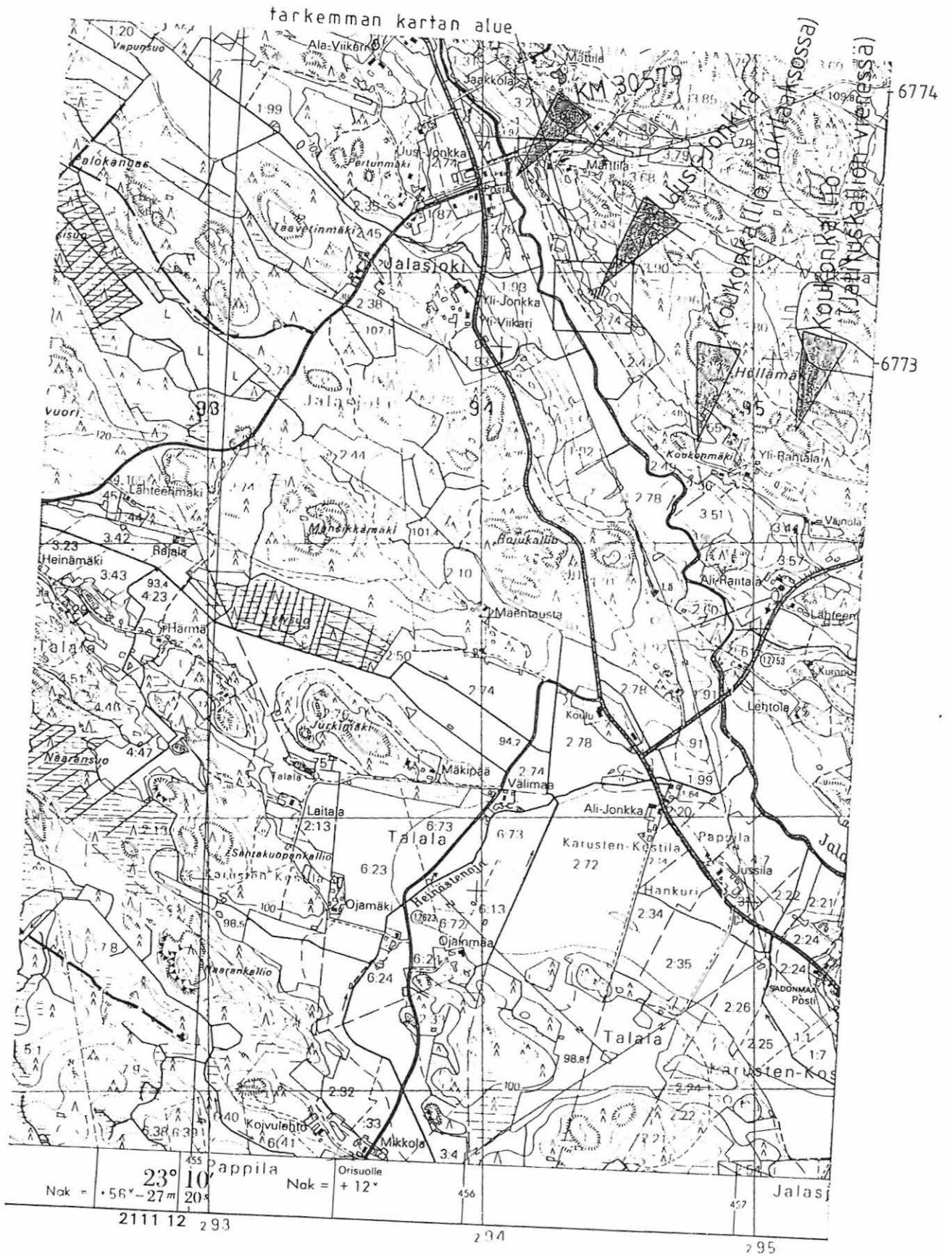
Ote peruskarttataledeltä (1:20 000) 2112 07 KANTEENMAA (painovuosi 1978, päällepainatus 1986).

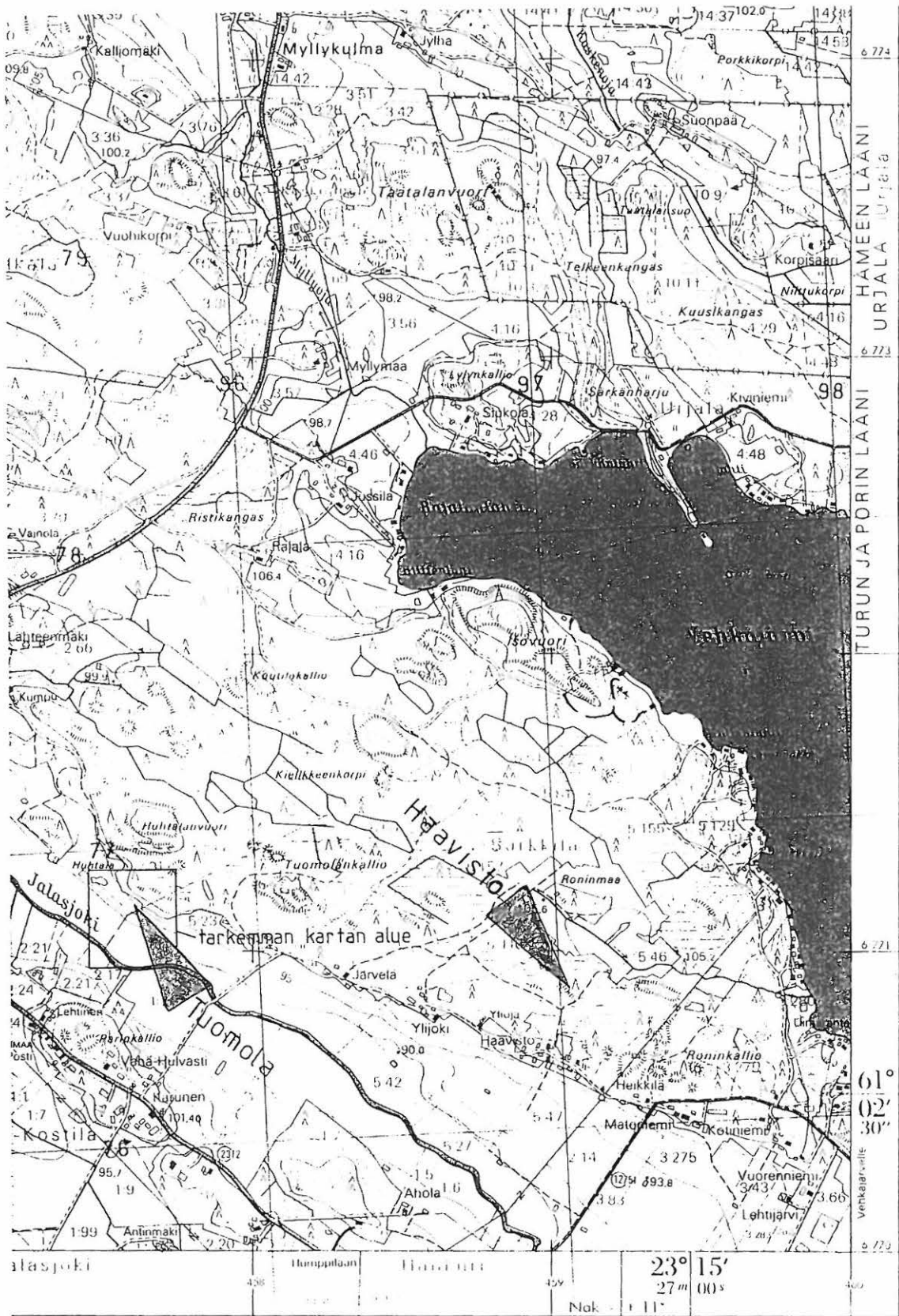
Ote peruskarttalehdestä (1:20 000) 2112 10 PUNKALOIDUN (painovuosi 1979, päällepainatus 1986).

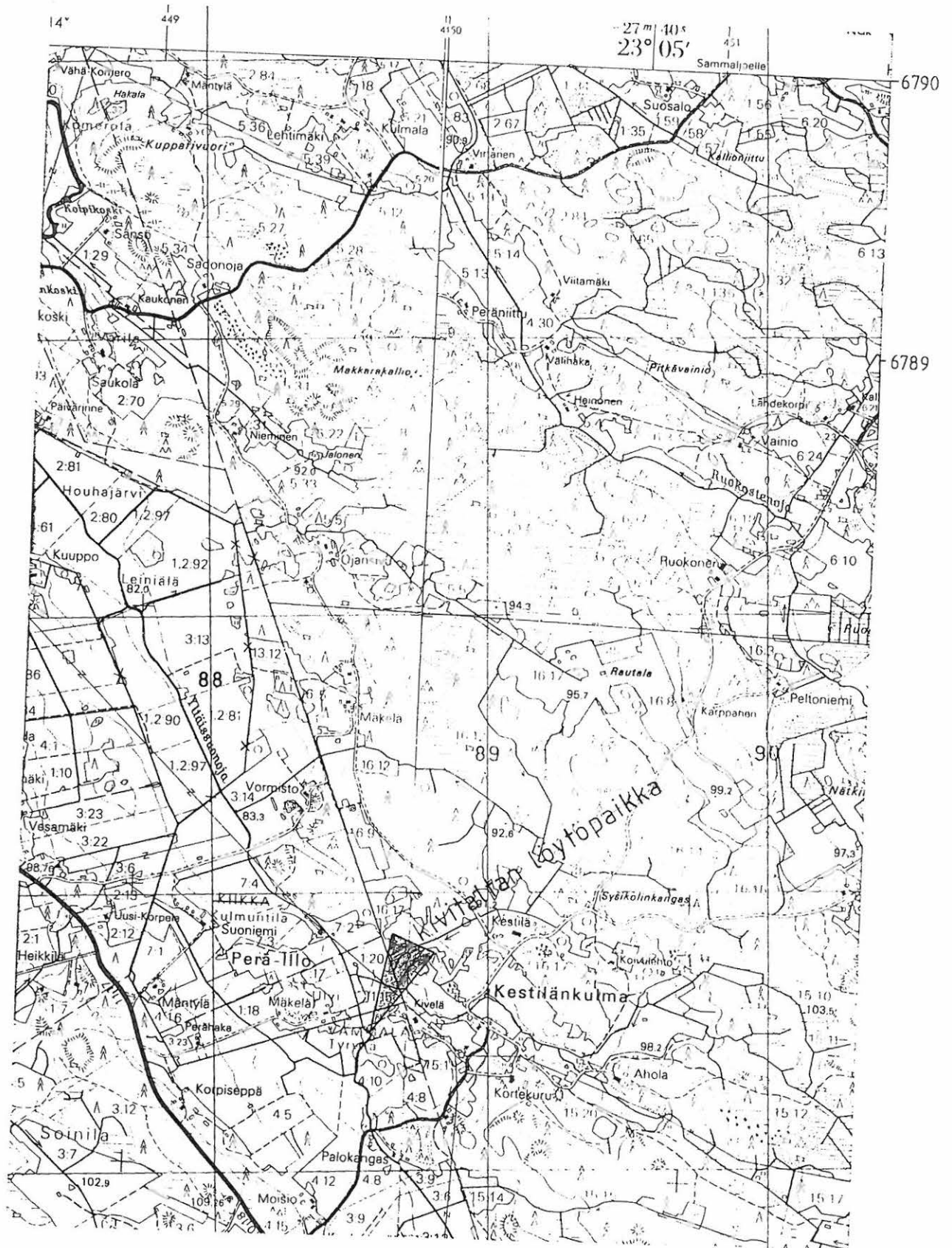
Ote peruskarttatalehdelta (1:20 000) 2112 10 PUNKALAUDUN (painovuosi 1979, päällepainatus 1986).

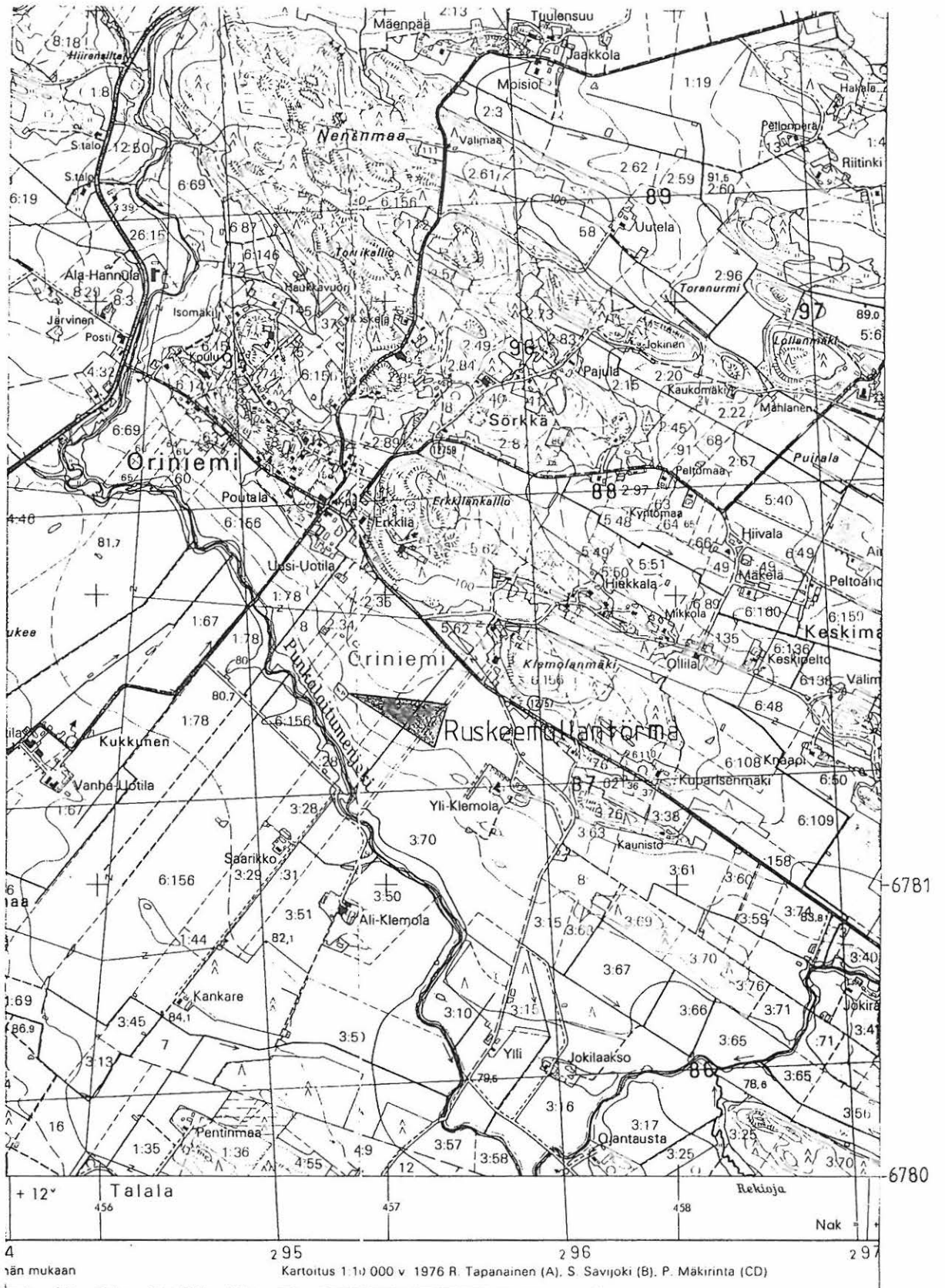
Ote peruskarttalehdeiltä (1:20 000) 2112 10 PUNKALAJUN (painovuosi 1979, päällepainatus 1986).

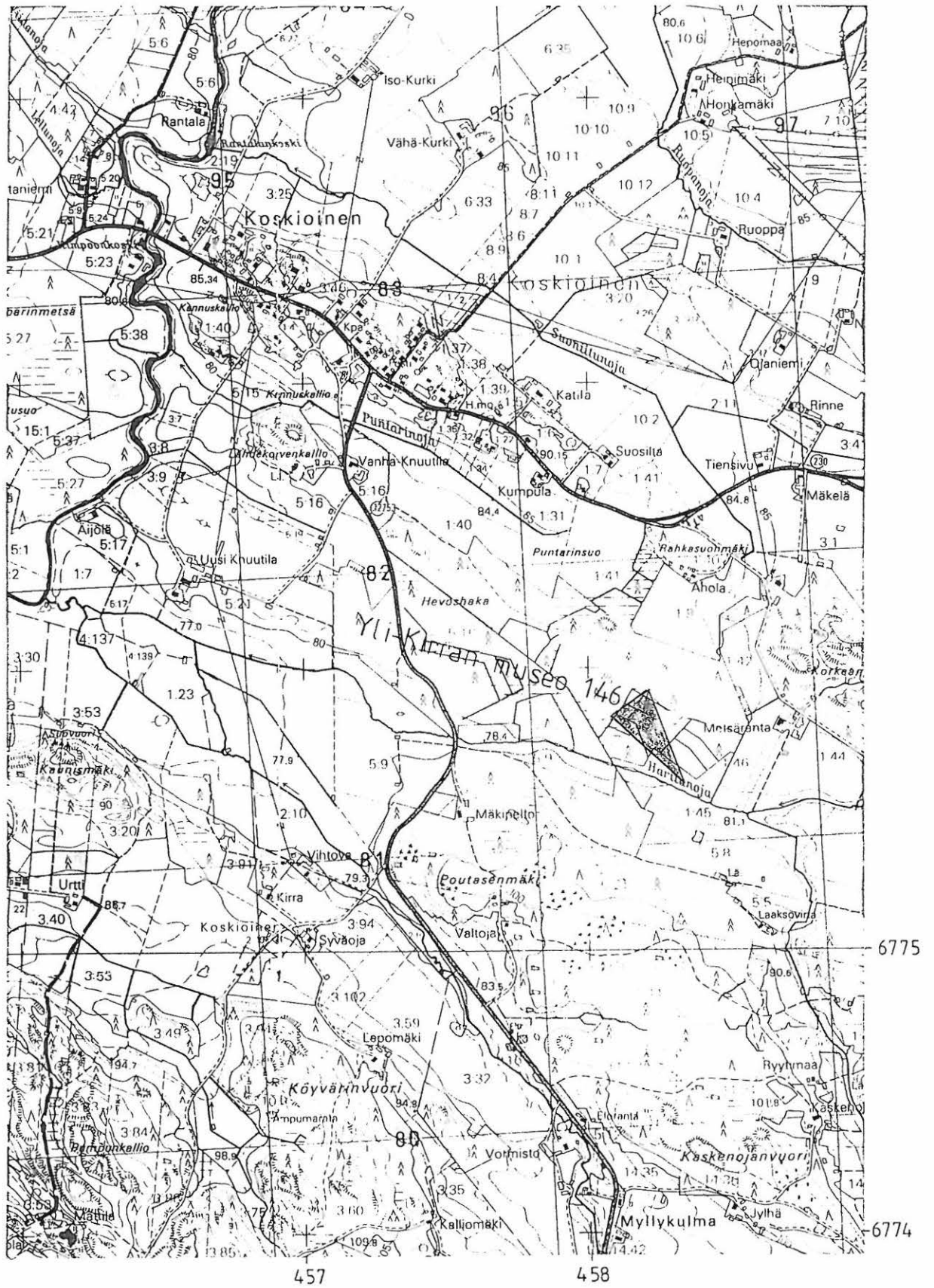
Ote peruskarttalehdiltä (1:20 000) 2112 08 VANTTILA ja 2112 11 LIITSOLA
(Molempien painovuosi 1979 ja molemmissa päällepainatus v:lta 1986).

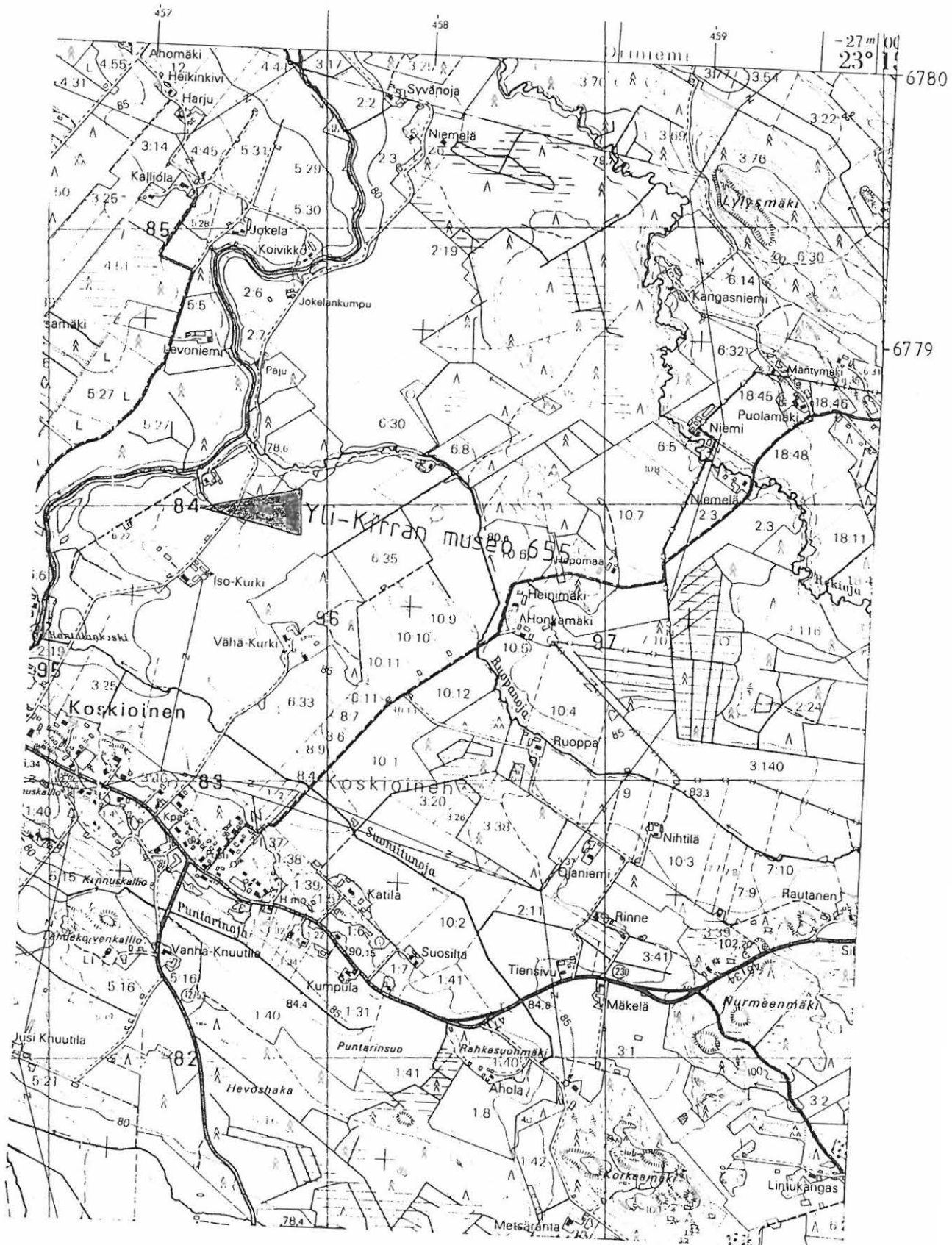
Ote peruskarttataledeltä (1:20 000) 2112 11 LIITSOLA (painovuosi 1979, päällepainatus 1986).

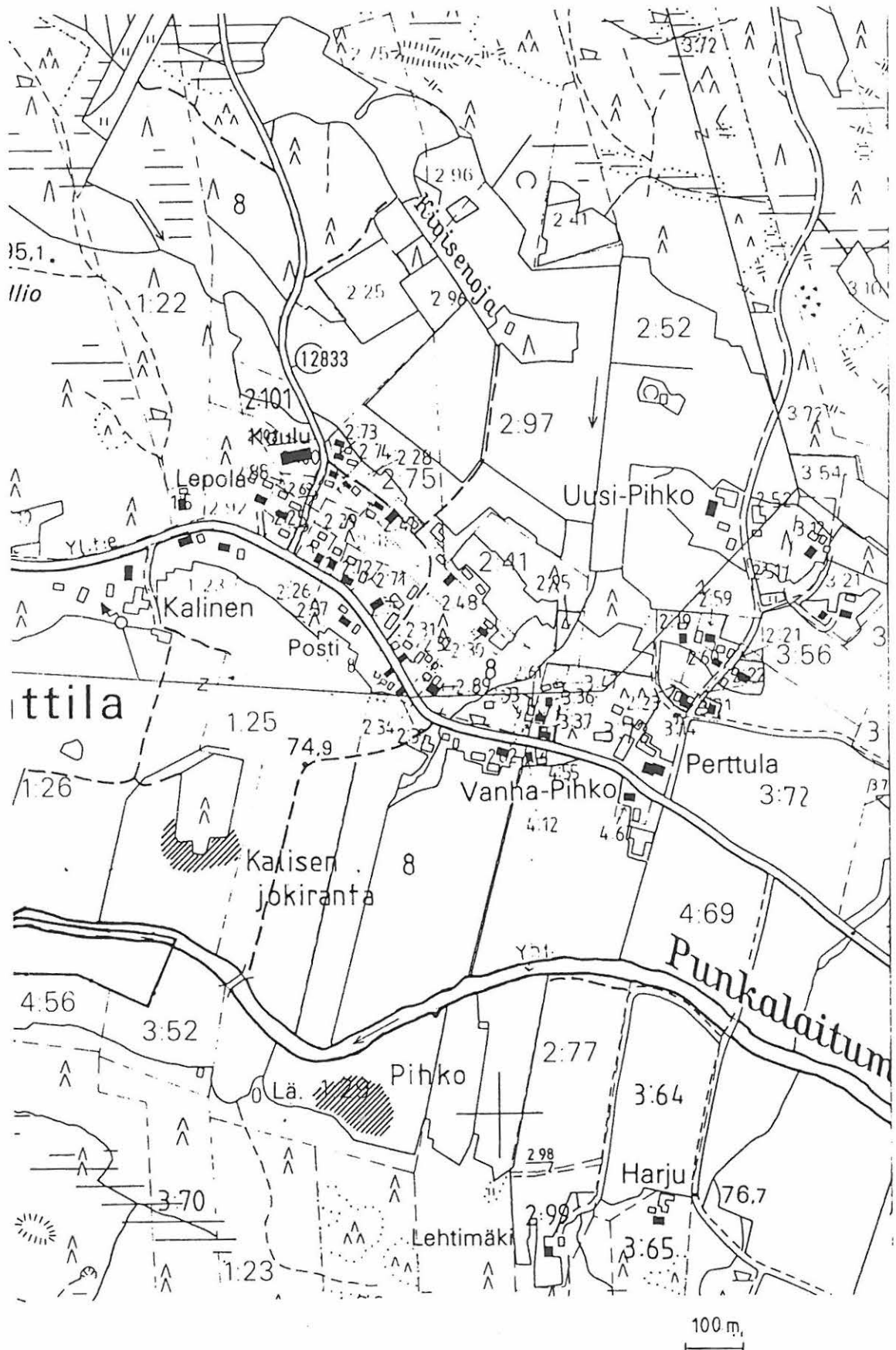
Ote peruskarttatalehdelta (1:20 000) 2112 10 PUNKALOIDUN (painovuosi 1979, päällepainatus 1986).

Ote peruskarttataledeltä (1:20 000) 2112 10 PUNKALAUDUN (painovuosi 1979, päällepainatus 1986).

Kalisen jokirannan ja Pihkon kivikautiset asuinpaikat. Karttapohja on mittakaavassa 1:10 000. Vinoviivoitus osoittaa kvartsien löytöalueen kullakin asuinpaikalla.

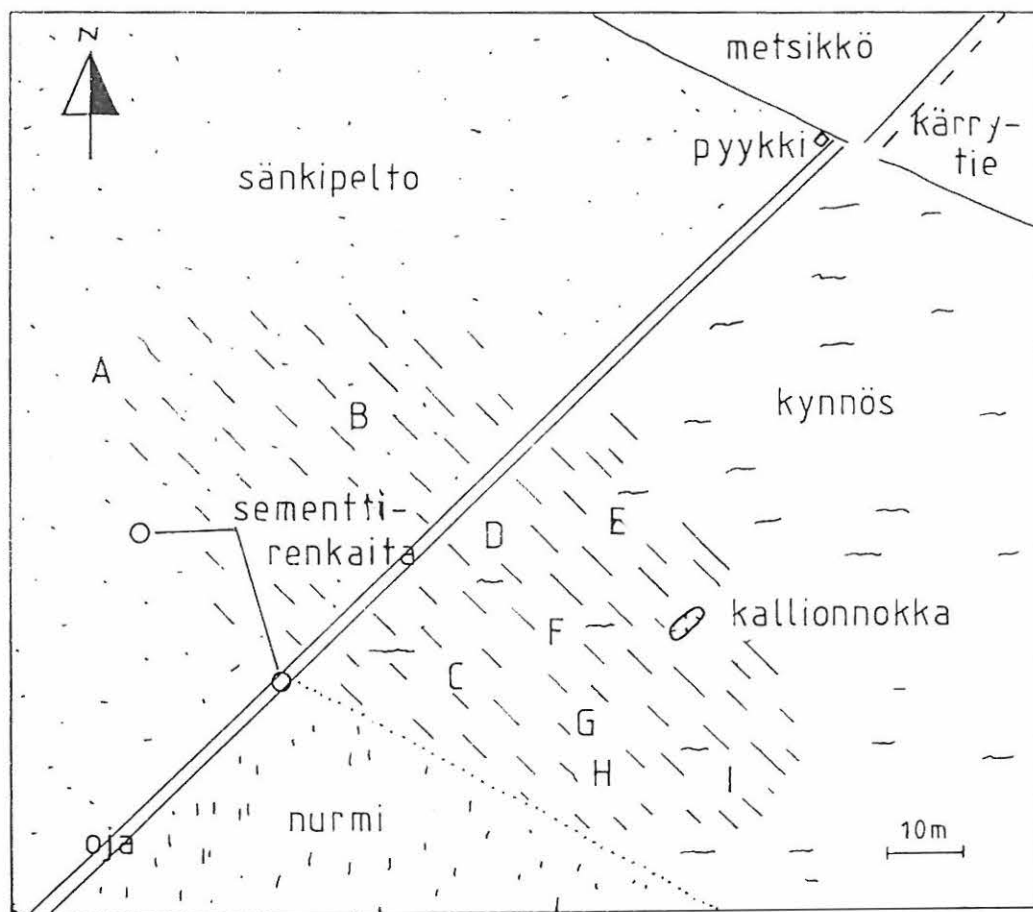

Suonio/Suonto

Kivikautisen asuinpaikan alue osoitettuna vinoviivoituksella.
Kartan mittakaava 1:1000.

Asuinpaikan ulottuvuus on määritetty maanpinnassa havaitun kvartsi-
iskosten esiintymän kanssa yhteneväksi. Kirjaintunnukset viittaavat
löytöluettelossa mainittuihin löytökohtiin.

Kartassa näkyvä rajapyykki on sijainnissa: 6784 92, 458 51 (Peruskarttalehti
LIITSOLA 2112 11). Tämä rajapyykki oli karttaa varten tehtyjen mittausten
kiintopisteenä.

Uusi-Jonkka

Kivikautisen asuinpaikan alue osoitettuna vinoviivoituksella.
Kartan mittakaava 1:2500.

Asuinpaikan ulottuvuus on määritetty maan pinnassa havaitun kvartsi-iskosten esiintymän kanssa yhteneväksi. Kirjaintunnukset viittaavat löytöluettelossa mainittuihin löytökohtiin.

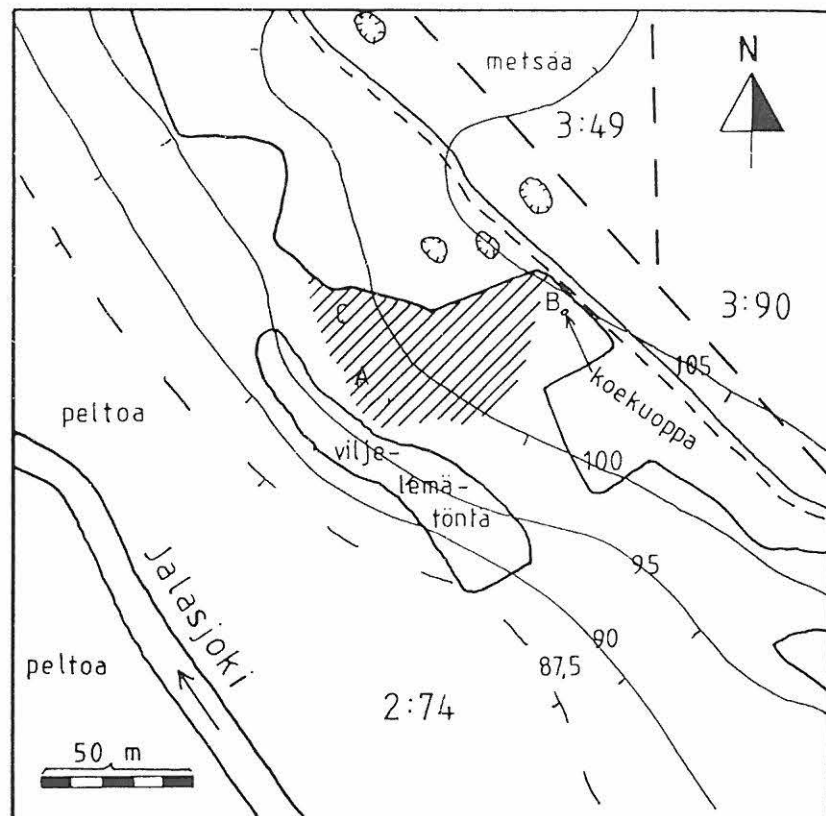
Kartan esittämä alue on peruskarttalehden 2112 10 PUNKALAIIDUN alueella sijainnissa: 6773 06-32, 456 18-47.

avokallio

tilan RN:o 2:74

tilusraja

tie

Tuomola

Kvartsi-iskosten löytöalue osoitettuna vinoviivoituksella.
Kartan mittakaava 1:2500.

Kartan esittämä alue on peruskarttalehden 2112 10 PUNKALOIDUN alueella
sijainnissa: 6770 94 – 6771 27, 457 46–75.

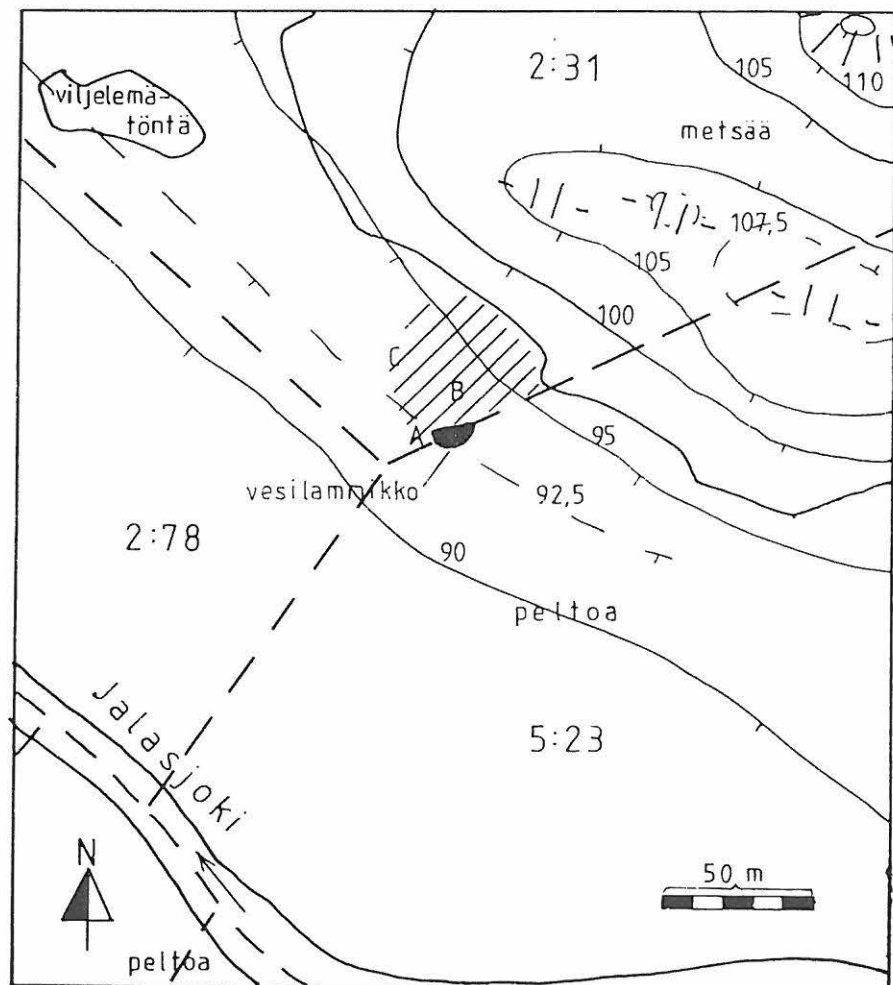
Kirjaintunnukset viittaavat löytöluettelossa mainittuihin löytökohtiin.

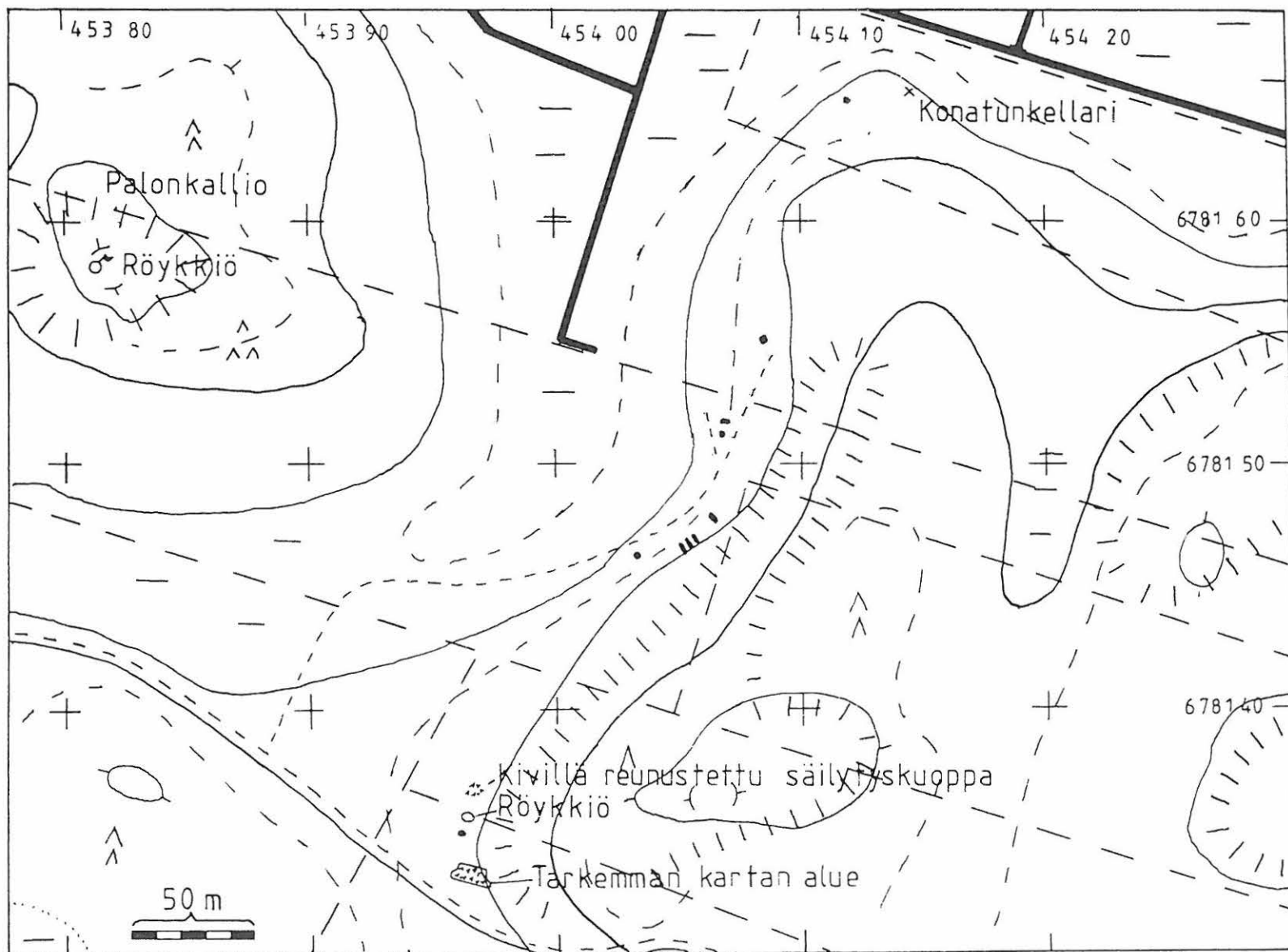
avokallio -||-

tilan RN:o 2:31

tilusraja - - -

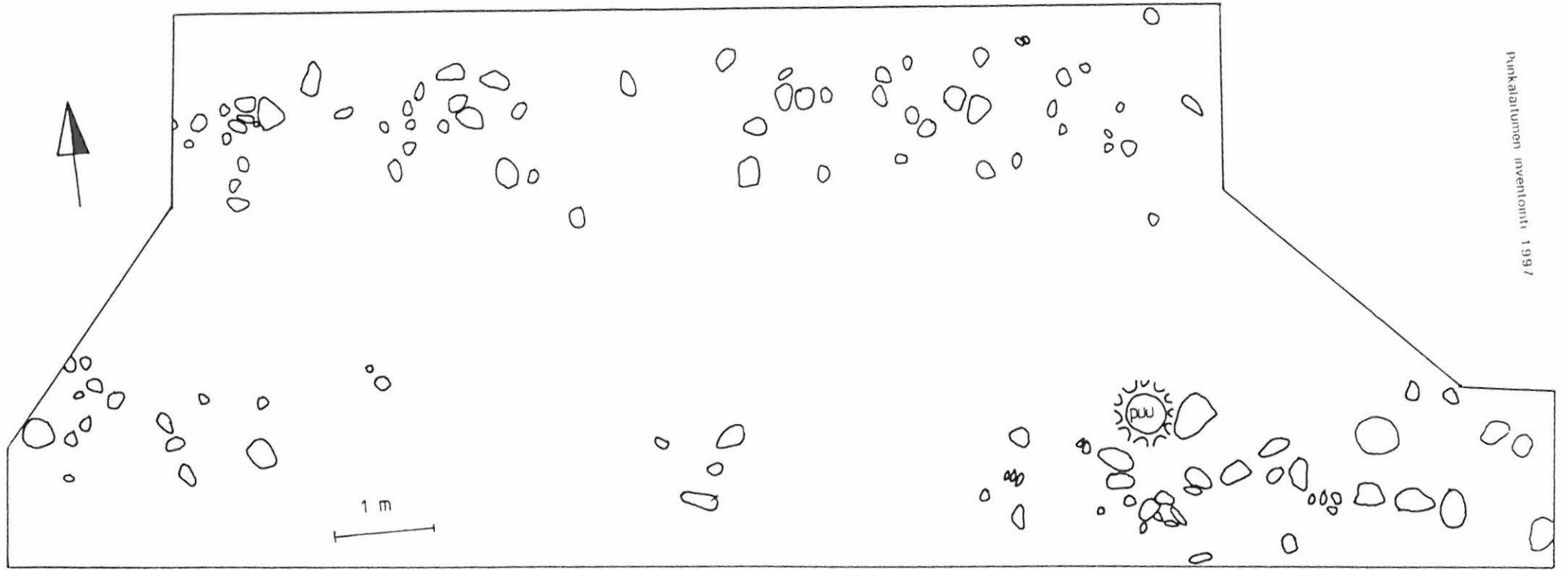
Konatun maastoa

Mittakaava:
1:2500.

Mustatut kohdat ovat oja ja muita kaivantoja, muutoin kartta-merkit ovat siten kuin peruskarttalehdellä. Koordinaatit ovat peruskoordinaatteja.

Konattu

Piirros kivirykelmästä kohdalla, joka on erikseen rajattu pienimittakaavaisempaan (1:2500) Konatun alueen karttaan. Tässä piirroksessa ovat mukana kaikki maanpintaan erottuneet kivet. Mittakaava noin 1:57.

Muistiinmerkintöjä historialliselta ajalta olevista tai sellaisiksi oletettavista kohteista

Huom! Koska inventoinnin painopiste on ollut esihistoriallissa kohteissa, ei tätä uudempia muinaisjäännöksiä käsittelevää osiota varten ole käyty läpi kaikkea saatavissa olevaa kirjallisuutta eikä mahdollisia muistitietoa sisältäviä kokoelmia. On oletettavaa, että tästä osiosta puuttuu mm. sellaisia tietoja, joita on muistiin merkittynä ja julkaistunakin saatavilla.

Hävinneiden asumusten paikkoja tai entisiä tarvikkeiden valmistuspaikkoja (Nämä luokat yhdistetty, koska tässä tapauksessa joitakin kohteista ei voi varmuudella sijoittaa pelkästään jompaankumpaan tiettyyn luokkaan.)

– Lämmityskiukaan jäännös sijainnissa 6781 68, 448 64 (Karttalehti VANTTILA 2112 08). Siinä kiukaassa on hauraiksi kuumentuneita luonnonkiviä ja tiilen murenia. Vaaleata laastia ei näkynyt. Sammal peitti kiuasta. Kiuas on aivan lähellä Tuohimaan pihapiiriä. Tuohimaassa on jäljellä ulkorakennuksia, mutta ei asuinrakennusta. (Valokuva 29.9.1997). Kiukaan jäännökset näytti Tauno Murtonen.

– Lämmityskiukaan jäännös on sijainnissa 6782 05, 448 65 (VANTTILA 2112 08). Kävin paikalla 29.9.1997 Tauno Murtosen neuvottua sinne tien. Kiukaassa on näkyvillä tiilen murenia ja hauraiksi palaneita kiviä. Ympärillä on tasamaata, kuusimetsää, ei rakennuksia eikä näkyviä rakennuksen jäännöksiä. Valokuva 29.9.1997.

– Höllämäen seudulla sijainnissa 6772 62, 456 96 (Peruskarttalehti 2112 10 PUNKAL Aidun) Yli-Rantalan maalla on lämmityskiukaan jäännös nykyisen ulkorakennuksen vieressä. Kiukaan jäännöksen pohjan läpimitta on noin 2½ metriä, kuperan päällyksen korkein kohta on ½ m reunoja ylempänä. Paikalla on sanottu olleen jolloinkin karjakeittiön. Lapiolla kiukaan laelle tehty koepisto toi esiin palaneita kiviä ja hiilen murenia. Niitä oli heti kiukaan jäännöstä peittävän noin 4 cm paksun maakerroksen tai humuksen alla. Kohteen näytti Yrjö Keto. Paikalla käyty 9.10.1997, valokuva.

– Höllämäen seudulla sijainnissa 6772 60, 456 88 (Peruskarttalehti 2112 10 PUNKAL Aidun) on vanhan aitan vieressä lämmityskiukaan jäännös, pohjan läpimitta noin 3 metriä, korkeus noin 0,8 metriä. Päällyks on kupera, ja siihen tehdystä koekuopasta havaittiin ehkä noin 10 cm paksun maakerroksen alta palaneita kiviä ja tiiliä. Kohteen näytti Yrjö Keto. Paikalla käyty 9.10.1997, valokuva.

– Triiniitussa (Triiniittu sijaitsee lähellä Suonion ja Suonnon mailla olevaa kivikautista asuinpaikkaa, ja on merkitty peruskartalle.) on hävinneen pirtin kulmakivet. Lähellä niitä on vanha mänty. Tiedot kertoi Lauri Takku. Tätä hävinneen asumuksen paikkaa en tarkastanut inventoidessani, enkä ole edes aivan tarkoin selvillä sen sijainnistakaan.

– Uomussa lähellä peruskarttalehdelle (2112 08 VANTTILA) merkittyä lähdeettä (lähde sijainnissa 6782 09, 447 66) on rakennuksen perustus. Tauno Murtonen näytti paikan kartalta. En käynyt sillä paikalla inventoidessani.

– Tapani Patja (osoite: 31970 KANTEENMAA; puh: 02-7675969) kertoi havainneensa mm. lasimaiseksi sulanutta hiekkaa (ahjonkuonaa) viljelysmaassa useita kertoja samalla kohdalla, joka on Palojoen varressa Kanteenmaalla sijainnissa 6771 90, 445 00 (karttalehti KANTEENMAA 2112 07). Paikalla olleesta pajasta ei tiettävästi ole säilynyt muistitietoa.

Tietoja mestauspaikoista

– Hankurin kylän Porttikalliolla on sanottu olleen mestauspaikan (Suur-Huittisten pitäjän historia, s. 162.). Porttikallio sijaitsee peruskarttalehden 2112 10 PUNKALAUDUN alueella seuraavasti: 6776 54-60, 453 55-65. (Porttikallion nimi on sittemmin lainattu läheiselle Kelkkakalliolle rakennetulle hiihtokeskukselle.)

Entiseksi mestauspaikaksi sanotulla mäellä kasvaa harvaa matalaa männikköä. Mäen keskikohdan kalliopaljastuma on loivasti kupera silokallio, jonka korkeimmasta kohdasta NE:hen päin on irtokiviä samalla kalliolla. Niiden lähellä on siirtolohkare. Jäkälää ja sammalta on maan pinnassa mäellä. Valokuvia 3.10.1997.

– Suur-Huittisten pitäjän historian (s. 162) mukaan olisi "Sarkkilan kylän Kerttulan talon maalla, Sillanpään takana olevalla kalliolla" ollut teilauspaikka. Sen kallion sijaintia en sattunut saamaan tietooni, vaikka sitäkin koetin selvittää.

Hautapaikkoihin viittaavia mainintoja

– Suur-Huittisten pitäjän historiassa on sivulla 286 mainittu Ruskeemullantörmän hautausmaa ilman, että asiaa olisi lähemmin siinä käsitelty. Muista lähteistä en ole havainnut mainintoja tästä Ruskeemullantörmä-nimisestä paikasta. Ruskeemullantöppärän sijainnin tiesi kertoa lähellä (Oriniemessä) asuva Pentti Gröndahl (puh: 02-7675579). Ruskeemullantöppära-nimi johtunee hänen mukaansa ruosteen värjäämästä maasta. Siinä on viljelemätön alue sen vuoksi, kertoi Gröndahl, että kallio on lähellä maan pintaa. Maastonkohta on kivinen, katajia kasvaa. Gröndahl tietää maaston, koska on ollut siellä jolloinkin ojittamassa. Ruskeemullantöppärän sijainti: 6781 65, 456 85 (Peruskarttalehti LIITSOLA 2112 11). Vaikuttaisi, että se kohta olisi juuri Suur-Huittisten historiassa mainittu Ruskeemullantörmä. Paikalla en käynyt inventoidessani, mikä näin jälkepäin arvioituna saattoi olla huono ratkaisu, sillä Oriniemen ehkä 1200-luvulla syntyneestä kylästä (Punkalaitumen historia 1, s. 48) ehkä kannattaisi etsiä hautausmaata, jos kerran sellaisen olemassaoloon epämääräinäkään viittaus on esitetty. Toiselta puolen kalmiston tai hautausmaan paikantaminen saattaa edellyttää sen laatuista tutkimustoimenpiteitä, joita kuntainventoinnissa ei yleensä saada käytännön syistä toteutetuksi.

– Punkalaitumen Sanomissa 14/1915 näyttää olleen uutinen, jonka voitaisiin katsoa viittaavan joihinkin hävinneisiin kalmistolöytöihin, mikäli siihen voitaisiin luottaa. Tuolloinen kirjoitus kokonaisuudessaan lainattuna:
" — Pakanuuden aikuinen hautuupaikka löydetty. Kuin t. k. 1 päivä Navettakankaalta santaa ajavat miehet alkoivat kaivaa maata lähellä Pärnänmaahan menevää tietä, niin tuli noin 1 m. 50 cm. syvältä esiin muutamia kivisiä, savisia ja rautaisia esineitä. Samoilla paikoilla tavattiin hiiltyneitä aineksia jotka arveltiin muodostuneiksi joistakin eläinten jätteistä.

Sannanotto keskeytettiin heti siltä paikalta, sillä löydöllä voi olla suuri merkitys paikkakunnan muinaisaikaisessa asutuksessa ja historiassa. Paikalla käyneet arvelevat, että se on peruisin pakanuuden ajoilta, sillä selvät merkit viittaavat, että se on ollut sen aikuinen hautapaikka sillä kaikki löydetyt esineet olivat ryhmissä, joten ne olivat annetut vainajille mukaan. Pikapuoliin toimitetaan laajempi tukimus paikalla, asian ymmärtävien henkilöiden avulla. Esineet kuten kivikirveet, keihäänkärjet, saviastiat, nuijat ja kaksi miekkaa ovat nähtävänä löytöpaikalla, sillä niitä ei ole vielä tutkimuksien vuoksi poijes kuletettu. Epätietoista on, vaikka vielä esineitä löytyisi suurempi määrä, sillä vanhojen henkilöiden kertomuksien mukaan, on siinä suuremalla alalla nähty virvatulija, eli aarnihaudan paloja, joiksi niitä kansan kesken kutsutaan." – Tarkistamatta on, onko kirjoitus ilmestynyt mahdollisesti **aprillipäivän** lehdessä, mikä on hyvin mahdollista vuoden 14. numerolle, mikäli lehti jo tuolloin ilmestyi kerran viikossa. Kirjoitushan alkaa maininnalla, jossa esiintyy "t. k. 1 päivä". Missään kokoelmissa ei tietääkseni ole Punkalaitumen Navettakankaalta saatuja löytöjä. Yhtä kaikki kävin kirjoituksessa mainitulla Navettakankaalla, missä tapahtuu nykyisinkin hiekanottoa. Mitään muinaislöytöihin viittaavaa en Navettakankaalla havainnut.

Sanotut kirkonpaikat

– Haviokosken eli Killankosken vierellä on sanottu olleen paikkakunnan vanhimman kirkon eli "Killan kirkon". Paikalla on myöhemmin ollut Killan meijeri. (Suur-Huittisten pitäjän historia, s. 68, 144.). Sijaintipaikka 6779 60, 448 00. (Valokuvia paikalta 2.10.1997).

– Suur-Huittisten pitäjän historiassa on sivulla 222 mainittu Vanttilan kylästä, että s i e l l ä oli arveltu olleen paikkakunnan vanhimman kirkon paikka Rostedin asunnon lähetyvillä. – Vanttilasta en tavoittanut ketään, joka olisi tiennyt Rostedin asunnon sijaintipaikasta. Pentti Pihko (puh: 7675006) kertoi monienkin puhuneen, että kirkon paikka olisi ollut tien yläpuolella eli pohjoispuolella Kalisen talon kohdalla. (Kalisen sijainti: 6781 92, 443 38.) Valokuva paikalta 13.10.1997.

Kävin 13.10.1997 sanotulla kirkon paikalla Kalisen taloa vastapäätä tien pohjoispuolella. Maasto ei vastannut sitä, mitä vanhan kirkon paikalta voisi odottaa: ei esim. ollut laajahkoa tasaista mäki-aluetta. Sillä kohtaa oli alavaa maastoa ja tiheä sekametsä. Sammalkerros oli paksu. Täällä oli vanhoja, umpeen kasvaneita alle 1 m:n syvyisiä hiekanottopaikkoja. Korkein kohta oli kapea, hyvin kivinen harjanne osapuilleen sijainnissa: 6781 97, 443 30.

Kivilatomuksia ja rajamerkkejä

– Halkivahan rajakivi on nykyisin Urjalan ja Punkalaitumen rajalla, ja siinä on väitetty olleen Hämeen ja Satakunnan raja 1300-luvun lopulta lähtien. Halkivahan rajamerkillä on sanottu toimitetun uhreja. (Ikäys ja tieto uhreista Satakunnan seutukaavaliiton julkaiseman kulttuurihistoriallisten kohteiden luettelon v:n 1978 laitoksen mukaan.) Halkivahan rajamerkki on kaksiosainen siirtolohkare, nuo lohkot nojaavat toisiinsa. Toisessa lohkossa on päällä luonnollinen vatimainen syvennys. Kivissä en erottanut numerohakkauksia tms. merkkejä. Halkivahan korkein kohta kohoaa maaperästä 2,3 m:n korkeuteen; molemmat suuret kivenlohkot ovat osapuilleen yhtä korkeat. Pitemmän lohkon pituus on noin 5½ m. Lohkojen

juurella niiden välissä on mukulakivikko. Halkivahan rajakivi on alavassa maastonkohdassa. Ympärillä oli inventointikäyntini aikana peltoa, joka oli kuloheinän vallassa. Rajamerkin lähettyvillä kasvaa nuoria koivuja ja mäntyjä. Valokuvia paikalta 10.10.1997.

Halkivahan rajakivi on mainittu kohteena n:o 24 Satakunnan kulttuurihistoriallisten kohteiden luettelossa L. Putkosen 29.6.1978 tapahtuneen inventointikäynnin pohjalta.

– Yhivuoren lähellä kolmen pitäjän rajalla Vähä-Jaakolan maalla olisi kirjallisuustietojen mukaan kaksi hiidenkiuasta (Suur-Huittisten pitäjän historia, s. 22). Inventoinnissa en havainnut enkä tullut tietämään mitään sellaisten olemassaoloa vahvistavaa. Kysyin asiasta useammalta lähiseudun asukkaalta. Yhivuoren kylänrajamerkin (aiemmin pitäjienkin rajamerkki) lähellä on rajan suuntaa osoittavia kivirykelmiä. Lohkokivisen kylänrajamerkin korkeus on yli 0,7 m, sen reunoilla on kivilatomusta. Rajamerkiltä itään on rinteessä kaksi järeistä kivistä koottua röykkiötä, jotka ehkä ovat entisten sähköpaalujen tukikiviä. Poikki sahattujen sähköpaalujen tyviä oli näkyvissä sellaisilla kohdin, että tukikivet saattoivat olla kasatut niitä paaluja varten. Valokuvia 10.10.1997.

Yhivuoren lähellä asuva Ilmari Hentonen kertoi Yhivuorella olleen nelijalkaisen kolmiomittaustornin. Sen jalkojen tukena oli ollut neljä kivikasaa; joskus vuoden 1930 jälkeen Hentonen oli nähnyt ne. Silloin oli tornia sanottu Ryssäntorniksi. (Punkalaitumella Hankurin Kelkkakalliolla oli myös ollut Ryssäntorniksi sanottu mittaustorni.) Yhivuorella oli alempana rinteessä Hentosen mukaan ollut tavallisen lämmityskiukaan korkuinen kasa, jossa oli näkynyt penkomisjälki. Kasan sisältä oli pengottu esille nokisia kiviä. Kasa oli ollut Yhivuoren pohjoisreunalla.

– Tornikalliolla (lähellä Ruokojärveä) sijaitsevasta patsasmaisesta kivirakenteesta ilmoitti Unto Suonto. Kävin Tornikalliolla 15.10.1997 ja löysin sieltä rajamerkiltä näyttävän kivipylvään, jolla on pienemmistä kivistä huolellisesti ladottu korkea alusta, mutta en ryhtynyt paikantamaan sen tarkkaa sijaintia.

– Vehkajärvellä olisi Suur-Huittisten pitäjän historian (s. 22) mukaan yksi hiidenkiuas. Vehkajärven seutua suunnistuskartan laatimista varten kartoittanut Olli Ylijoki ei muistanut havainneensa siellä mitään nautarauniolta vaikuttavaa kiviröykkiötä. Ylijoki ja minä etsimme kumminkin näitä raunioita 2.10.1997, mutta tuloksetta.

– Punkalaitumen, Loimaan ja Humppilan yhteinen rajamerkki on Korpiniemessä Telkunsuon laidassa. Sijainti on: 6766 04, 2456 66 (Karttalehti 2111 12 MAJANOJA). Rajamerkki- ja viisarikiviksi on tässä käytetty luonnonkiviä, joissa ei ole hakattuja numeroita tai muita merkkejä. Kivet ovat osaksi ehkä lohkotuina, kumminkin ilman porausjälkiä. Korkein pystytetyistä paasista on noin 1,1 m korkea. Kiviä on tuettu niiden ympärille ladotuilla pikkukivillä. Viereisellä mäenhuipulla on kahtena lohkona oleva suuri luonnonkivi. Valokuvia 7.10.1997.

– Liitsolan koulun lähellä Saunamäki-nimisessä mäessä on kivrivi ym. Saunamäessä on sijainnissa 6784 57, 456 66 tasainen kohta, joka vaikuttaa vanhalta pihamaalta tai muulta sellaiselta. Tästä kohteesta ilmoitti Unto Suonto. Hän ja minä teimme paikalle lapiolla koepistoja, joista tuli esille tiiltä, palaneita kiviä ja nokea. Jo aiemmin oli paikalle jolloinkin tehty kuoppia kokeeksi. Valokuvia paikalta 14.10.1997.

Joenylytyspaikkoja

– Santasilta–paikannimi liittyy rajankäynteihin (Punkalaitumen historia, sivut 31–32.) Eino Rantala (osoite: Vesilahdentie 421, 31810 ORINIEMI; puh: 02–7675623) oli Santasillan maastossa oppaana; hän kertoi isoisänsä kertoneen, että Santasillan notkoa oli nostettu soralla. Notko on sijainnissa 6781 44, 454 78.

– Lavastustaiteilija Aarre Koivisto (Hänen kesäosoitteenaan on Iso–Kurjen talo Koskioisissa, Punkalaidun.) kertoi 16.10.1997, että joessa ½ km yläjuoksulle Iso–Kurjen talosta olisi kuin kivistä muodostettu silta. En käynyt sillä paikalla inventoidessani.

Lähteitä, joihin liittyy kansanperinnettä

– Mokan lähde on mainittu kirjallisuudessa (Suur–Huittisten pitäjän historia, s. 202: Oriniemen Mokaan pellon ääressä pyhä lähde, jonka vettä noudettiin pulloilla.). Mokka on Unto Suonnon tietämän mukaan ollut rustholli Oriniemen kylässä. Pentti Gröndahl arveli, että Mokaan mailla olisi ollut useitakin lähteitä. Ainakin yhden Mokaan mailla olleen lähteen sijaintipaikan hän tiesi ja näytti sen maastossa. Lähde on sijainnissa: 6782 98, 456 39 (Peruskarttalehti 2112 11 LIITSOLA). Valokuvia lähteestä 14.10.1997.

– Jalasjoella sijaitsevaa Hormanlähdeä on väitetty pakanalliseksi uhrilähteeksi (Punkalaitumen historia I, s. 40). Hormanlähde on kohdassa: 6772 12, 456 60 (Peruskarttalehti 2112 10 PUNKAL Aidun). Lähteessä on sementtirengas tai useita, ja se sijaitsee peltoaukealla lähellä metsän reunaa. Valokuvia 9.10.1997.

– Suur–Huittisten pitäjän historiassa sivulla 202 on arveltu Kanteenmaassa Ilmiön talon maalla sijainnutta Piirtokallionlähdeä pyhäksi lähteeksi selostamatta asiaa tarkemmin samassa yhteydessä. Koetin 17.10. tiedustella Ilmiön talon sijaintia, mutta tapaamani paikkakuntalaiset eivät tieneet mistään Ilmiön talosta, ainoastaan Ilmiön kulmakunnasta, joka osaksi kuuluu Punkalaitumeen, osaksi Huittisiin.

Tietoja ristikivistä

– Ristikivi–nimellä tunnettu kivi on ollut Talalassa vanhan maantien varrella Sokeriahteelta pohjoiseen itäpuolella tietä aivan sen vieressä. Ristikivi oli iso luonnonkivi joka oli muistokivi liitsolalaisen isännän muistolle. Tämä isäntä oli ammuttu vuonna 1918 myllykuorman päälle. Tiedot kertoi Helvi Keto. Koetin etsiä inventoidessani kiveä, mutta en sitä löytänyt. Kohdalla, josta etsin, oli vain vähän isoja lohkaraita. Niistä en löytänyt mitään kivihaakauksia. Tien varressa oli hiekanottoaikoja. Punkalaitumen museoväki myös etsinee tätä kiveä tuonnempaan ja toivottavasti paremmalla onnella kuin minä.

– Ristikallio on Oriniemessä varsin tunnettu paikannimi. Juhani Helariutan tietämän mukaan olisi kerrottu, että Ristikallio tarkoittaisi paikkaa, johon olisi tehty muistohakkaus suden surmaamalle lapselle. Ristikallion näytti Pentti Gröndahl 14.10.1997 Unto Suonnonle ja minulle. Kalliossa on ristikuvio sijainnissa 6782 84, 456 49, (Peruskarttalehti 2112 11 LIITSOLA) mutta se

ei ole hakattu, vaan kalliossa olevaan kiviainekseen syöpymällä muodostunut. Syöpymä oli maan pinnan tasoa lähellä olevassa sileähkössä kalliossa lähellä ajotietä ja sen vieressä olevaa vanhaa myllytietäkin. Valokuvia 14.10.1997.

Luonnonmuodostumia

– Linjakallio on Lauri Takun kertoman mukaan rajamerkinä toimiva pysty vuorensena Punkalaitumen ja Tyrvään rajalla lähellä Ihamäen pihapiiriä. En käynyt paikalla inventoidessani, vaikka lähellä sitä katsottiin tervahautaa.

– Osapuilleen sijainnissa: 6782 80, 450 74 (Peruskarttalehti LIITSOLA 2112 11) on Pirunkivi-niminen luonnonmuodostuma. Se on rinnan korkeudelle ulottuva kivi, jossa on syöpymiä. Sijaitsee 5 m:n etäisyydellä ajotiestä; lähellä on vanha asunto. Tiedon kertoi Martti Lehtelä. En käynyt paikalla inventoidessani.

– Patakivi on luonnonkivi sijainnissa 6779 00, 454 25 (Peruskarttalehti 2112 10 PUNKAL Aidun), ja sen päällä on suuri patamainen syvennys. Jouko Rätty on havainnut Patakiveä koskevan maininnan Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kansanrunousarkistossa (PK 51. Aurora Åker. 9171. 1939.): "Punkalaitumen Talalan kylässä olevan RASIN talon maalla on ihmeellinen kivi. Se on iso maakivi, jonka keskellä on iso kuoppa, muistuttaen n. 8 tai 10 litran vetoista pataa. Sen nimi on 'Patakivi' ja sen padan pohjalla on aina vettä. Se ei ole kesälläkään kuivunut. Kukaan ei tiedä siitä muuta sanaa. Lähellä olevaa peltoa sanotaan 'patakiven maaksi'." Peruskartalla on nimi Patakivi, mutta itse kiveä ei ole merkitty; lähes samalla kohtaa oleva ison kiven merkki tarkoittaa aivan toista kiveä (käytössä v:n 1979 karttapainos). Valokuva 12.10.1997.

– Isosuo syrjässä Jussinmaanmäen länsipuolella on väitetty olevan Tapionpöytäkiven, jossa olleisiin laakeisiin maljoihin oli uhrattu viinaa ja otusten verta (Punkalaitumen Sanomat 23.12.1993). Asiasta oli kertonut Mauno Reunanen. Tapionpöytäkiven sijaintia on tietävästi etsitty tuloksetta. Tuossa etsiskelyssä mukana ollut Olli Ylijoki kertoi pohtineensa sittemmin, josko eräs kivi, joka on (peruskarttalehden PUNKAL Aidun 2112 10 alueella) sijainnissa: 6774 10, 451 03, olisi tarkoitettu Tapionpöytäkivi. Kuoppia ei sen kiven pinnassa kumminkaan ole yhtä enempää. Tuo kuoppa on syvä syöpymä kiven tasaisessa laessa. Kiven korkeus on 1,4 m:n luokkaa, pituus 2,6 m ja leveys 1,9 m. Valokuva 2.10.1997.

– Peruskarttalehden 2112 10 alueella sijainnissa 6774 18, 451 17 on kivi, jonka päällä oleva irtonainen lohko lonksuu niin, että kiveä voi sanoa soivaksi kiveksi. Lonksuvan lohkareen alla on pikku kiviä, mutta nekin ovat ehkä luonnostaan paikoillaan. Kiveen ei liity tunnettua muistitietoa. Kiven näytti Olli Ylijoki, valokuva 2.10.1997.

– Oven muotoinen syvennys kallioseinämässä on jossakin alueella, joka voidaan rajoittaa seuraavien koordinaattien sisään: 6780 45–65, 454 60–75 (Peruskarttalehti 2112 11 LIITSOLA). Tämän kuulin 14.10.1997 Unto Suonolta, joka ei vielä ollut itsekään kaiketi käynyt paikan päällä. Tieto on ehkä yhdistettävissä Mauno Kosken tutkimuksessaan mainitsemaan oriniemeläiseen paikannimeen *Hiisien kellari*, joka Kosken mukaan tarkoittaa noin 2½ m korkeaa aukkoa kallioseinämässä. Hänen mukaansa tuo Hiisien kellari on lähellä Oriniemessä olevaa *Hiitellakso*-nimistä peltonotkelmaa (Koski, Mauno: Itämerensuomalaisten kielten hiisi-sanue I. Turku 1967.

Turun yliopiston julkaisuja C5; s. 128.).

Kosken mainitsema Hiitellakso lienee sama Hiittenlaakso, joka on mainittu Punkalaitumen historia 1:ssä sivulla 32, jossa on siitä seuraavasti: "Konatunkellarista noin 800 metriä kaakkoon on Hepokorpi, entinen suo, joka on kuivattu pelloksi. Sen läpi menee Oriniemen raja Sarkkilaa ja Talalaa vastaan. Sen ja Pärnistönmäen välissä on Hiittenlaakso (1769: Hijtinlaxo, 1791: Hidenlaxo). Lähellä on Hiisienkellari, noin 2,5 metriä korkea oven kaltainen aukko kallioseinämässä."

Oriniemen Hiirensilta, joka on merkitty peruskartallekin, ei liity Hiittenlaaksoon eikä Hiisienkellariin, sillä sen sekä *Hiirenojan* ja *Hiirenrömpsän* Koski selostaa niistä erillisinä kohteina. Tiedossani ei ole, sijaitsevatko Hiirenoja ja Hiirenrömpsä mahdollisesti Hiirensillan läheisyydessä.

Hävinneiden peltujen oja

– Höllämäen ja Marttilan välillä on ennen ollut Honkolan kartanon torpparien peltuja. Ne oli hylätty Rosenlewin ostettua maat. Hylättyjen peltujen ojat näkyvät kuulemma vieläkin metsämaassa. Tiedot Valo Saikulta 24.9.1997. En käynyt paikalla inventoidessani. Sijainti mitä väljimmän arvioituna: 6773 00–60, 456 40 – 457 00 (Karttalehti PUNKALAUDUN 2112 10).

Kaivantoja, joiden tekotarkoituksesta ei ole varmuutta

– Tauno Murtonen ilmoitti kaivantoja, joista osa sijaitsee hänen omalla maallaan, osa toisen tilan maalla niiden välittömässä läheisyydessä. Kaivantoja on ryhminä seuraavissa kohdin: 1) 6781 68, 448 66; 2) 6781 68, 448 72; 3) 6781 62, 448 72.

Näistä n:o 1 (6781 68, 448 66) on vain 15 m NE:hen kiukaan jäännöksistä, joita on selostettu toisessa kohdin tässä osiossa. Kaivannot ovat matalalla mäennyppylällä, jonka läpimitta on noin 20 m, korkeus ympäristöön verrattuna ehkä noin runsaan metrin luokkaa. Kaivantojen muoto, syvyys ja pituussuunta vaihtelevat. Useimmat näistä kuopista ovat melko syviä. Yksi tulkinnanvarainen kaivanto luettuna mukaan tulee tähän ryhmään kuuluvien kuoppien lukumääräksi kymmenen.

Tein 30 cm syvän koekuopan yhden kuopan pohjalle. Tämän koekuopan pohjatasossa oli paksu hiilikkerros. Maa kuopassa oli muutoin kivetöntä nokista hiekkaa. Kaivanto, jonka pohjalle koekuoppa tuli, oli läpimitaltaan noin 1 m:n luokkaa, sen reunoilla oli noin 10 cm korkuiset reunavallit. Valokuvia näistä 29.9.1997.

Kuoppapari (2) on kohdassa 6781 68, 448 72 sijaiten kuusimetsässä samankokoisella mäellä kuin edellä selostettu n:o 1. Pelto on aivan lähellä kuoppaparia 2. Kuopat ovat N–S-suunnassa peräkkäin välikannaksen erottamina, yhteispituus kannas mukaanlukien on 7 metriä. Kuoppien leveys on 1,3 metrin luokkaa. Syvyydeksi niille voi sanoa 0,3 m.

Ryhmä 3 sijaitsee vainioiden välisellä viljelemättömällä kaistaleella. Tämänkin ryhmän kaivannot ovat kohoumalla kuten edellistenkin. Kaivannot, joita on viisi, ovat mäen etelärinteessä, ja niistä pitkänomaiset ovat sijoitetut pituussuunnaltaan kohtisuoraan korkeuskäyriä vastaan.

Yksi kaivannoista on matala ja pieni (0,1 m syvä; suusta 0,8 × 1,3 m). Yksi niistä on kaareva; reuna C–kirjainta muistuttava, 0,3 m syvä ja suurimmalta läpimitaltaan 3,5 m:n luokkaa.

Kolme kaivannoista on pitkänomaisia suunnassa N–S. Yhden syvyys on

0,5 m reunan ollessa $1,5 \times 5,1$ m. Toisen syvyys on 0,3 m reunan ollessa $1,4 \times 2,6$ m. Kolmannen syvyys on 0,4 m reunan ollessa $1,9 \text{ m} \times 4,1 \text{ m}$. Vrt. seuraava Killisen ilmoittamaa tietoa koskeva esittely.

– Edellisistä kuopparyhmistä sekä edellä selostetuista Konatun alueen kuopparyhmistä saamani havainnot muistuttavat osin Killisen selostusta noin kymmenen kuopan ryhmästä, jonka hän on ilmoittanut olleen Sarkkilan kylän Pourun talon maalla, Pitkämäen haassa, noin 2 virstan päässä kylästä. Killinen on kirjoittanut seuraavasti: "Siinä on *kymmenkunta hautakuoppaa*, jotka eivät ole missään järjestyksessä, vaan sikin sokin; muutamissa kohdin on kaksi, kolme hautaa pääksyttäisin, niin että jalan levyinen alenematon paikka vaan on välillä. Tuuhea kuusi-metsä kasvaa hautain päällä; kansa ei tiedä kertoa, minkä hautoja nuo ovat, mutta haudoiksi se niitä kutsuu. Yhtä vähän kaivelin ja huomasin, että maa siinä oli ennen liikutettua, ja hiiliä sekä palanutta koivun kuorta tuli siitä esiin."

– Sijainnissa 6781 44, 454 60 (LIITSOLA 2112 11) on koilliseen laskeutuvassa mäenrinteessä pitkänomaisia kaivantoja. Ne näytti Eino Rantala (osoite: Vesilahdentie 421, 31810 ORINIEMI; puh: 02-7675623). Kahden väliin oli tehty kuoppa aivan hiljattain.

– Pitkänomainen kaivanto on Oriniemessä lähellä Raamatunsuolta virtaavaa puroa. Kaivanto sijaitsee kohdassa: 6781 34, 454 87 (Peruskarttalehti LIITSOLA 2112 11). Kaivannon pitkät sivut ovat W-E-suunnassa, pituutta niillä on noin 9 m. Kaivannon leveys on 1,1 m:n luokkaa ja sen syvyys suurimmillaan 0,5 m:n luokkaa. Ympäriällä kasvaa harvaa havumetsää; maan pintaa peittävät sananjalat ja ruoho. Kaivannon itäpää sijaitsee siten, että siitä olisi helpolla voitu johdattaa ilmakehänava tms. alarinteen puolelle. Tämän näytti Eino Rantala (osoite: Vesilahdentie 421, 31810 ORINIEMI; puh: 02-7675623).

Tervahautoja

Kuusi ensiksi mainittavaa tervahautaa on kuvattu tietojen mukaan, jotka Martti Lehtelä (puh: 7675434) on hankkinut ja muistiin merkinnyt, ja jotka hän pyynnöstäni toimitti tähän liitettäväksi (Nämä tervahaudat ovat sijainneissa: $x = 6787 \ 20$, $y = 451 \ 84$; $x = 6787 \ 37$, $y = 450 \ 82$; $x = 6785 \ 46$, $y = 431 \ 35$; $x = 6784 \ 14$, $y = 449 \ 78$; $x = 6785 \ 82$, $y = 449 \ 44$; $x = 6786 \ 55$, $y = 448 \ 40$). Näillä tervahautoilla en käynyt inventointiaikana. Lehtelän alkuperäiset muistiinmerkinnät ja valokuvat on tarkoitus arkistoida Satakunnan Museon kokoelmiin.

– Tervahauta kohdassa $x = 6787 \ 20$, $y = 451 \ 84$:

Sijainti: Punkalaidun, Liitsola, Järvensivu, RN:o 16:4

Järvensivun talosta noin 300 metriä kohden Ruokojärven eteläpäästä, pellon laidassa, etelärinteessä.

Käyttö: Järvensivun tervahauta. Tervaa poltettu viimeksi 1930-luvulla.

Todennäköinen vuosi oli 1937 tai 1938. Tervan polttajana oli tuolloin Toivo Nieminen.

Tietojen antaja: Veikko Ruohonen 1997

Kartta: Peruskartta 1976

Karttalehti 2112 11

– Tervahauta kohdassa $x = 6787 \ 37$, $y = 450 \ 82$

Sijainti: Punkalaidun, Liitsola, Sysikoli, Rn:o 16:14

Sysikolinkankaalla Kestilän ja Karppasen välillä, tien

itäpuolella rinteessä. Paikkaa kutsutaan tervahaudanahteeksi.
 Käyttö: Kestilän tervahauta, polttoajasta ei tietoa.
 Tietojen antaja: Paikan näytti Veli Nieminen 1997
 Kartta: Peruskartta 1976
 Karttalehti 2112 11

– Tervahauta kohdassa $x = 6785\ 46$, $y = 451\ 35$:
 Sijainti: Punkalaidun, Liitsola, Kestilä, Rn:o 16:16
 Noin 200 metriä Pietarin kallion pohjoispuolella, Jutilta Huhtamoon menevän polun pohjoispuolella.
 Käyttö: Viimeisestä käyttöajasta ei ole tietoa. Lähistöllä on aikanaan sijainnut Lehtimäen (Pietarin) torppa, jossa asuttiin vuoteen 1917. Tervahauta saattaa olla Heikki Lehtimäen.
 Kartta: Peruskartta 1976
 karttalehti 2112 11
 Tervahauta on merkitty peruskarttaan

– Tervahauta kohdassa: $x = 6784\ 16$, $y = 449\ 76$
 Sijainti: Punkalaidun, Juti, Röyskänvuori, Rn:o 1:23.
 Punkalaidun–Vammalatieltä noin 250 metriä kaakkoon Jutin ja Mäenpään kylien rajaa, josta pohjoiseen noin 10 metriä, metsäpolun varressa.
 Käyttö: Frans Rantasen tervahauta. Tervaa valmistettu viimeksi sodan jälkeen 1940-luvun lopulla, ainakin 27.6.1948.
 Tietojen antaja: Oiva Lehtelä 1997.
 Kartta: Peruskartta 1976
 Karttalehti 2112 08

– Tervahauta kohdassa $x = 6785\ 82$, $y = 449\ 44$
 Sijainti: Punkalaidun, Soinila, Lehtelä II, Rn:o 4:13.
 Punkalaidun–Vammalatie varressa, noin 8,6 km:n etäisyydellä Punkalaitumen kirkonkylästä, ennen Lehtiniemen tienhaaraa (os. 865). Tien lounaispuolella, noin 20 metrin etäisyydellä tiestä.
 Käyttö: Tervahaudan omistajasta, tai tervanpolttajasta ei ole varmuutta. Tervahauta on sijainnut Moision torppaan kuuluvalla alueella. On ollut käytössä varmuudella vuonna 1917
 Tietojen antaja: Oiva Lehtelä, merkitty muistiin vuonna 1984.
 Kartta: Peruskartta 1976
 Karttalehti 2112 08

– Tervahauta kohdassa $x = 6786\ 55$, $y = 448\ 40$
 Sijainti: Punkalaidun, Tapiala, Kuusisto, Rn:o 1:5
 Kuusiston talosta noin 100 metriä länteen, pellon laidassa, riihen lähistöllä.
 Pienehkö tervahauta melko tasaisella maalla, etureunaa korotettu kiveyksellä.
 Käyttö: Ollut käytössä viimeksi vuonna 1933 tai 1934. Tervakset tekivät Eino Kantonen ja hänen isänsä sekä Verner Vesämäki. Tervan polttajana oli Vihtori Nieminen. Koska paikka oli pellon laidassa haittasi tuuli polttamista ja haudan eteen jouduttiin pystyttämään suojaksi kuusia.
 Tietojen antaja: Eino Kantonen 1997
 Kartta: Peruskartta 1976
 Karttalehti 2112 08

(Martti Lehtelän hankkimissa tiedoissa on myös selostus Vammalan alueella lähellä Punkalaitumen ja Vammalan rajaa olevasta tervahaudasta, joka on

koordinaatein ilmoitettuna sijainnissa $x = 6788\ 18$, $451\ 23$. Tätä koskevia lähempiä tietoja ei esitetä tässä, vaan ne tullevat Satakunnan Museon arkistoon saataville.)

– Ihamäen tervahauta on ollut Ihamäen talon lähistöllä Poutalankulmalla Punkalaitumen pohjoislaidalla. Sitä tervahautaa etsittiin 16.10.1997, muttei löydetty, vaikka sen olemassaolon muistava Lauri Takku oli oppaana. Takku otaksui, että tervahaudan päälle ehkä oli rakennettu myöhemmin harjakatollinen kellarikuoppa, joka näkyi pihamaan laidalla jyrkkärinteisen mäen (Huhdanmäki?) juurella. Ihamäen tervahautaa oli käytetty 1938–1939.

– Lauri Takku näytti 16.10.1997 tervahaudan sijainnista: 6786 44, 458 79 (Peruskarttalehti LIITSOLA 2112 11). Lauri Takku oli itsekin ollut apumiehenä valmistettaessa tervaa tällä tervahaudalla. Hänen tietämänsä mukaan tervahaudan olivat tehneet Jussi Nientenoja ja Kustaa Aakusti Takku 1900-luvun alkuvuosina. Tervahaudassa on suppilo ja kivistä ladottu juokсутusaukon ympärys.

– Takunkulmalla Tervahaudankosken luona on ollut tervahauta. Se näyttää hävinneen; ehkä sen yli on kaivettu yksi niistä suurista veto-ojista, joita Tervahaudankosken luona on. Lauri Takun antaman tiedon perusteella tervahauta olisi ollut osapuilleen sijainnissa: 6785 80, 458 70 (Peruskarttalehti LIITSOLA 2112 11).

– Vähäinen jäännös tervahaudasta erottuu sijainnissa: 6781 40, 454 77 (Peruskarttalehti LIITSOLA 2112 11). Niillä kohdin on myös jäljellä entistä maantietä. Näytti Eino Rantala 16.10.1997.

– Antti Kauppila kertoi, että Punkalaitumelta Vammalaan johtavan tien varrella oli ollut juoksuhautojen tai poteroitten tapaisia kaivantoja. Ne eivät hänen kertomansa mukaan ole enää jäljellä. Niiden sijainti mitä väljimmän arvioituna olisi ollut: $x = 6781\ 45-96$, $y = 450\ 05-35$ (peruskarttalehti 2112 11 LIITSOLA).

Raaka-aineen hankintapaikka

– Unto Suonto kertoi, että Aukanjärvestä on nostettu malmia. Aukanjärveä on hänen tietämänsä mukaan myös laskettu kahdesti, jälkimmäisellä kerralla vedenpintaa oli laskettu yli 2 metriä.

Sudenkuoppia

(Molemmat selostetaan tässä suoraan Martti Lehtelän alkuperäisten muistiinpanojen perusteella. Näillä kohteilla en käynyt inventoinnin aikana.)

– Sudenkuoppa kohdassa $x = 6785\ 57$, $y = 448\ 65$
Sijainti: Punkalaidun, Soinila, Lehtelä, Rn:o 2:15

Taikinavuoren metsäpalstalla, noin 500 m Lehtiniemen talosta länsi-lounaaseen ja noin 20 metriä metsäpolun pohjoispuolella.

Käyttöaika: Ajasta, koska kuoppa on viimeksi ollut pyynnissä, ei ole tietoa. Kalle Lehtelä (s. 1872) muisti vielä lapsuudessaan nähneensä susia.

Tietojen antaja: Kalle Lehtelä, haastattelu vuonna 1960, Suomen kielen nauhoitearkisto. Oiva Lehtelä näyttänyt kuopan paikan 1985.

Kartta: Peruskartta 1976
karttalehti 2112 08

- Sudenkuoppa kohdassa $x = 6787\ 23$, $y = 451\ 96$

Sijainti: Punkalaidun, Liitsola, Järvensivu, Rn:o 16:4.

Noin 400 metriä Järvensivun talosta itäkoilliseen ja 150 metriä Ruokojärven eteläpäästä lounaaseen. Mäenkumpareella polun pohjoispuolella.

Käyttö: 1800-luku. Käytetty myöhemmin perunakuoppana.

Tietojen antaja: Paikan näytti ja tiedot antoi Veikko Ruohonen 1997.

Kartta: Peruskartta 1976
Karttalehti 2112 11

Talon- ja paikannimihakemisto

Numerot sivunumeroita, alleviivattuina viittaavat karttasivuihin. Pitäjän nimeä, kylännimiä ja muille paikkakunnille sijoittuvia nimiä ei ole huomioitu tässä luettelossa. Valokuvaluetteloon ja maanomistajatietojen osioon ei ole tässä viitattu. Valokuvuihin on olemassa viitteet kunkin kohde-esittelyn yhteydessä.

Ala-Kirra	17	Järviö	17
Alakoski	14	Kalinen	6, 18, 34, <u>60</u> , <u>62</u> , <u>78</u> ,
Ala-Nikkilä	19		87
Ala-Uotila	19-20	Kalvin puustelli	20
Alavuottila	19	Karppanen	92
Aukanjärvi	2, 94	Kaskela	18
Eskola	13, 19	Kelka (pelto)	9
Haavisto	7, 10, 46, <u>60</u> , <u>68</u>	Kelkkakallio	86, 88
Hakapelto	9	Kerttula	86
Halkivaha	87-88	Kestilä	92, 93
Hankurin joki	17	Killankoski	<u>63</u> , 87
Haviokoski	10, 87	Kittilä	12
Heikinojan perä	19	Kivelä	17
Heikkilä	13, 17	Kivistö	19, 20
Hepokorpi	91	Kolkkapelto	9
Hidenlaxo	91	Konattu	6, 15, 40, <u>60</u> , <u>83</u> , <u>84</u> ,
Hiirenkallio	7, 47, <u>64</u> , <u>64</u>		92
Hiirenoja	91	Konatun kellari	40, 43, 44, 91
Hiirensilta	91	Konatun levo	39, 43, 44
Hiirenrömpsä	91	Konatunmaa	43
Hiisien kellari	90, 91	Konatunmäki	15
Hiitellakso	90-91	Korpihosia	5, 10, 11, 22, 23, <u>60</u> ,
Hiittenlaakso	91		<u>63</u>
Hijtinlaxo	91	Korpieniemi	88
Hormanlähde	89	Korvenoja	14
Hosia	10	Koukonkallio	5, 25-29, <u>60</u> , <u>66</u>
Huhdanmäki	94		<u>25</u> , <u>27</u>
Huhtamo	93	Koukonmäki	25
Hyrkäs	13	Koukonnokka	25
Häihälä	19	Kuljunsuo	14
Höllämäki	85	Kupari	6, 17, 31- 32, <u>60</u> , <u>66</u> ,
Ihamäki	90, 94		<u>79</u>
Ilmiö	89	Kuusisto	93
Iso-Kurki	13, 89	Käyväärin vuori, kts. Köyvärin- vuori	
Isosuo	45, 90	Köykkä	19
Jaani	14-15	Köyvärinvuori	9
Jalasjoki	9, 11, 16, 24, 27, 33, 49, 50	Laitakorpi	7, 17, 51- 52, <u>66</u>
Jalituskallio	25, 28	Lehtelä	94
Juhe	17	Lehtelä II	93
Jutinsaari, kts. Ju(u)tinsaari		Lehtimäki	93
Jussinmaanmäki	90	Lehtiniemi	93, 94
Juti	93	Linjakallio	90
Ju(u)tinsaari	7, 45, <u>60</u> , <u>64</u>		
Järvensivu	<u>92</u> , 95		

Loukonoja	13, 14	Ryskarin koski	11
Länsipään koulu	15	Röyskänvuori	93
Marttila	91	Sammakkajärvi	2
Matiteinilä (?)	19	Santasilta	89
Metsäranta	13	Sapakko	10
Moisio	8, 21, 93	Sarkkilan koulu	21
Mokan lähde	89	Saunamäki	88
Mokka	89	Sillanpää	86
Mäkelä	13	Simojoki	18
Mäki-Jaakkola	13, 14	Simula	21
Navettakangas	86-87	Sokeriahde	89
Nientenoja	13	Suonio	6, 14, 36- 37, <u>60</u> , <u>73</u> , <u>74</u> , <u>80</u> , <u>85</u>
Nikkilä	17	Suonto	6, 14, 36- 37, <u>60</u> , <u>73</u> , <u>74</u> , <u>80</u> , <u>85</u>
Nokkamäki	5, 9, 17, 25, 29-31, 32, <u>60</u> , <u>66</u> , <u>79</u>	Sysikoli	<u>92</u>
Ollari, Olleri	8, 14-15	Sysikolin kangas	92
Onkki, kts. Önkki		Taalikka	13
Palojoki	2, 12, 86	Taikinavuori	94
Patakivi	90	Talalanjärvi	31, 32
Penttilä	16	Tapionpöytäkivi	90
Palonkallio	6, 39-40, 43, <u>60</u> , <u>70</u>	Teinilä	19
Perttula	18	Telkunsuo	88
Pietari(n kallio)	93	Tervahaudanahde	93
Pihko	6, 18, 34, 35, <u>60</u> , <u>62</u> , <u>78</u>	Tervahaudankoski	94
Piirtokallionlähde	89	Tornikallio	88
Pikkukorpi	6, 37, <u>60</u> , <u>74</u>	Triiniittu	85
Pirunkivi	<u>90</u>	Tuohimaa	85
Pitkämäen haka	92	Tuomola	7, 15, 47, 48-49, <u>68</u> , <u>82</u>
Polari (?)	8	Töykkäpelto	9
Porttikallio	66, 86	Ullankulma	36-37, <u>73</u>
Pouru	<u>16</u> , 92	Uomu	85
Punkalaitumenjoki	2, 9, 11, 17, 22, 23, 24, 31, 32, 34, 35, 47	Uotila	43
Pärnistönmäki	91	Uusi-Jalli	7, 9, 49, <u>66</u>
Pärnänmaa	86	Uusi-Jonkka	6, 11, 29, 32, <u>60</u> , <u>67</u> , <u>81</u>
Pökölä	12	Uusikulju	<u>14</u>
Raamatunsuo	92	Vanha Nikkilä	19
Rautionmaa	5, 9, 10, 11, 22, 24- 25, <u>60</u> , <u>66</u> , <u>79</u>	Vehkajärvi	2, 46, 88
Rasi	<u>17</u> , 90	Veisu	16
Rinne	10	Vähä-Jaakkola	88
Ristikallio	89-90	Yhivuori	88
Ristikivi	89	Yli-Jalli	17
Ruokojärvi	2, 22, 88, 92, 95	Yli-Rantala	85
Ruskeemullan- töppäri	86	Ylösmäki	9, 29
Ruskeemullantörmä	<u>72</u> , 86	Ämmänlammi	27-28
		Ääri	20
		Önkki	20

Punkalaitumen esihistoriallisten muinaisjäännösten kuuluminen tiloihin; tilojen omistajat

Kaikki mainitut kylät maarekisterikyliä.

Ellei muuta mainita, ovat tiedot saadut 18.11.1997 Varsinais-Suomen maanmittaustoimistolta.

1. Korpihosia, kivikautinen asuinpaikka

Entuudestaan on tämän asuinpaikan katsottu kuuluvan neljän tilan alueelle. Tilojen kiinteistötunnukset: 619-405-1-34, 619-405-1-35, 619-405-1-36, 619-405-1-39. Kaikki ne luetaan Hosiokorven kylään (= 405).

kylä: Hosiokorpi tila: Latopelto RN:o 1:34 (Tiedot 26.11.1997 Punkalaitumen kunnalta)	{ om: Markku Takku os: Haarakorventie 60, 31930 VANTTILA puh:
kylä: Hosiokorpi tila: Suomi RN:o 1:35 (tiedot 26.11.1997 Punkalaitumen kunnalta)	{ om: Matti Suomisen perikunta os: Lauttakyläntie 550, 31900 PUNKAL Aidun puh:
kylä: Hosiokorpi tila: Jokiranta RN:o 1:36 (tiedot 26.11.1997 Punkalaitumen kunnalta)	{ om: Pirjo Korkka-Vuorinen os: Kannistontie 240, 31900 PUNKAL Aidun puh:
kylä: Hosiokorpi tila: Korpihosia RN:o 1:39 (vaiko 1:67?) (tiedot 26.11.1997 Punkalaitumen kunnalta)	{ om: Matti Hakala os: Linnankoskenkatu 4 A 11, 00250 HELSINKI puh:

2. Rautionmaa, kivikautinen asuinpaikka

kiinteistötunnus: 619-406-1-36

kylä: Huittinen tila: Lehtoranta RN:o 1:36 (tiedot 26.11.1997 Punkalaitumen kunnalta)	{ om: Martti Rautionmaan perikunta os: 31940 JALASJOKI puh: (HUOM! TÄSSÄ OSOITTEESSA OLEVAA POSTI- NUMEROA JA -TOIMIPAIKKAA EI OLE MAI- NITTU V. 1995 ILMESTYNEESSÄ POSTINUMEROLUETTELOSSA.)
---	---

N:otta. Koukonkallio (jokilaaksossa), muinaisjäännösryhmät: røykkiö ja mahdollinen kulttipaikka

kiinteistötunnukset: 619-407-2-74, 619-407-2-48, 619-434-3-55; ne luetaan Jalasjoen (= 407) ja Velkalan (= 434) kyliin.

kylä: Jalasjoki tila: Uusijonkka RN:o 2:74 (tiedot v:n 1992 mukaan)	{ om: Simo Mäkinie os: Murronharjuntie 660, 31900 PUNKALOIDUN puh: 02-7675850 Yhteystiedot saatu Mäkinie meltä itseltään
---	--

kylä: Velkala tila: Koivumäki RN:o 3:55 (tiedot v:n 1997 mukaan)	{ om: Yrjö Keto os: Koukomäentie 100, 31850 KOSKIOINEN puh: 02-7675267 Tieto omistajasta saatu Kedolta itseltään.
--	--

kylä: Jalasjoki tila: Lähdeniemi RN:o 2:48 (tiedot 26.11.1997 Punkalaitumen kunnalta)	{ om: Yrjö Keto os: Koukomäentie 100, 31850 KOSKIOINEN puh:
---	---

N:otta. Koukonkallio (Jalituskallion vieressä), mahdollinen kulttipaikka
kiinteistötunnukset: 619-434-3-71, 619-434-3-73; molemmat luetaan Velkalan (= 434) kylään.

kylä: Velkala tila: Suosilta RN:o 3:71 (tiedot v:n 1993 mukaan)	{ om: Hemmo Koppanen os: Kiimakulmantie 242, 31720 URJALANKYLÄ puh:
---	---

kylä: Velkala tila: Ruoppa RN:o 3:73 (tiedot v:n 1993 mukaan)	{ om: Pentti Männistö os: Katilantie 157, 31850 KOSKIOINEN puh:
---	---

N:otta. Nokkamäki 1, kivikautinen asuinpaikka
kiinteistötunnus: 619-428-3-3, luetaan Talalan (= 428) kylään

kylä: Talala tila: Kangasniemi RN:o 3:3 (tiedot v:n 1997 mukaan)	{ om: mv. Antero Pitkänen os: Hankurintie 81, PUNKALOIDUN puh: 7674303 Tieto omistajasta saatu Kangasniemen talosta.
--	---

N:otta. Nokkamäki 2, kivikautinen asuinpaikka
kiinteistötunnukset: 619-403-1-20, 619-403-2-61, 619-403-2-62, kaikki luetaan Hankurin (= 403) kylään.

kylä: Hankuri
 tila: Uusijalli
 RN:o 1:20
 (tiedot v:n 1997
 mukaan)

{ om: Vesa Berggren
 os: Murronharjuntie 520, 31900 PUNKAL AidUN
 puh: 7674892
 Tieto omistajasta Berggreniltä itseltään.

kylä: Hankuri
 tila: Umpiaita
 RN:o 2:61
 (tiedot 26.11.1997
 Punkalaitumen kunnalta)

{ om: Tyyne Kyrömäki
 os: Murronharjuntie 370, 31900 PUNKAL AidUN
 puh:

kylä: Hankuri
 tila: Alamaa I
 RN:o. 2:62
 (tiedot 26.11.1997
 Punkalaitumen kunnalta)

{ om: Matti Koski
 os: Taatinrinnantie 14, 31900 PUNKAL AidUN
 puh:

N:otta. Kupari, kivikautinen asuinpaikka
 kiinteistötunnus: 619-428-17-2, luetaan Talalan kylään.

kylä: Talala
 tila: Kupari
 RN:o 17:2
 (tiedot v:n 1997
 mukaan)

{ om: Hertta Lumme ja Paula Mäkelä
 os: Urjalantie 290, 31900 PUNKAL AidUN
 puh: 7674117 (Osoite ja puh. tilan)
 Tilaa viljelee Harri Lumme. Tieto omistajista ja
 viljelijästä saatu Hertta Lumpeelta.

N:otta. Uusi-Jonkka, kivikautinen asuinpaikka
 Kiinteistötunnus: 619-407-2-74, luetaan Jalasjoen kylään.

kylä: Jalasjoki
 tila: Uusijonkka
 RN:o 2:74
 (tiedot v:n 1992
 mukaan)

{ om: Simo Mäkinie mi
 os: Murronharjuntie 660, 31900 PUNKAL AidUN
 puh: 02-7675850
 Yhteystiedot saatu Mäkinie melta itseltään

N:otta. Kalisen jokiranta, kivikautinen asuinpaikka
 kiinteistötunnus: 619-433-1-26, luetaan Vanttilan kylään.

kylä: Vanttila
 tila: Kalinen
 RN:o 1:26
 (tiedot 26.11.1997
 Punkalaitumen kunnalta)

{ om: Anne Naatula
 os: Lauttakyläntie 1021, 31930 VANTTILA
 puh:

N:otta. Pihko, Kivikautinen asuinpaikka.
 kiinteistötunnus: 619-433-1-29, luetaan Vanttilan kylään (= 433).

kylä: Vanttila	}	om: Pentti Pihko
tila: Penttilä		os: Lauttakyläntie 935, 31930 VANTTILA
RN:o 1:29		puh:
(tiedot 26.11.1997		
Punkalaitumen kunnalta)		

N:otta. Suonio/Suonto, kivikautinen asuinpaikka.
 kiinteistötunnukset: 619-418-18-14, 619-418-30-00, molemmat luetaan
 Liitsolan kylään (= 418).

kylä: Liitsola	}	om: Ette Leander
tila: Suonio		os: Vesilahdentie 1080, 31810 ORINIEMI
RN:o 18:14		puh:
(tiedot 26.11.1997		
Punkalaitumen kunnalta)		

kylä: Liitsola	}	om: Takku, <u>Simo</u> Juha ja Takku Maarit Anne
tila: Takku		Kaarina
RN:o 30:0		os: Poutalankulmantie 113, PUNKAL Aidun
(tiedot v:n		puh:
1993 mukaan)		

N:otta. Pikkukorpi, röykkiö
 kiinteistötunnus: 619-418-19-54, luetaan Liitsolan kylään (= 418).

kylä: Liitsola	}	om: <u>Juha</u> Tapio Ollari
tila: Olleri		os: Vesilahdentie 1110, 31900 PUNKAL Aidun
RN:o 19:54		puh: 03-5464275
(tiedot v:n 1997		Yhteystiedot saatu Ollarilta itseltään.
mukaan)		

N:otta. Palonkallio, röykkiö
 kiinteistötunnus: 619-421-1-67, luetaan Oriniemen (= 421) kylään.

kylä: Oriniemi	}	om: Eeva Uotila
tila: Vanhauotila		os: Uotilankulmantie 130, 31810 ORINIEMI
RN:o 1:67		puh:
(tiedot 26.11.1997		
Punkalaitumen kunnalta)		

N:otta. Konattu, muinaisjäännösryhmät.
 kiinteistötunnukset 619-421-1-25, 619-421-1-67, 619-421-1-78, kaikki
 luetaan Oriniemen kylään

kylä: Oriniemi	}	om: Pertti Rajala
tila: Rajala		os: Vesilahdentie 375, 31900 PUNKAL Aidun
RN:o 1:25		puh:
(tiedot 26.11.1997		
Punkalaitumen kunnalta)		

kylä: Oriniemi
 tila: Vanhauotila
 RN:o 1:67
 (tiedot 26.11.1997
 Punkalaitumen kunnalta)

{ om: Eeva Uotila
 os: Uotilankulmantie 130, 31810 ORINIEMI
 puh:

kylä: Oriniemi
 tila: Uusuotila
 RN:o 1:78
 (tiedot 26.11.1997
 Punkalaitumen kunnalta)

{ om: Markku Jaakko Koskua
 os: Oriniementie 90, 31810 ORINIEMI
 puh:

N:otta. Juutinsaari, röykkiö
 kiinteistötunnus: 619-416-2-104, luetaan Kostilan kylään

kylä: Kostila
 tila: Lähti
 RN:o 2:104
 (tiedot v:n 1995
 mukaan)

{ om: Yrjö Lähtin perikunta
 Yhteys omistajiin saataneen esim.
 kotitalousopettaja Kaija Marketta Veisun
 välityksellä. osoite: PUNKALAUDUN

N:otta. Haavisto, röykkiön jäännökset
 kiinteistötunnus: 619-425-5-25, luetaan Sarkkilan kylään.

kylä: Sarkkila
 tila: Haavisto
 RN:o 5:25
 (tiedot v:n 1997
 mukaan)

{ om: Seija Tulonen
 os: Jokivarrentie 40, 31950 SADONMAA
 puh:
 tieto omistajasta saatu: Haaviston talosta Sulo
 Tuloselta.

N:otta. Hiirenkallio, Kulttipaikkana tarkastettu mäki.
 kiinteistötunnukset: 619-416-2-108, 619-416-4-82, 619-416-4-25,
 619-416-2-41, kaikki luetaan Kostilan kylään.

619-416-2-41, Rajala
 619-416-2-108, Vähäerkkilä
 619-416-4-25, Törmä
 619-416-4-82, Mäkelä

Katsoin Hiirenkallion omistajatietojen hankkimisen ennenaikaiseksi, koska
 ainoa toistaiseksi tunnettu perustelu Hiirenkallion lukemiseksi
 suojelukohteisiin on hiisinimistöön kuuluva paikannimi.